

**Sprawozdanie z realizacji Uchwały Nr XXIX/1002/08
Rady Miejskiej Wrocławia
z dnia 30 grudnia 2008r.
w sprawie programu współpracy Miasta Wrocławia z organizacjami
pozarządowymi w roku 2009**

Wstęp

Roczny program współpracy został uchwalony w dniu 30 grudnia 2008r. na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Uchwała Rady Miejskiej Wrocławia w swych intencjach miała na celu przede wszystkim:

- uregulowanie współpracy organizacji pozarządowych z Miastem w zakresie realizacji zadań publicznych;
- określenie priorytetów zadań publicznych zleczanych do realizacji organizacjom pozarządowym;
- określenie innych form współpracy, m.innymi powołanie wspólnych zespołów inicjatywnych i doradczych;
- merytoryczne wsparcie organizacji pozarządowych.

Szczególna rola samorządu terytorialnego jako podmiotu inspirującego aktywność obywateli, jego pozycja w kształtowaniu ładu społecznego opartego na wspólnych działaniach, więzach społecznych oraz inicjatywach społeczności lokalnych stanowi klucz do rozwiązywania problemów społecznych. Trzeci sektor, biorąc pod uwagę podstawowe zasady współpracy z Miastem, jest partnerem w rozwiązywaniu tych problemów oraz we wspomaganiu społeczności lokalnych.

Współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi na zasadach partnerstwa, uczciwej konkurencji i jawności jest priorytetem w realizacji zadań publicznych.

Wrocław, marzec 2010r.

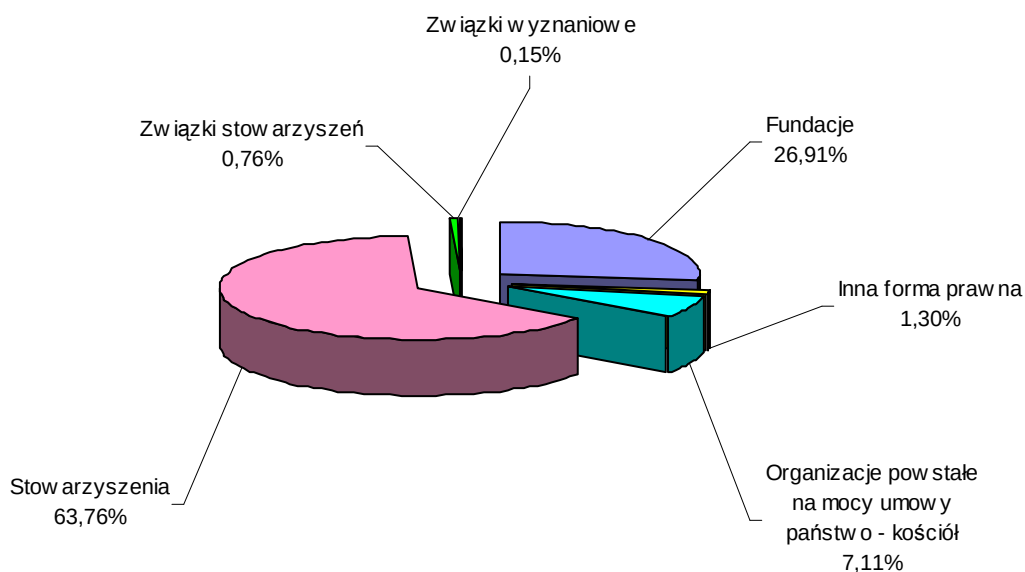
Spis treści:

	str.
I. Charakterystyka organizacji pozarządowych działających na terenie Miasta Wrocławia.....	3
II. Finansowe formy współpracy.....	4
III. Pozafinansowe formy współpracy.....	12
III.1. Serwis informacyjny na stronach internetowych Urzędu Miejskiego Wrocławia.....	12
III.2. Elektroniczna baza danych o organizacjach pozarządowych realizujących zadania publiczne oraz rejestr organizacji pozarządowych, które otrzymały dotację z budżetu Miasta na realizację zadań publicznych.....	13
III.3. Wrocławska mapa aktywności NGO.....	13
III.4. Współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi w sferze organizacyjnej.....	13
III.5. Inne formy współpracy.....	15
III.5.1. Konsultowanie projektów aktów prawnych z organizacjami pozarządowymi zgodnie z ich celami statutowymi.....	15
III.5.2. Wrocławska Rada Działalności Pożytku Publicznego.....	15
III.5.3. Opiniowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie rekomendacji.....	16
III.5.4. Użytkowanie lokali użytkowych w trybie bezprzetargowym przez organizacje pozarządowe.....	16
III.5.5. Udzielanie pomocy w przygotowaniu aplikacji programów, których realizacja wymaga współpracy kilku podmiotów oraz wspomaganie organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej.....	17
IV. Sprawozdanie z realizacji zadań będących przedmiotem współpracy.....	19
IV.1. Pomoc społeczna.....	19
IV.2. Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe	38
IV.3. Ochrona i promocja zdrowia.....	41
IV.4. Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy i zagrożonych bezrobociem.....	57
IV.5. Upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i krajoznawstwa.....	58
IV.6. Bezpieczeństwo i porządek publiczny.....	62
IV.7. Edukacja.....	63
IV.8. Działalność wspomagająca organizacje pozarządowe.....	76
IV.9. Działania proekologiczne.....	80
IV.10. Wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości.....	82
IV.11. Współpraca międzynarodowa.....	82
IV.12. Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.....	86

I. Charakterystyka organizacji pozarządowych działających na terenie Miasta Wrocławia.

Prezydent Wrocławia sprawuje nadzór* nad **2632** stowarzyszeniami z siedzibą we Wrocławiu zarejestrowanymi w Krajowym Rejestrze Sądowym. W bazie organizacji pozarządowych prowadzonej przez Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi według stanu na dzień 31.12.2009r. zaewidencjonowanych jest: 352 fundacje, 834 stowarzyszenia, 10 związków stowarzyszeń, 93 organizacje powstałych na mocy umowy państwo – kościół, 2 związki wyznaniowe i 17 organizacji o innych formach prawnych, co łącznie składa się na **1308** organizacje, aktywnie współpracujące z Miastem. Strukturę organizacji pozarządowych współpracujących z Miastem według formy prawnej prezentuje rysunek nr 1.

Rys. nr 1 Struktura organizacji pozarządowych współpracujących z Miastem według stanu na dzień 31.12.2009r. (według formy prawnej)

Ponadto według stanu na dzień 31 grudnia 2009r. ewidencja prowadzona przez Prezydenta Wrocławia zawiera:

- **123** uczniowskich klubów sportowych, w tym 4 wpisane do ewidencji w 2009 roku;
- **90** klubów sportowych działających w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej, w tym 12 wpisanych do ewidencji w 2009 roku.

* na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach

Dodatkowo, w spisie organizacji pozarządowych prowadzonych przez Biuro znajduje się **199** stowarzyszeń zwykłych (nie posiadających osobowości prawnej). W 2009 wpłynęło 10 informacji o utworzeniu stowarzyszenia zwykłego, w tym 8 zostało przyjętych do wiadomości i nie wystąpiono do sądu o zakazanie działalności stowarzyszeń, a pozostałe 2 stowarzyszenia nie usunęły braków formalnych w wyznaczonym terminie, w związku z powyższym złożona informacja została uznana za niespełniającą wymogów ustawowych;

Ponadto:

Dla Krajowego Rejestru Sądowego wydanych zostało:

- 121 opinii w sprawie rejestracji stowarzyszeń;
- 79 opinii w sprawie wpisu zmian do statutów już zarejestrowanych stowarzyszeń.

Po uprzedniej opinii organu nadzorującego sąd rejestrowy zawiadomił organ nadzorujący o:

- wpisie 58 stowarzyszeń do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej;
- wpisie zmian 31 stowarzyszeń do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej.

Sąd rejestrowy zawiadomił o wpisie oraz wpisie zmian w 63 statutach fundacji do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej.

II. Finansowe formy współpracy

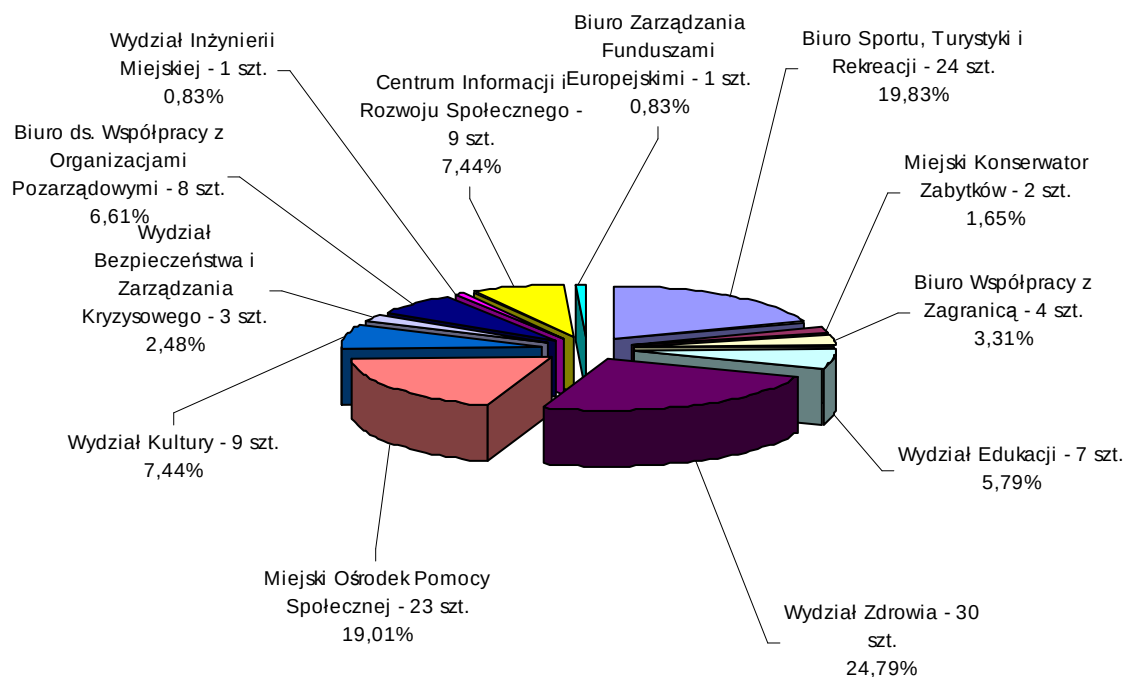
W roku 2009 zadania publiczne zlecane były na podstawie:

- ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej,
- uchwały nr VI/127/07 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 15 marca 2007 r. w sprawie określenia trybu zlecania zadań publicznych oraz udzielenia dotacji z budżetu Gminy Wrocław, sposobu jej rozliczania oraz kontroli zadań zleczanych podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych i niedziałających w celu osiągnięcia zysku na zadania inne niż określone w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Łącznie w ubiegłym roku zostało ogłoszonych **121 konkursów**.

Rysunek nr 2 przedstawia strukturę konkursów 2009 roku według komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zadania pod względem merytorycznym.

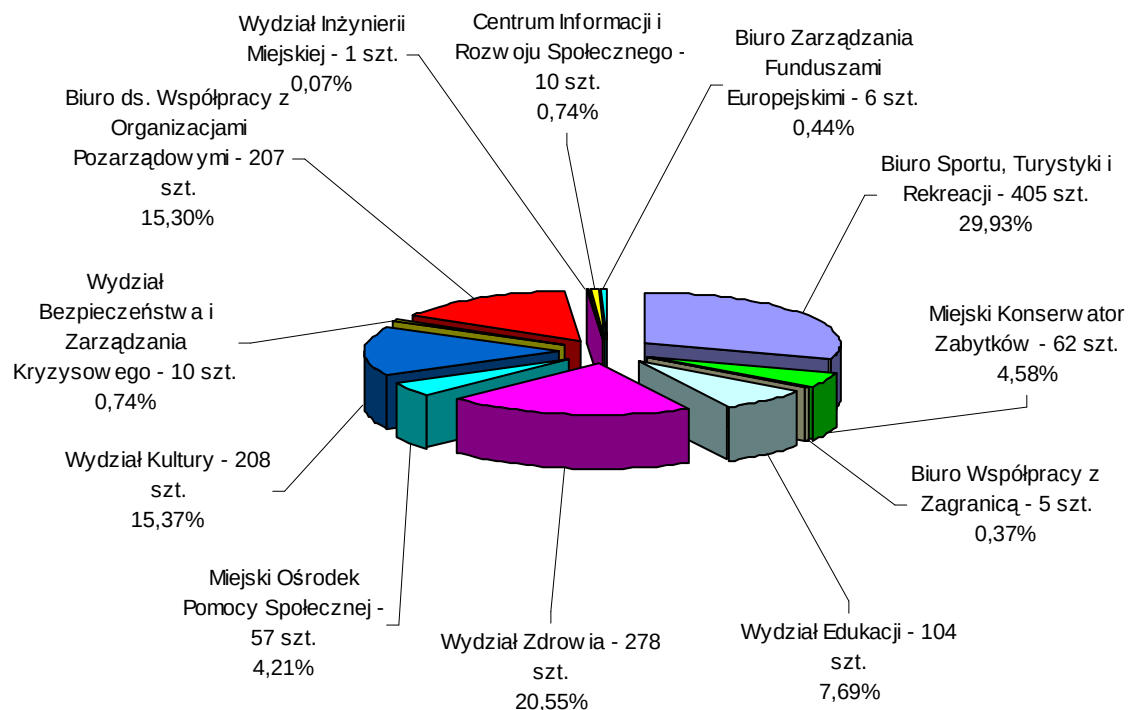
Rys. nr 2 Otwarte konkursy ofert w 2009 roku

W w/w konkursach złożono łącznie **1 353 ofert**.

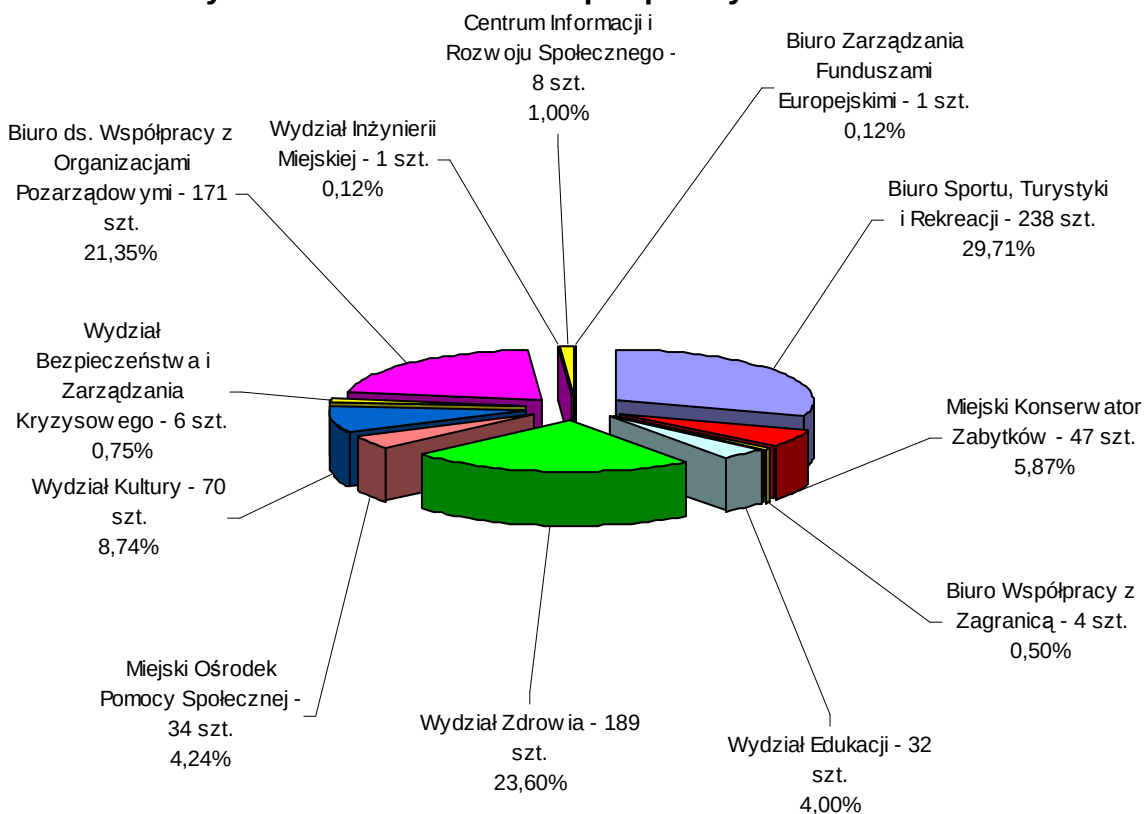
Rysunek nr 3 przedstawia strukturę ofert 2009 roku według komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zadania pod względem merytorycznym.

Rys. nr 3 Struktura złożonych ofert w 2009 roku

Łącznie w 2009 roku podpisanych zostało **801 umów dotacyjnych**. Ponadto w tym roku obowiązywało **17** umów wieloletnich zawartych przed 2009 rokiem. Strukturę umów według komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zadania pod względem merytorycznym przedstawia rysunek nr 4.

Rys. nr 4 Struktura umów podpisanych w 2009 roku

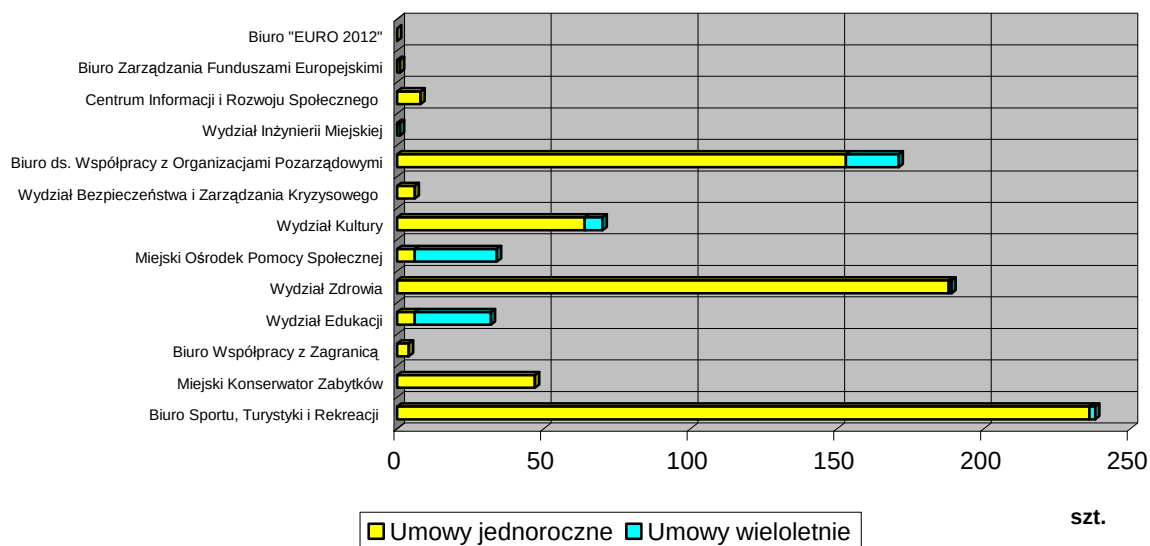
W ramach zawartych w 2009 roku **801** umów dotacyjnych były to :

- **719** umowy jednoroczne,
- **82** umowy wieloletnie.

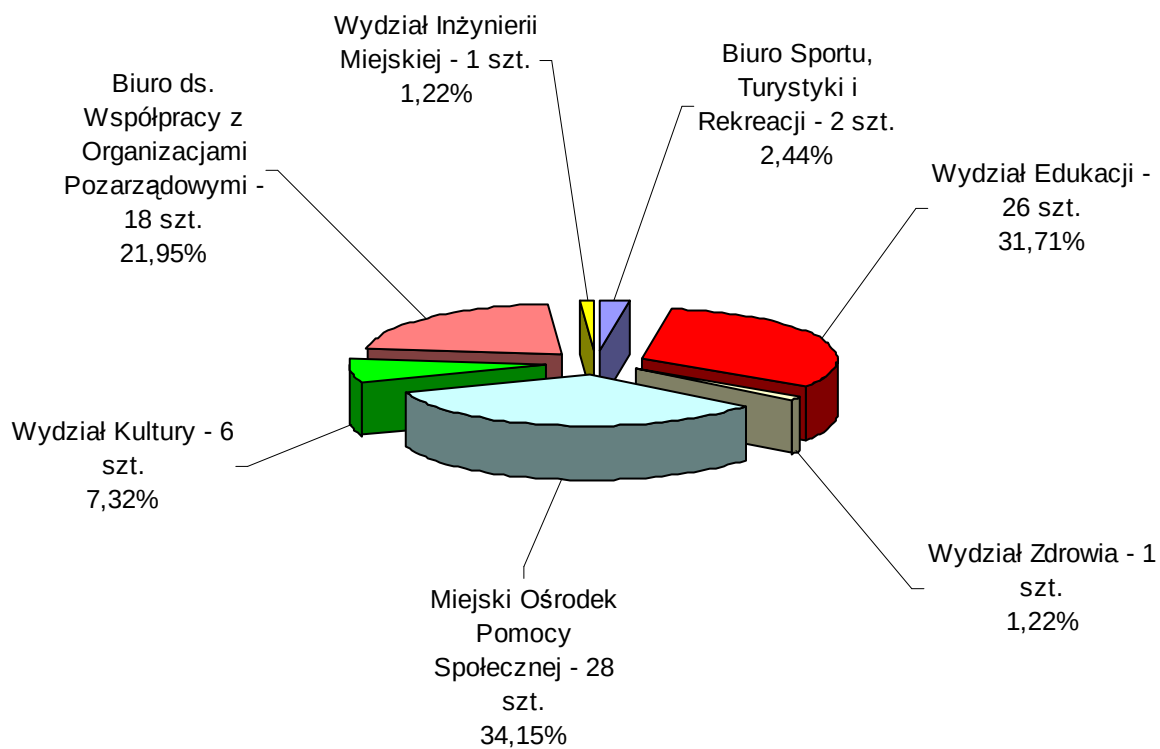
Rysunek nr 5 przedstawia strukturę umów jednorocznych i wieloletnich zawartych w 2009 roku w układzie komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zadania pod względem merytorycznym.

Natomiast rysunek nr 6 przedstawia strukturę umów wieloletnich w tym samym układzie.

Rys. nr 5 Struktura umów jednorocznych i wieloletnich według komórek organizacyjnych merytorycznych

Rys. nr 6 Struktura umów wieloletnich zawartych w 2009 roku

Dane ilościowe do rysunków nr 2, 3 i 4 przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1

Zadania według biur/wydziałów merytorycznych	Dane dotyczące ogłoszonych konkursów		Dane dotyczące złożonych ofert		Dane dotyczące podpisanych umów	
	ilość	% udział	ilość	% udział	ilość	% udział
Biuro Sportu, Turystyki i Rekreacji	24	19,83%	405	29,93%	238	29,71%
Miejski Konserwator Zabytków	2	1,65%	62	4,58%	47	5,87%
Biuro Współpracy z Zagranicą	4	3,31%	5	0,37%	4	0,50%
Wydział Edukacji	7	5,79%	104	7,69%	32	4,00%
Wydział Zdrowia	30	24,79%	278	20,55%	189	23,60%
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	23	19,01%	57	4,21%	34	4,24%
Wydział Kultury	9	7,44%	208	15,37%	70	8,74%
Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego	3	2,48%	10	0,74%	6	0,75%
Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	8	6,61%	207	15,30%	171	21,35%
Wydział Inżynierii Miejskiej	1	0,83%	1	0,07%	1	0,12%
Centrum Informacji i Rozwoju Społecznego	9	7,44%	10	0,74%	8	1,00%
Biuro Zarządzania Funduszami Europejskimi	1	0,83%	6	0,44%	1	0,12%
Razem	121	100,00%	1 353	100,00%	801	100,00%

Wyjaśnienie dotyczące sposobu ujęcia wszystkich struktur w rysunkach zawartych w niniejszym rozdziale

Wszystkie konkursy są ogłaszane przez Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, tam również są składane oferty i podpisywane wszystkie umowy. Oprócz tego Biuro prowadzi m.innymi samodzielnie merytorycznie część zadań, stąd pokazany merytoryczny wkład Biura w zadaniach.

Gdyby z kolei dokonać prezentacji struktury w/w zadań według miejsca wykonywania w/w czynności tj. ogłaszania konkursów, składania ofert i podpisywania umów – we wszystkich wypadkach Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi miało by 100%.

Wykonanie planu dotacji dla podmiotów nie zaliczonych do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku (w szczególności według klasyfikacji budżetowej) za 2009 rok

Tabela nr 2

Lp.	Dział	Rozdział	Wyszczególnienie	Dysponent	Plan wg uchwały budżetowej (po zmianach)	Wykonanie za 2009 rok	% wyk. 7:6
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	630	63003	Zadania z zakresu upowszechniania turystyki	Biuro Sportu, Turystyki i Rekreacji	471 510,00	397 267,51	84,3
2.	710	71095	Zadania z zakresu działalności usługowej	Biuro Rozwoju Gospodarczego	1 435 000,00	1 434 908,80	100,0
3.	750	75075	Promocja miasta	Biuro Współpracy z Zagranicą	440 000,00	420 900,00	95,7
4.	750	75075	Promocja miasta poprzez sport	Biuro Sportu, Turystyki i Rekreacji Biuro ds. Euro 2012	1 260 000,00	1 260 000,00	100,0
5.	754	75415	Zadania z zakresu ratownictwa górskiego i wodnego	Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego	50 000,00	50 000,00	100,0
6.	754	75495	Zadania z zakresu bezpieczeństwa miasta	Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego	40 000,00	40 000,00	100,0
7.	801	80195	Zadania z zakresu oświaty i wychowania	Wydział Edukacji	1 136 564,00	1 134 515,48	99,8
8.	851	85149	Zadania z zakresu profilaktyki zdrowotnej	Departament Spraw Społecznych Wydział Zdrowia	253 830,00	249 591,33	98,3
9.	851	85152	Zadania z zakresu zapobiegania i zwalczania AIDS	Wydział Zdrowia	30 000,00	30 000,00	100,0
10.	851	85153	Zadania z zakresu zwalczania narkomanii	Wydział Zdrowia	600 000,00	600 000,00	100,0
11.	851	85154	Zadania z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi	Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Departament Spraw Społecznych Wydział Zdrowia Biuro Sportu, Turystyki i Rekreacji Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	6 988 745,00	6 972 429,35	99,8
12.	851	85156	Zadania w zakresie ubezpieczeń zdrowotnych oraz świadczeń dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	Departament Spraw Społecznych	84 708,00	81 482,80	96,2
13.	852	85201	Zadania z zakresu prowadzenia placówek opiekuńczo - wychowawczych	Departament Spraw Społecznych	11 201 765,00	11 091 045,30	99,0

14.	852	85202	Zadania z zakresu prowadzenia domów pomocy społecznej	Departament Spraw Społecznych	6 634 552,00	6 622 343,20	99,8
15.	852	85203	Zadania z zakresu prowadzenia ośrodków wsparcia	Departament Spraw Społecznych	2 473 198,00	2 378 849,50	96,2
16.	852	85220	Zadania z zakresu pomocy społecznej	Departament Spraw Społecznych	614 350,00	614 350,00	100,0
17.	852	85226	Zadania z zakresu prowadzenia ośrodków adopcyjno - opiekuńczych	Departament Spraw Społecznych	108 000,00	108 000,00	100,0
18.	853	85334	Zadania z zakresu pomocy repatriantom	Wydział Zdrowia	100 000,00	100 000,00	100,0
19.	853	85395	Zadania z zakresu polityki społecznej	Departament Spraw Społecznych Wydział Zdrowia Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	5 435 680,00	5 428 106,23	99,9
20.	900	90013	Zadania w zakresie opieki nad zwierzętami	Wydział Inżynierii Miejskiej	1 813 500,00	1 813 500,00	100,0
21.	900	90095	Zadania z zakresu ochrony środowiska	Wydział Edukacji	35 000,00	35 000,00	100,0
22.	921	92105	Zadania z zakresu kultury	Wydział Kultury	4 800 000,00	4 800 000,00	100,0
23.	921	92195	Różne imprezy i inicjatywy kulturalne	Biuro Współpracy z Zagranicą Wydział Kultury	5 742 220,00	5 683 872,50	99,0
24.	926	92605	Zadania z zakresu kultury fizycznej i sportu	Biuro Sportu, Turystyki i Rekreacji	8 415 500,00	7 563 818,92	89,9
RAZEM					60 164 122,00	58 909 980,92	97,9

Ujęcie dynamiczne (w latach 2002 – 2009) wykonania planu dotacji dla podmiotów nie zaliczonych do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku prezentuje tabela nr 3 oraz rysunek nr 7.

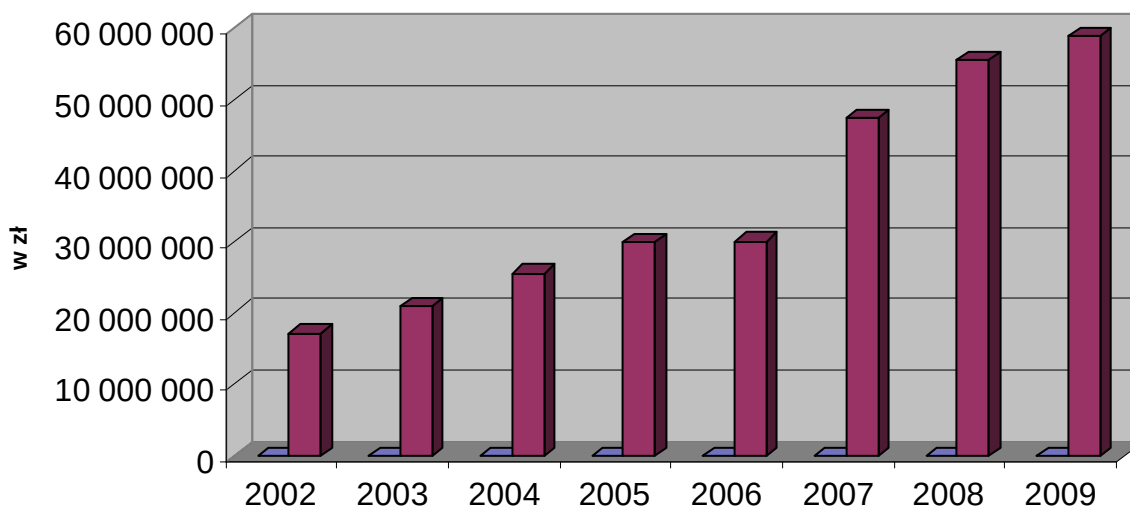
Przedstawione poniżej dane, w perspektywie ośmioletniej, pokazują jednoznacznie tendencję wzrostową ilości środków finansowych przekazywanych z budżetu Gminy na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe.

Ujęcie dynamiczne (w latach 2002 – 2009) wykonania planu dotacji dla podmiotów nie zaliczonych do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku

Tabela nr 3

Wykonanie planu dotacji dla podmiotów nie zaliczanych do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku w ujęciu dynamicznym w latach 2002 - 2009	
2002	17 243 894 zł
2003	21 132 895 zł
2004	25 657 000 zł
2005	30 000 000 zł
2006	30 127 980 zł
2007	47 508 961 zł
2008	55 466 939 zł
2009	58 909 981 zł

Rys. nr 7 Wykonanie planu dotacji dla podmiotów nie zaliczonych do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku w latach 2002 - 2009

III. Pozafinansowe formy współpracy

W celu usprawnienia współpracy organizacji pozarządowych z Miastem utworzone zostało Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Miejskiego, na mocy Zarządzenia Nr 623/07 Prezydenta Wrocławia z dnia 12 marca 2007r., w sprawie zmiany Zarządzenia 3671/04 Prezydenta Wrocławia z dnia 1 września 2004r., w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego Wrocławia.

Biuro działalność rozpoczęło 2007 roku, przy czym pierwszym pełnym rokiem obrachunkowym jego działalności był 2008 rok.

Biuro powstało jako wyraz reakcji Urzędu Miejskiego na sygnały ze strony organizacji pozarządowych, dotyczące trudności w realizacji zadań publicznych.

Podstawowym założeniem wprowadzanych zmian organizacyjnych tj. utworzenia Biura, było umożliwienie przedstawicielom organizacji dokonywania wszystkich formalności związanych z dokumentacją rejestrową, składaniem ofert konkursowych, podpisywaniem umów i sprawozdawczością w jednym miejscu.

Doświadczenie funkcjonowania Biura pokazuje, iż przyjęty kierunek był właściwy, funkcjonuje uaktualniana na bieżąco baza ewidencji podmiotów (organizacji pozarządowych) realizujących zadania Gminy, ujednolicono tryb i zasady ogłaszania konkursów, wprowadzono jednolite wzory dokumentów, prowadzone są też projekty dotyczące sektora pozarządowego. Biuro ogłasza konkursy, przyjmuje oferty konkursowe, zawiera umowy ze zleceniobiorcami (organizacjami pozarządowymi) na realizację zadań publicznych. W Biurze składane są również sprawozdania z realizacji tych zadań.

Ponadto Biuro prowadzi szereg działań koordynujących oraz wspierających rozwój Trzeciego sektora, jak akcje promocyjne, szkoleniowe, konferencje itp.

III.1. Serwis informacyjny na stronach internetowych Urzędu Miejskiego Wrocławia

W celu ułatwienia dostępu organizacjom pozarządowym do informacji, na bieżąco aktualizowana jest strona internetowa dla organizacji pozarządowych, na oficjalnej stronie Urzędu Miejskiego Wrocławia (obecnie dostęp do witryny jest szybszy i łatwiejszy – prowadzi z głównej strony www.wroclaw.pl), której merytorycznym administratorem jest Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi. Na stronie można znaleźć m.in.:

- ogłoszenia konkursowe,
- dział aktualności,
- możliwość autopromocji i wymiany informacji dla wrocławskich organizacji pozarządowych - „*Jak promować NGO na www.wroclaw.pl*”,
- informację o kampanii 1 % pod hasłem - „*Niech Twój 1 % zostanie podatku zostanie we Wrocławiu. Wesprzyj wrocławskie organizacje pozarządowe*”,
- akty prawne i adresy internetowe dotyczące organizacji pozarządowych,
- protokoły z posiedzeń Wrocławskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego,

- informacje o organizacjach pożytku publicznego,
- informacje o zewnętrznych możliwościach finansowania projektów i zadań oraz różnego rodzaju tematy związane z działalnością organizacji pozarządowych, jak np. wolontariat, prezentacje i projekty wrocławskich organizacji pozarządowych, najem lokali użytkowych, informacje Wrocławskim Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych Sektor 3.

III.2. Elektroniczna baza danych o organizacjach pozarządowych realizujących zadania publiczne oraz rejestr organizacji pozarządowych, które otrzymały dotację z budżetu Miasta na realizację zadań publicznych

Baza danych powstała w 2005 roku z inicjatywy ówczesnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w Biurze Sportu i z założenia miała służyć wszystkim komórkom organizacyjnymi Urzędu, które współpracują z organizacjami pozarządowymi.

Tak naprawdę dopiero z chwilą utworzenia Biura ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, które wzięło do swoich kompetencji m.in. sporządzanie wszystkich umów dotacyjnych oraz prowadzenie bazy, zaczęła ona być w pełni uzupełniana i wykorzystywana.

W chwili obecnej w bazie znajdują się następujące kompletne dane:

- informacje rejestrowe organizacji pozarządowych,
- informacje o konkursach (ogłoszenia i rozstrzygnięcia konkursowe),
- informacje o zawartych umowach.

W 2009 roku kontynuowano działania w zakresie uaktualniania bazy oraz w zakresie jej rozbudowy i udoskonalania narzędzi przetwarzania informacji o konkursach i rozliczeniach pod kątem wejścia w życie w 2010 roku nowelizacji ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie.

Dane, które się w niej znajdują, zależą w dużej mierze od samych organizacji pozarządowych, które powinny aktualizować informacje np. teleadresowe.

III.3. Wrocławska mapa aktywności NGO

W drugiej połowie 2009 roku Gmina Wrocław aplikowała o dofinansowanie projektu *„Kompleksowy program wzmocnienia zdolności Urzędu Miejskiego Wrocławia do sprawnej i efektywnej realizacji zadań publicznych”* w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Jednym z elementów projektu jest stworzenie wrocławskiej Mapy Aktywności NGO, która umożliwi zlokalizowanie organizacji pozarządowych na mapie Wrocławia oraz poinformuje o ich polach działalności, ofercie i realizowanych zadaniach. Rozpoczęto pierwsze, koncepcyjne prace w tym zakresie.

Okres realizacji całego projektu styczeń 2010 – czerwiec 2012.

III.4. Współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi w sferze organizacyjnej

Konferencje, fora tematyczne i szkolenia

W 2009 roku zorganizowano i przeprowadzono szeroki wachlarz konferencji, szkoleń, seminariów, konsultacji oraz warsztatów, adresowanych przede wszystkim do przedstawicieli organizacji pozarządowych, w tym m.in.:

- 1) Najważniejsze wydarzenia i konferencje:

- Wrocławskie Forum Społeczne - „Razem we Wrocławiu” - Współpraca z Radami Osiedli i organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych i projektów społecznych - maj 2009;
 - „Study tours to Poland - Ukraińska administracja samorządowa bliżej obywatela. Polskie doświadczenia” – Wymiana doświadczeń w Polsce i na Ukrainie - czerwiec i grudzień 2009;
 - Wrocławska Burza Pomysłów - II edycja - przykład dobrej praktyki współpracy z organizacją pozarządową (Wrocławskie Stowarzyszenie Multimedialne) - listopad 2009;
 - „Choińska marzeń” - coroczne, świąteczne spotkanie władz Wrocławia z dziećmi i animatorami z klubów i świetlic środowiskowych. Organizatorzy: Fundacja Hobbit przy współpracy Biura ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi;
 - Spotkanie Coaching koleżeński - 15.01.2009;
 - Konsultacje społeczne połączone z informacją o działalności doradcy Prezydenta Wrocławia ds. pożytku publicznego w roku 2008 oraz planach na rok 2009 - 09.02.2009;
 - I Ogólnopolski Konwent Inkubatorów Organizacji Pozarządowych - 5-6.03.2009;
 - Spotkanie Coaching koleżeński - 18.03.2009 i 29.04.2009;
 - Targi Organizacji Pozarządowych - 20.05.2009;
 - Wizyta studyjna organizacji pozarządowej z Litwy – 03 – 05.06.2009;
 - Dolnośląski Festiwal Nauki - 22.09.2009;
 - Wykład nt. organizacji pozarządowych dla grupy z Niemiec - 19.10.2009;
 - Międzynarodowe spotkanie w ramach projektu MIND.TS - 20.10.2009.
- 2) Zorganizowano i przeprowadzono seminaria, szkolenia, konsultacje i warsztaty, adresowane do przedstawicieli organizacji pozarządowych, dotyczące:
- współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi, w tym w szczególności w zakresie sporządzania ofert konkursowych i sprawozdań z wykonania zadań publicznych, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych grup tematycznych;
 - księgowości, kadr i płac dla organizacji pozarządowych;
 - dla osób chcących podjąć pracę w organizacji pozarządowej;
 - obsługi programu PŁATNIK;
 - wzmacniania osobowości Lidera: planowania i realizacji celów, asertywności oraz negocjacji i mediacji;
 - wolontariatu;
 - budowania partnerstw krajowych i międzynarodowych;
 - technik tworzenia doskonałego projektu;
 - wypełniania dokumentów do KRS;
 - polityki rachunkowości dla organizacji pozarządowych;
 - konstruktywnej komunikacji;
 - efektywnej selekcji i rekrutacji personelu w organizacjach pozarządowych;
 - zarządzania sobą w czasie - zwiększenia indywidualnej efektywności;
 - „Akademia 1% Budowanie Kampanii 1% dla małych organizacji pozarządowych”;
 - public relations w organizacjach pozarządowych;
 - pozyskiwania środków publicznych na realizację zadań publicznych;
 - edytora tekstu, Exela, przygotowania prezentacji w Programie Powerpoint, tworzenia stron www w programie Wordpress;

- wybranych aspektów prawnych funkcjonowania organizacji pozarządowych;
- fundraisingu;
- prawidłowego planowania i stawiania celów - gwarancja skuteczności.

Ogółem w szkoleniach organizowanych przez Biuro oraz organizacje pozarządowe w ramach realizowanych przez nie zadań publicznych - udział wzięło ok. **1 170** uczestników.

III.5. Inne formy współpracy

III.5.1. Konsultowanie projektów aktów prawnych z organizacjami pozarządowymi zgodnie z ich celami statutowymi

W 2009 roku z organizacjami pozarządowymi konsultowany był projekt uchwały Rady Miejskiej w sprawie współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi w roku 2010.

III.5.2. Wrocławska Rada Działalności Pożytku Publicznego

Zarządzeniem Nr 2290/07 Prezydenta Wrocławia z dnia 13 grudnia 2007 r. powołano Wrocławską Radę Działalności Pożytku Publicznego w składzie:

- 1) sześciu przedstawicieli Prezydenta:
 - a) Władysław Sidorowicz
 - b) Sławomir Piechota
 - c) Marcin Urban
 - d) Aldona Wiktorska -Święcka
 - e) Marek Mutor
 - f) Dominik Golema
- 2) sześciu przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na terenie Wrocławia i na rzecz jego mieszkańców:
 - a) Bohdan Aniszczuk
 - b) Jacek Bednarek
 - c) Krzysztof Bojda
 - d) Błażej Krason
 - e) Maria Lewandowska - Mika
 - f) Krzysztof Smolnicki

Obsługę administracyjno – biurową posiedzeń WRDPP pełni Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

W 2009 roku Wrocławska Rada Działalności Pożytku Publicznego odbyła 4 posiedzenia, podczas których omówione zostały m.in. następujące tematy:

- Opinia do sprawozdania z realizacji Uchwały Nr XIV/330/07 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 15 listopada 2007r. w sprawie programu współpracy Miasta Wrocławia z organizacjami pozarządowymi w roku 2008.
- Omówienie oraz wydanie opinii do projektu programu współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2010 roku.
- Omówienie prac nad nowelizacją ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
- Sprawy bieżące, w tym m.in. kwestie:
 - uznawania kosztów zadań realizowanych przez NGO przed datą podpisania umowy,

- informacji o planowanych konkursach,
- udostępnienia listy dotacji na stronie internetowej UM,
- warunków konkursu na wkład własny projektów realizowanych ze środków unijnych lub innych zewnętrznych źródeł finansowych.

III.5.3. Opiniowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie rekomendacji

Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w roku 2009 przygotowało następujące dokumenty w sprawach organizacji pozarządowych:

- Wydano **68 opinii** dla Zarządu Zasobu Komunalnego w następujących sprawach dotyczących organizacji pozarządowych:
 - najmu nowych lokali użytkowych w trybie bezprzetargowym (38),
 - przedłużenia umów najmu lokali użytkowych (27),
 - umorzenia zadłużenia za najem lokalu (2),
 - podnajmu części lokalu na rzecz innych podmiotów (1),
- Wydano **13 opinii** dla departamentów, wydziałów i biur Urzędu Miejskiego:
 - Biuro Prezydenta (3),
 - Biuro Zarządzania Funduszami Europejskimi (3),
 - Wydział Mienia Komunalnego i Skarbu Państwa (2),
 - Departament Spraw Społecznych (1),
 - Departament Nieruchomości (1),
 - Biuro Rozwoju Gospodarczego (1),
 - Wydział Edukacji (1),
 - Wydział Lokali Mieszkalnych (1),
- Wydano **7 opinii** dla Młodzieżowego Centrum Sportu w następujących sprawach dotyczących organizacji pozarządowych:
 - najmu nowych lokali użytkowych w trybie bezprzetargowym (4),
 - przedłużenia umów najmu lokali użytkowych (3).

Łącznie wydano **88 opinii** dotyczących organizacji pozarządowych oraz 5 rekomendacji dla organizacji pozarządowych.

II.5.4. Użytkowanie lokali użytkowych w trybie bezprzetargowym przez organizacje pozarządowe

➤ Lokale będące w zarządzie ZZK

Według danych podanych przez Zarząd Zasobu Komunalnego, na dzień 31.12.2009r. - w użytkowaniu przez organizacje pozarządowe były **234** lokale użytkowe, o łącznej powierzchni użytkowej **28.140 m²**, których właścicielem jest Miasto.

Z powyższych tytułów saldo zadłużenia na dzień 31.12.2009r. wynosi: **579.190,09 zł** (według stanu na dzień 31.12.2008r. było to 1.148.296,55 zł), w tym:

- z tytułu czynszu	- 265.806,96 zł (2008 - 685.375,03 zł)
- z tytułu odsetek od czynszu	- 164.617,10 zł (2008 - 275.325,33 zł)
- z tytułu mediów	- 88.246,44 zł (2008 - 131.460,07 zł)
- z tytułu odsetek od mediów	- 50.065,37 zł (2008 - 56.136,12 zł)
- inne	- 10.454,22 zł (2008 - 0 zł).

Lokale według formy prawnej użytkowania ogółem **234** szt:

- najem - 193 szt,
- dzierżawa – 2 szt,
- trwały zarząd – 4 szt,
- użyczenie – 17 szt,
- odszkodowanie za bezumowne korzystanie z lokalu - 18 szt.

Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi we współpracy z ZZK w roku 2009 przeprowadziło **165** wizytacji w 107 lokalach gminnych lokali użytkowych, których najemcami są organizacje pozarządowe (niektóre lokale były kontrolowane więcej niż 1 raz). Podczas wizytacji wykonano 1400 zdjęć, dokumentujących działalność prowadzoną w lokalach, stan techniczny itd.

Stwierdzono nieprawidłowości w 14 lokalach użytkowych. Najczęściej występujące nieprawidłowości to udostępnianie lokalu innym podmiotom, w tym podmiotom, które prowadzą działalność gospodarczą oraz prowadzenie przez najemców działalności niezgodnej z działalnością wymienioną w umowach najmu.

➤ **Lokale będące w zarządzie jednostek oświatowych**

W 2009 roku w **33** obiektach oświatowych będących w zasobach Gminy organizacje pozarządowe użytkują - na podstawie różnego typu umów - pomieszczenia na działalność skierowaną do dzieci i młodzieży, w tym m.innymi: punkty przedszkolne, zajęcia edukacyjne, zajęcia sportowe, porady socjalno – prawne, organizowanie półkolonii i ferii zimowych w mieście, zbiórki harcerskie, świetlice środowiskowe, realizacje różnych projektów.

➤ **Lokale będące w zarządzie Departamentu Nieruchomości UM**

W 2009 roku we władaniu organizacji pozarządowych było **46** nieruchomości, będących w zarządzie Departamentu Nieruchomości Urzędu Miejskiego, w tym: zabudowanych, niezabudowanych, lokali mieszkalnych, użytkowych, budynków oraz innych obiektów, np. port żeglarsko - motorowy - na podstawie różnego typu umów. W obiektach tych prowadzone były różnego typu działalności, np. wychowawcza, oświatowa, lecznicza, opiekuńcza, sportowa, pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, pomocy osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych, dla dzieci niepełnosprawnych, warsztaty terapii zajęciowej, noclegownie itp.

III.5.5. Udzielanie pomocy w przygotowaniu aplikacji programów, których realizacja wymaga współpracy kilku podmiotów oraz wspomaganie organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej

W ramach przeprowadzonego w 2009 roku konkursu ofert na wspólną realizację zadań w ramach projektów współfinansowanych ze środków unijnych lub innych zewnętrznych instrumentów finansowych w roku 2009 z budżetu Miasta została zaplanowana została 220.000. Na ogłoszony konkurs wpłynęło 6 ofert, z czego:

- 3 oferty zostały odrzucone z powodu nie złożenia w terminie sprawozdań z realizacji innych zadań;
- 3 oferty zostały przyjęte, przy czym nie doszło do podpisania 2 umów z powodu nie uzupełnienia przez organizacje dokumentów o otrzymaniu dofinansowania projektu decyzją instytucji wskazanej w dokumentacji

konkursowej, 1 umowa została zawarta na kwotę dotacji 50.000 zł oraz wkład własny 51.040,47 zł.

Opis realizacji zadania:

I edycja V jubileuszowego Wrocławskiego Przeglądu Kultury Studenckiej „W górach jest wszystko co kocham 2009”. Okres realizacji 01.07.09 do 23.11.09. W dniach 20.11.09 do 22.11.09 zorganizowano V jubileuszowy Wrocławski przegląd Kultury Studenckiej z udziałem 36 zespołów i solistów - łącznie wystąpiło prawie 150 artystów. Koncerty w ciągu 3 dni obejrzało ok. 1800 widzów. W organizację przeglądu zaangażowanych było ok. 100 wolontariuszy. Poprzez działania promocyjne przedstawiono Wrocław jako patrona i mecenas sztuki na arenie ogólnopolskiej.

Program przeglądu obejmował m.in.: slajdy podróżnicze z gór przygotowane przez Studenckie Koło Przewodników Sudeckich oraz SKT Politechniki Wrocławskiej, koncerty.

W zakresie pomocy przy pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania w roku 2009 prowadzone były następujące działania:

- konsultacje dotyczące możliwości finansowania działalności bieżącej organizacji i projektów innowacyjnych,
- wsparcie merytoryczne w przygotowywaniu wniosków o dofinansowanie,
- koordynacja działań w procesie opracowania wniosków partnerskich z wieloma podmiotami,
- współfinansowanie przez Gminę projektów planowanych do realizacji w ramach wkładu własnego lub kosztów niekwalifikowalnych.

Konsultacje i wsparcie merytoryczne:

- odbyło się ok. **60** spotkań informacyjno-konsultacyjnych dla wrocławskich organizacji pozarządowych,
- opracowano ramy projektów w obszarach: wyrównania szans edukacyjnych uczniów, aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem, rozwoju dialogu obywatelskiego,
- udzielono wsparcia merytorycznego przy konstruowaniu wniosków o dofinansowanie projektów dla licznych organizacji pozarządowych,
- **złożono projekty partnerskie pt:**
 1. „Oratorium Dawid i Batszeba w Polsce i Norwegii”
 2. „Zajęcia dodatkowe z zakresu ICT i języka angielskiego”
 3. „Akademia Rozwoju – Wrocław”
 4. „Akademia Eurokadr”
 5. „Dolnośląska Sieć Współpracy z Big Science”
 6. „Wrocław - Kraina przedsiębiorczych gimnazjalistów”
 7. „Samorząd przyjazny przedsiębiorczości – programy edukacyjne dla młodzieży oraz wspieranie przedsiębiorczości kobiet. Wizyta studyjna”
 8. „Zintegrowana strategia dla adaptacyjności”
 9. „Wrocławski Dom pod Fontanną”
 10. „Program Integracji Lokalnej i Rozwoju Zawodowego dla Nadodrza”
 11. „Akademia Młodych Finansistów”
 12. „Stawiam na innowacje! Skuteczny transfer wiedzy i technologii z uczelni do przedsiębiorstw”
 13. „Przedsiębiorczość krokiem w przyszłość”
 14. „Romowie i Gadziowie na jednym podwórku”.

IV. Sprawozdanie z realizacji zadań będących przedmiotem współpracy

Zgodnie z Uchwałą Nr XXIX/1002/08 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 30 grudnia 2008r. w sprawie programu współpracy Miasta Wrocławia z organizacjami pozarządowymi w roku 2009, zostały określone zadania publiczne do realizacji przez podmioty nie zaliczane do sektora finansów publicznych i nie działające w celu osiągnięcia zysku.

Realizacja zadań ujętych w uchwale przedstawia się m.innymi następująco:

IV.1. Pomoc społeczna

➤ Prowadzenie świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży

Liczba umów: **39** (jest 39 umów zawartych z organizacjami pozarządowymi, jednak samych świetlic przez nie prowadzonych jest 43)

W **43** świetlicach środowiskowych, usytuowanych w różnych rejonach miasta objętych było opieką ponad **2100** dzieci w wieku 6-18 lat. Celem działalności świetlic jest wsparcie rodzin, szczególnie znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej w opiece i wychowaniu poprzez organizowanie dzieciom i młodzieży w czasie wolnym od nauki szkolnej różnego typu zajęć.

Program merytoryczny świetlic zawiera: pomoc w nauce, zajęcia rozwijające zainteresowania: plastyczne, muzyczne, teatralne, fotograficzne i sportowe. Organizowane są również wyjścia do kina, teatru, na koncerty i wystawy oraz wycieczki. Ponadto zadaniem świetlic jest współpraca z rodzicami, opiekunami prawnymi dzieci oraz instytucjami je wspierającymi (szkołami, pracownikiem socjalnym itp.), a także integrowanie środowiska lokalnego poprzez wspólne działania (z organizacjami pozarządowymi i instytucjami) na rzecz dzieci i młodzieży i ogółu mieszkańców na danym terenie. W miarę możliwości świetlice zapewniają dzieciom dożywianie w formie suchego prowiantu (kanapki, jogurty, owoce).

W ramach rocznego dofinansowania wiele świetlic organizuje również pólkolonie letnie i zimowe.

Od 2009r. wszystkie świetlice mają obowiązek realizowania całorocznego programu profilaktycznego, rekomendowanego przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, autorskiego lub opracowanego przez Zespół Merytoryczny ds. Dzieci i Młodzieży uczęszczających do świetlic środowiskowych pt.: „Lubię siebie-lubię innych” . Program profilaktyczny, realizowany w wymiarze jednej godziny zajęć tygodniowo, ma na celu ochronę dzieci i młodzieży przed zagrożeniami zdrowotnymi oraz zapobieganie dysfunkcjonalnym zachowaniom poprzez uczenie umiejętności społecznych, sposobów radzenia sobie z emocjami, dostarczanie wiedzy na temat negatywnego wpływu substancji psychoaktywnych na organizm człowieka.

W ramach Zespołu Merytorycznego nawiązano współpracę z Naukowym Kołem Przedsiębiorczości LIDER przy Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu. W pięciu świetlicach odbył się cykl zajęć z dziećmi z zakresu ekonomii i ekologii w przedsiębiorstwach. Ponadto odbyły się 3 spotkania dla kierowników i wychowawców świetlic nt. pozyskiwania dodatkowych środków finansowych na realizację zadań (fundusze strukturalne, sponsorzy, itp.).

W 2009r. opracowano logo świetlic oraz ulotkę informacyjną. Logo opracowano w oparciu o nagrodzoną pracę Wiktorii Machynia ze świetlicy przy Rzymsko-

Katolickiej Parafii p.w. św. Jakuba i Krzysztofa w konkursie na logo przeprowadzonym w listopadzie 2008r.

Od roku 2008 dzieci i młodzież, kadra pedagogiczna oraz rodzice mogą korzystać z programu wsparcia psychologiczno-pedagogicznego. Z oferty programu korzysta również kadra pedagogiczna klubów środowiskowych oraz Zespołu Ognisk Wychowawczych. Celem programu jest monitorowanie i doskonalenie jakości pracy kadry pedagogicznej, a także udzielanie pomocy specjalistycznej dzieciom i młodzieży.

W roku 2009 z Programu wsparcia psychologiczno-pedagogicznego skorzystało **1658** osób w tym: 85 osób z grup wsparcia dla młodzieży, 22 osoby z grupy dla rodziców, 70 dzieci z zajęć w grupach profilaktycznych, 20 (młodzież i rodzice) z kontaktów indywidualnych- doraźnych, 336 z konsultacji i porad (młodzież, rodzice oraz pracownicy świetlic, klubów i Ognisk Wychowawczych) oraz 1125 uczniów z warsztatów interwencyjno-mediacyjnych.

Świetlice czynnie uczestniczyły w następujących ogólnopolskich kampaniach społecznych: „ Młodzi bez alkoholu” (zajęcia dla dzieci i rodziców, rozprowadzanie ulotek i in. materiałów informacyjnych, wizyty w sklepach sprzedających alkohol, informowanie sprzedawców o konsekwencjach sprzedaży alkoholu nieletnim- rozdawnictwo materiałów informacyjnych) „STOP-18” (zajęcia dla dzieci i rodziców, rozprowadzanie ulotek i in. materiałów informacyjnych, wizyty w sklepach sprzedających papierosy, informowanie sprzedawców o konsekwencjach sprzedaży wyrobów tytoniowych nieletnim- rozdawnictwo materiałów informacyjnych), „Dzieciństwo Bez Przemocy”- pogadanki dla dzieci i rodziców, rozprowadzanie materiałów informacyjnych.

W październiku 2009 r. w Sektorze3 odbyło się szkolenie dla przedstawicieli świetlic środowiskowych dotyczące merytorycznych zasad pisania wniosków dotacyjnych na rok 2010. Przekazano również podstawowe informacje dotyczące aspektów formalnych przygotowania wniosku oraz kwestii merytorycznych i formalnych pisania sprawozdań. W szkoleniu wzięło udział 25 osób reprezentujących różne świetlice na terenie miasta.

➤ **Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży szkolnej w formie klubów środowiskowych**

Liczba umów: **17**

1. **Dolnośląski Ośrodek Młodzieżowy Jana Bosko** - Uczestnictwo w różnych formach zajęć pozwalających na osobisty i społeczny rozwój. Uczestnictwo w różnych kołach zainteresowań (zespół muzyczny, język migowy, język włoski, taniec, aikido, siłownia). Możliwość indywidualnego kontaktu z pedagogiem, psychologiem. Spotkania w małych grupach – **30-40 osób**, spotkania informacyjno – edukacyjne – 45 os, koła zainteresowań – 15 os, rekreacja – 15 os, korepetycje w zależności od potrzeb.
2. **Stowarzyszenie „Urim”** – odbiorcami są dzieci w wieku 7 – 19 lat pochodzące z rodzin dysfunkcyjnych zamieszkujące osiedle Nowy Dwór. Klub czynny jest od poniedziałku do piątku w godz. 14:00 – 18:00 zajęcia podzielone są na dwa bloki: zajęcia edukacyjne (14.00 – 15:30) i zajęcia tematyczne (16:00 – 18:00). W przerwie przygotowanie i spożycie posiłku. Zajęcia edukacyjne – odrabianie lekcji oraz nadrabianie zaległości. Zajęcia tematyczne – zajęcia plastyczne, teatralne, taneczne, rekreacyjne i sportowe, organizowanie akcji charytatywnych na rzecz społeczności

lokalnej. Dzięki współpracy z placówkami edukacyjnymi, które nieodpłatnie udostępniły noclegi zorganizowano 4 wyjazdy.

3. **Kościół Chrześcijan Baptystów** – odbyło się **36** spotkań piątkowych, w spotkaniach uczestniczyło ok. **50 dzieci**. Zajęcia odbywały się w godz. 14:30 – 19:00. W ostatnią środę każdego miesiąca od 17.00 – 19.00 odbywały się warsztaty dla matek dzieci uczęszczających do klubu. Prowadzone były zajęcia plastyczne – malowanie na jedwabiu, tworzenie z masy solnej, szycie ręczne, malowanie na szkle, lepienie z gliny, prowadzone były też zajęcia modelarskie. Zajęcia edukacyjno – wychowawcze na tych zajęciach uczono postaw i zachowań w oparciu o wartości chrześcijańskie. Odbywały się także zajęcia teatralne, sportowe, komputerowe, wyjścia do kina, na basen, do ZOO oraz wycieczki.
4. **Fundacja Hobbit**. Zajęcia prowadzone w 2 miejscach 15:30 – 20.00 od poniedziałku do piątku oraz w soboty i niedziele od 10.00 – 16.00 w sezonie żeglugowym. Prowadzone były zajęcia : kulturalne, rekreacyjno – sportowe, zajęcia z zakresu ekologii i nauka gry na gitarze. W przygotowaniu i realizacji zajęć brało udział 17 kadrowiczów i 30 wolontariuszy. W różnych zajęciach brało udział **339 osób** a w festynach i rajdach ok. **1000 osób**.
5. **Stowarzyszenie Larum**. Odbywały się zajęcia: muzyczne, plastyczne, sportowe, j.angielski, komputerowe, psychoedukacyjne, teatralne. Klub otwarty od poniedziałku do piątku 14.00 - 18.00. Dodatkowo w soboty basen z nauką pływania. W zajęciach tematycznych brało udział ok. **20 osób**.
6. **Stowarzyszenie Klubów Środowiskowych „Azyl”** – Do klubu codziennie uczęszczało ok. **30 osób** . Klub otwarty od poniedziałku do soboty 17:00 – 21:00. Prowadzono zajęcia: psychokorekcyjne, plastyczne, wyjścia do kina, sportowe, komputerowe, muzyczne.
7. **Stowarzyszenie „Życ Inaczej”** – Ilość uczestników na zajęciach **107**, miesięcznie ok. **40 osób**, klub czynny od poniedziałku do piątku 12:00 – 18:00. Prowadzone zajęcia: edukacyjno – wyrównawcze, sportowe, informatyczne, ekologiczne, plastyczne.
8. **Stowarzyszenie p.w. MBNP „Przyjaciele Seniorów”** – działalność klubu nastawiona jest na wszechstronny rozwój dzieci poprzez zabawę. Klub zaproponował wiele różnorodnych form zagospodarowania czasu wolnego: kinezylogię edukacyjną, instrumenty muzyczne i śpiew, edukację plastyczną, zajęcia edukacyjne, języki obce. Zajęcia prowadzone od poniedziałku do piątku 8.00 – 13.00 na zajęcia uczęszczało ok. **20 dzieci**.
9. **Parafia Ducha Świętego** – Zajęcia od poniedziałku do piątku 15.00 – 19.00, z oferty skorzystało **41** osób w wieku 7-16 lat. Prowadzone zajęcia: edukacyjne, artystyczne, sportowe, prozdrowotne, imprezy okolicznościowe.
10. **Caritas Archidiecezji Wrocławskiej** – W zajęciach uczestniczyło ok. **50 osób**. ul. Słowiańska otwarte od poniedziałku do piątku 14.00 – 18.00, ul. Jemiołowa od poniedziałku do piątku 15.00 – 19.00. Prowadzone zajęcia: dydaktyczno-wychowawcze, specjalistyczne, imprezy okolicznościowe, turystyczne i rekreacyjne.
11. **Stowarzyszenie Na Rzecz Promocji Zdrowia Curatus** – Klub otwarty od poniedziałku do piątku 15:30 – 19:30. Uczestniczyło **54 dzieci**. Zajęcia odbywały się w dwóch grupach wiekowych 6 - 10 lat i 11- wzwyż.

Prowadzone zajęcia: edukacyjne, socjoterapeutyczne, teatralne, taneczne, wycieczki, komputerowe.

12. **Fundacja Alert** – klub czynny od poniedziałku do piątku 14.00 – 19.00. Prowadzone zajęcia: dydaktyczne, spotkania „zielono mi”, wycieczki. Liczba wychowanków zapisanych do klubu **65 osób**.
13. **Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Klub Sportów Wodnych i Rowerowych Pegaz** – Zajęcia prowadzone codziennie od 14.00 - 18.00 dla **30 osób**. Zajęcia: komputerowe, sportowo – rekreacyjne, wycieczki, j. Angielski, warsztaty plastyczne, zajęcia techniczne, warsztaty teatralne, literackie.
14. **Fundacja Barbary Witowskiej Pomocy dzieciom i Młodzieży Pozbawionej Opieki Dorosłych „Pomaluj mi świat”** – do klubu uczęszczało **70 dzieci** od poniedziałku do piątku 16.00 – 20.00. Prowadzone zajęcia: edukacyjne, kulinarne, redakcyjne, z żonglerki, plastyczne, aktorskie, kulturalne.
15. **Parafia Św. Elżbiety** – do klubu zapisanych **73 osoby**, Zajęcia prowadzone: sportowe, muzyczne, kulturalne, plastyczne, komputerowe, turystyczne.
16. **Parafia św. Jana Apostoła** – klub czynny od poniedziałku do piątku 15.00 – 19.00. Uczęszczało **30 dzieci**. Prowadzone zajęcia: artystyczno-plastyczne, komputerowe, teatralne, wokalne, j. obcy, gry i zabawy ruchowe.
17. **Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej** - zajęcia prowadzone na ul. Pomorskiej we wtorki i soboty 17.00 – 21.00, na ul. Długiej od wtorku do piątku 16.00 – 20.00 i w soboty 10.00 -16.00. Uczestniczyło ok. **300 osób**. Zajęcia prowadzone w klubie: sportowe i rekreacyjne, edukacyjne, plastyczne, modelarskie, warsztatowe.

➤ **Placówki opiekuńczo - wychowawcze**

Gmina Wrocław zleca prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych następującym podmiotom:

- a) Towarzystwo „Nasz Dom” trzy całodobowe placówki opiekuńczo wychowawcze typu socjalizacyjnego we Wrocławiu;
- b) Centrum Diakonii i Edukacji im. ks. Marcina Lutra Dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego;
- c) Dziecięcy Dom ul. Parkowa 2 placówka opiekuńczo – wychowawcza;
- d) „Przyjazny Dom” ul. Chopina 9a placówka opiekuńczo – wychowawcza;
- e) „Klementyna” placówka opiekuńczo – wychowawcza.

➤ **Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i ich rodzin**

Liczba umów: **16**

Cel zadania: Celem zadania było zapewnienie osobom niepełnosprawnym możliwie pełnego i równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym oraz podniesienie świadomości społecznej o problemach osób niepełnosprawnych mieszkających we Wrocławiu.

Działania:

- a) **Realizacja programów ukierunkowanych na poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych i ich rodzin, w tym:**

1. prowadzenie zajęć terapeutycznych, edukacyjnych, integracyjnych i ogólnorozwojowych,
2. rozwijanie różnych form uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
3. podnoszenie kwalifikacji kadry oraz dostosowanie ich do specyficznych potrzeb osób niepełnosprawnych,
4. rozwój systemu pomocy osobom niepełnosprawnym,
5. integracja środowiska osób niepełnosprawnych.

W ramach programów organizacje realizowały m.in. następujące zajęcia:

- wsparcie dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym,
- rehabilitacja mowy i słuchu nie słyszących,
- rehabilitacja fizyczna i psychiczna kobiet po chorobie raka piersi,
- integracyjne zajęcia terapeutyczne, edukacyjne i ogólnorozwojowe,
- warsztaty terapii zajęciowej, zajęcia komputerowe, zajęcia logopedyczne ,
- warsztaty teatralne, choreoterapia, muzykoterapia,
- aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych umysłowo,
- gimnastyka rehabilitacyjna (nauka mowy przełykowej),
- zajęcia dla osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz ich rodziców i opiekunów,
- organizacja wyjazdów integracyjno- terapeutycznych.

Zadania realizowane były przez 14 organizacji, z działań skorzystało łącznie ok. **1200** odbiorców.

b) Kontynuacja programu „Wrocław bez barier” Celem działania było kształtowanie postaw społecznych, integracja i promowanie pozytywnych wzorców, poprzez m.in.:

- kontynuację kampanii informacyjnej z wykorzystaniem materiałów drukowanych (ulotek, plakatów, etc.), mass mediów (emisja spotu w TV, radiu i kinie) oraz mediów elektronicznych (strona www, newsletter),
- organizowanie bezpośrednich spotkań osób niepełnosprawnych z młodzieżą szkół gimnazjalnych oraz średnich (10 spotkań w 2009 r. – łącznie ok. 500 osób), na których młodzież zapoznawała się codziennym funkcjonowaniem osób niepełnosprawnych z różnymi dysfunkcjami (wzroku, słuchu, ruchu, etc) oraz brała aktywny udział w dyskusji o problemach osób niepełnosprawnych we Wrocławiu,
- IV edycja konkursu fotograficznego „Wrocław bez barier”, którego uczestnicy nadsyłali zdjęcia ukazujące życie osób niepełnosprawnych na terenie Wrocławia.
- Kampanię Parkingową – realizowaną we współpracy ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Integracja z Warszawy oraz z wykorzystaniem własnych materiałów: ulotek, mapek, koszulek, etc.,
- realizację projektu budowy miniatur charakterystycznych budowli Wrocławia z opisem w alfabecie Braille’a. Wykonana i odsłonięta została miniatura Katedry (w skali 1:100) na Ostrowie Tumskim,
- kontynuowana była także akcja rozprowadzania do szkół i promowania wykorzystania przez nauczycieli podczas zajęć z uczniami w klasach 1-3 szkół podstawowych zeszytu ćwiczeń „Razem w szkole”.

Ponadto:

- Odbyła się wystawa fotograficzna na wrocławskim Rynku, na której prezentowane były zdjęcia laureatów konkursu fotograficznego 'Wrocław

bez barier” z lat 2006-2008 oraz z albumu „15 lat przez „Wrocław bez barier”.

- Odbyła się V edycja plebiscytu „Dobre Praktyki” - prezentacja oraz promowanie dobrych postaw i zachowań. Kapituła Plebiscytu wyłoniła osoby, instytucje, firmy i programy, które w szczególny sposób wspierają osoby niepełnosprawne oraz sprzyjają podnoszeniu ich aktywności. Wyniki Plebiscytu ogłoszone zostały w trakcie uroczystej Gali „Wrocław bez barier”, która odbyła się z okazji Światowego Dnia Osób Niepełnosprawnych – 05.12.2009r.

Programem objęto ok. **5000** osób.

c) Realizacja programu wspomaganego zatrudnienia na otwartym rynku pracy osób niepełnosprawnych – TRENER 2009

Celem było uzupełnienie systemu integracji społecznej i poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz doświadczeniem choroby psychicznej i ich rodzin poprzez program wspomaganego zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Przygotowanie osób pozostających bez pracy do podjęcia zatrudnienia, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy i ograniczenie skutków społecznych wynikających z bezrobocia.

Z oferty skorzystało **ok. 30** osób niepełnosprawnych.

➤ Rehabilitacja zawodowa i społeczna realizowana ze środków PFRON

Liczba umów: **51**

- Prowadzenie rehabilitacji osób niepełnosprawnych w różnych typach placówek
liczba organizacji realizujących zadanie – **4**
programem objęto ok. **370** osób.
- Organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów , grup środowiskowego wsparcia oraz zespołów aktywności społecznej dla osób niepełnosprawnych – aktywizujących zawodowo i społecznie te osoby
liczba organizacji realizujących zadanie – **17**
programem objęto ok. **1.400** osób.
- Organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów i warsztatów dla członków rodzin osób niepełnosprawnych oraz opiekunów, kadry i wolontariuszy bezpośrednio zaangażowanych w proces rehabilitacji zawodowej oraz społecznej osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem zadań dotyczących procesu integracji osób niepełnosprawnych w najbliższym środowisku społeczności lokalnej, zwiększania i aktywności życiowej i zaradności osobistej oraz niezależności ekonomicznej, podnoszenia umiejętności pracy z osobami niepełnosprawnymi, w tym sprawowania nad nimi opieki i udzielania pomocy w procesie ich rehabilitacji.
liczba organizacji realizujących zadanie – **4**
programem objęto ok. **2.120** osób.
- Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, społeczno-prawnego oraz udzielanie informacji na temat przysługujących uprawnień, dostępnych usług, sprzętu rehabilitacyjnego i pomocy technicznej dla osób niepełnosprawnych.

liczba organizacji realizujących zadanie – **3**
programem objęto ok. **1.020** osób.

- Prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć w celu:
 - nabywania , rozwijania i podtrzymywania umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych,
 - rozwijania umiejętności sprawnego komunikowania się z otoczeniem osób z uszkodzeniami słuchu , mowy, z autyzmem oraz niepełnosprawnością intelektualną,
 - usprawnianie i wspieranie funkcjonowania osób z autyzmem oraz z niepełnosprawnością intelektualną w różnych rolach społecznych i w różnych środowiskach.

liczba organizacji realizujących zadanie – **10**
programem objęto ok. **2.123** osoby.

- Organizowanie i prowadzenie zintegrowanych działań na rzecz włączania osób niepełnosprawnych w rynek pracy w szczególności poprzez:
 - doradztwo zawodowe,
 - przygotowanie i wdrożenie indywidualnego planu drogi życiowej i zawodowej,
 - prowadzenie specjalistycznego poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy , mających na celu przygotowanie do aktywnego poszukiwania pracy i utrzymania w zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

liczba organizacji realizujących zadanie – **1**
programem objęto **36** osób.

- Organizowanie i prowadzenie szkoleń dla tłumaczy języka migowego
liczba organizacji realizujących zadanie – **1**
programem objęto **25** osób.

- Organizowanie imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych wspierających ich aktywność w tych dziedzinach

liczba organizacji realizujących zadanie – **14**
programem objęto ok. **2.124** osób i **14** instytucji.

- Promowanie aktywności osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego i zawodowego

liczba organizacji realizujących zadanie – **7**
programem objęto ok. **1.517** osób i **14** instytucji.

- Prowadzenie kampanii informacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i przeciwdziałaniu ich dyskryminacji
liczba organizacji realizujących zadanie – **2**.

W ramach kampanii: „Tworzenie warunków do zachowania samodzielności i niezależności osób niepełnosprawnych”, której celem jest zmniejszenie barier psychospołecznych, organizacyjnych i przestrzennych dla funkcjonowania osób niepełnosprawnych i ich rodzin poprzez zapewnienie dostępu do informacji dotyczącej miejsc i budynków użyteczności publicznej przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, przeprowadzono badanie **1285 obiektów**, z których 56 było w pełni dostępnych a 48 częściowo dostępnych dla osób z

dysfunkcją narządu ruchu. Zakres przedmiotowy badania (I etap badań prowadzony w 2009r.) obejmował obiekty z zakresu: Urząd Miejski i inne urzędy, placówki pocztowe, placówki oświatowe (przedszkola i szkoły) oraz apteki. Zakres przestrzenny inwentaryzacji (II etap badań prowadzony w 2009r.) - badania przebiegały w zakresie wyznaczonych administracyjnie osiedli Wrocławia (tak, aby w trakcie badań w latach 2009-2010 działaniami objąć cały obszar miasta): Szczepin, Zacisze, Zalesie i Stadion, Sępolno oraz Szczytniki.

Opracowano aplikację i stworzono bazę adresową, która posiada uporządkowany, odniesiony do pozyskanego słownika adresów z Urzędu Miejskiego Wrocławia wykaz obiektów użyteczności publicznej (z zebranymi danymi teleadresowymi) oraz spełniający te same warunki wykaz pozostałych obiektów zinwentaryzowanych podczas badania, a także przyporządkowany do obu wykazów rejestr sporządzonych ankiet. Informacje zgromadzone w Bazie czasowo umieszczone zostały na stronach internetowych www.dfi.org.pl oraz www.wroclaw.pl. W 2010 r. baza adresowa zamieszczona zostanie na internetowej mapie Miasta wraz z odpowiednimi piktogramami.

We współpracy z „Gazetą Wyborczą”, przygotowano i wydrukowano 4 stronicową (format A3) wkładkę „W-skiersi” do wigilijnego wydania „Gazety Wyborczej” w nakładzie **60 400 szt.**

Ponadto zamieszczono **4** reklamy o wym. 5 x 4,5cm, na stronie tytułowej dodatku lokalnego „Gazety Wyborczej” – Wrocław, promujące bazę adresową obiektów użyteczności publicznej (łącznie nakład ok. **150 000 egz.**).

O wszelkich działaniach związanych z projektem informacje ukazały się na stronie realizatora zadania – www.dfi.org.pl oraz na specjalnie utworzonej przez Urząd Miasta podstronie (<http://www.wroclaw.pl/m3375/p126396.aspx>) na portalu www.wroclaw.pl.

Rozesłano do wrocławskich organizacji pozarządowych newsletter z zaproszeniem do korzystania z bazy oraz z prośbą o zgłaszanie uwag do bazy adresowej.

Przygotowano i wydano plakat (nakład **600** szt., format A4) oraz ulotkę informacyjną o projekcie (nakład **16 000** szt., format 1/3 A4).

Wyprodukowano 30 sek. spot telewizyjny „Mapowanie Wrocławia”, w którym zostały zamieszczone informacje o realizowanym projekcie oraz zaproszenie do korzystania z bazy adresowej obiektów użyteczności publicznej dostępnych dla osób z dysfunkcją narządu ruchu (**emisja 45 x** do 15 lutego 2010r.).

- Opracowywanie lub wydawanie publikacji, wydawnictw ciągłych oraz wydawnictw zwartych, stanowiących zamkniętą całość, w tym na nośnikach elektromagnetycznych i elektronicznych dotyczących problematyki związanej z niepełnosprawnością.

liczba organizacji realizujących zadanie – **2**

programem objęto ok. **1.000** osób.

Ponadto:

W ramach prowadzonych zadań na rzecz osób niepełnosprawnych odbyły się 4 spotkania zespołu merytorycznego. W czasie spotkań identyfikowano potrzeby i problemy, wymieniono doświadczenia, przygotowano priorytety działań na rok 2009, udzielono wsparcia w zakresie przygotowania ofert oraz dokumentacji rozliczeniowej, przekazano informacje o możliwościach pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania.

➤ Środowiskowe Domy Samopomocy

Gmina Wrocław zleca prowadzenie Środowiskowych Domów Samopomocy następującym podmiotom:

- a) Środowiskowy Dom Samopomocy typu A prowadzony przez Fundację International Institute of Poverty, ul. Szkolna 11, liczba uczestników zgodnie z umową: **40**;
- b) Środowiskowy Dom Samopomocy typu A prowadzony przez Dolnośląskie Stowarzyszenie Aktywnej Rehabilitacji „ART.” ul. Grabiszyńska 89 liczba uczestników zgodnie z umową: **20**;
- c) Środowiskowy Dom Samopomocy typu A prowadzony przez Stowarzyszenie Na Rzecz Promocji Zdrowia CURATUS ul. Kleczkowska 5 oficyna liczba miejsc zgodnie z umową: **25**;
- d) Środowiskowy Dom Samopomocy typu B prowadzony przez Fundację „Przyjazny Dom” im. Stanisława Jabłonki ul. Okulickiego 2 liczba uczestników zgodnie z umową: **30**;
- e) Środowiskowy Dom Samopomocy typu B prowadzony przez Stowarzyszenie „Ostoja” ul. Stawowa 1a liczba uczestników zgodnie z umową: **30**.

Środowiskowe Domy Samopomocy są jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, działającymi na zasadach rządowego zadania zleconego samorządom lokalnym. Prowadzenie tych placówek może być zlecone przez samorządy - fundacjom i stowarzyszeniom. Zadaniem środowiskowych domów samopomocy jest zapewnienie oparcia społecznego osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom przez świadczenie odpowiednich specjalistycznych usług opiekuńczych. Domy te mogą mieć różną formę organizacyjną jednak ich podstawowe cele sprowadzają się do:

- rozwijania u osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnych umysłowo potencjalnych umiejętności w zakresie wykonywania podstawowych czynności życia codziennego,
- zwiększenia poczucia bezpieczeństwa socjalnego i społecznego,
- zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych osób korzystających z usług.

Działalność domu planowana jest z wykorzystaniem pracy zespołu terapeutycznego, w skład którego wchodzi: pedagog, psycholog, rehabilitant, pracownik socjalny, terapeuta zajęciowy, opiekun, pielęgniarka psychiatryczna, lekarz psychiatra lub inni specjaliści w zależności od potrzeb.

Funkcjonują trzy typy domów:

- Typ A- dom dla osób psychicznie chorych, przeznaczony dla osób z przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi
- Typ B- dom dla osób niepełnosprawnych intelektualnie - upośledzonych umysłowo, przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu głębokim, umiarkowanym i lekkim (gdy osoba z lekkim stopniem niepełnosprawności ma sprzężone zaburzenie, np. dysfunkcja narządów ruchu, padaczka, autyzm itp.)
- Typ AB – dom dla osób przewlekłe psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie. Istnieje jednak takie zastrzeżenie, że użytkownikom w domach typu AB organizuje się odrębne programy wspierające - rehabilitacyjne.

Formę pomocy osobom niepełnosprawnym intelektualnie stanowią również dwa Mieszkania Chronione o łącznej ilości 42 miejsc:

- a) przy ul. Lelewela 23/24 (36 miejsc) przeznaczonym w szczególności dla osób zaburzonych psychicznie i wymagających wsparcia w codziennym życiu. Placówka prowadzona jest przez Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy im. S. Kardynała Wyszyńskiego,
- b) przy ul. Okulickiego 2 (6 miejsc) przeznaczonym dla osób niepełnosprawnych intelektualnie. Placówka prowadzona jest przez Fundację „Przyjazny Dom”.

➤ **Prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej oraz realizacja programów wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie**

Liczba umów: 12

Cel ogólny: Udzielanie mieszkańcom Wrocławia systemowej pomocy wyjścia z kryzysu, szczególnie doświadczającym szkód ze strony osób nadużywających alkoholu;

Cele szczegółowe:

Udzielanie ambulatoryjnej pomocy prawnej, medycznej, psychologicznej i terapeutycznej osobom doświadczającym przemocy domowej, szczególnie :

- Pomoc dzieciom i dorosłym zagrożonym przemocą.
- Podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej mieszkańców Wrocławia na temat przemocy w rodzinie.

Z w/w form pomocy i wsparcia skorzystało ok. **8 440 osób**.

Z zorganizowanych szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy skorzystało **1 900 osób**, w tym: młodzież szkolna, pedagodzy, psycholodzy oraz funkcjonariusze Policji i Straży Miejskiej.

Zorganizowano 3 spotkania zespołów merytorycznych ds. przeciwdziałania przemocy. W ramach spotkań zidentyfikowano potrzeby i problemy, wymieniono doświadczenia, przygotowano priorytety działań na rok 2009. Udzielono wsparcia w zakresie przygotowania ofert oraz dokumentacji rozliczeniowej, przekazano informacje o możliwościach pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania. Omówiono realizację przeprowadzenia kampanii przeciwdziałania przemocy w rodzinie skierowanej w 2009 roku, wobec osób starszych.

Zaproponowano wprowadzenie nowych rozwiązań do procedury pomocy dziecku krzywdzonemu.

➤ **Kluby Seniora oraz ośrodki aktywizujące osoby starsze, kampanie społeczne na rzecz osób starszych**

Liczba umów: 23

Cel główny: Tworzenie warunków dla rozwoju aktywności i samodzielności osób starszych, w szczególności wpieranie samopomocowych form aktywizacji tych osób.

Cele szczegółowe: Wspieranie działalności Klubów Seniora, a przez to przeciwdziałanie poczuciu bezradności i osamotnienia wśród osób starszych poprzez integrację środowiska seniorów i promowanie wśród nich aktywnego i zdrowego stylu życia oraz zmian postaw osób starszych wobec starzenia się.

Opis działań:

- działania promujące zdrowy styl życia (zajęcia edukacji zdrowotnej, zajęcia rehabilitacyjno-sportowe, konsultacje lekarskie, warsztaty z psychologiem)
- działania integracyjne (wspólne spotkania okolicznościowe, wieczorki taneczne, wycieczki edukacyjne, spotkania międzypokoleniowe)
- działania artystyczne, kulturalne (wieczorki artystyczne, wystawy, występy chórów, wyjścia do kina, teatru)
- działania samopomocowe
- działania promujące zainteresowania seniorów
- działanie edukacyjno-informacyjne (prowadzenie m.in. porad kulinarnych, krawieckich, obsługi komputera i nowoczesnych narzędzi komunikacji)
- działania z zakresu poradnictwa w tym: poradnictwo socjalne, prawne, psychologiczne
- działania inspirujące i kreujące postawy twórcze
- wykłady o różnej tematyce
- szkolenia dla wolontariuszy z zakresu opieki nad ludźmi starszymi
- działalność informacyjna na rzecz seniorów

Z działalności **23** Klubów Seniora prowadzonych przez organizacje pozarządowe skorzystało ok. **10 000** osób.

➤ **Prowadzenie schronień, łazni i magazynów wydających odzież**

Gmina Wrocław zlecała organizowanie i prowadzenie schronienia, łazni i magazynów wydających odzież dla osób bezdomnych, były to:

1. Towarzystwo im. Św. Brata Alberta Koło Wrocławskie prowadzące:
 - Schronisko dla Kobiet i Matek z Dziećmi ul. Strzegomska 9,
 - Noclegownia dla Kobiet ul. Strzegomska 9,
 - Schronisko dla Mężczyzn ul. Bogedaina 5,
 - Schronisko dla Mężczyzn "Szczodre",
 - Noclegownia dla Mężczyzn ul. Małachowskiego 15;
2. "Nadzieja" Stowarzyszenie Osób Bezdomnych Ośrodek przy ul. Jedności Narodowej 57 a.
3. Stowarzyszenie "Plus Minus", Dom Socjalny dla Osób żyjących z HIV i AIDS ul. Reymonta 8.
4. "Caritas" Archidiecezji Wrocławskiej, Łaźnia i magazyn wydający odzież ul. Katedralna 7.
5. Stowarzyszenie "Pierwszy Krok", Ośrodek przy ul. Pułaskiego 26 of.
6. Stowarzyszenie "Misja Dworcowa", Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla Kobiet przy ul. Pomorskiej 16b.
7. Stowarzyszenie "Ludzie Ludziom", Dom Socjalny dla Mężczyzn przy ul. Reymonta 10.
8. Stowarzyszenie "Emaus" ul. Rubczaka 17/17.
9. Stowarzyszenie Pomocy "Akson", Mieszkania Chronione przy ul. Kasztelańska 7/12 i ul. Kołłątaja 31/4c.

➤ **Kuchnie charytatywne**

Gmina Wrocław zlecała organizowanie i prowadzenie zbiorowego żywienia w kuchniach charytatywnych i innych miejscach wydawania posiłków osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy Wrocław oraz prowadzenie

magazynów przekazującym żywność lub odzież organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność na rzecz najuboższych następującym podmiotom:

1. Parafia Rzym.-Kat. pw. Świętej Elżbiety, Parafialna Kuchnia charytatywna przy ul. Grabiszyńskiej 103;
2. Fundacja "SANCTA FAMILIA", Kuchnia charytatywna przy ul. Monte Casino 64;
3. Caritas Archidiecezji Wrocławskiej;
 - Jadłodajnia przy ul. Słowiańskiej 17;
 - Jadłodajnia przy ul. Worcella 5a;
 - Magazyn żywności ul. Katerdalna 7;
3. Prowincja Św. Jadwigi Zakonu Braci Mniejszych, Kuchnia Charytatywna przy ul. Kasprowicza 26;
4. Bank Żywności we Wrocławiu przy ul. Ostrowskiego 30.

➤ **Program prac społecznie użytecznych na rzecz miasta Wrocławia „Praca dla Wrocławia – PER SALDO”**

Liczba umów: **1**

Cel programu: readaptacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Programem objęci są skazani na karę ograniczenia wolności w postaci nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne oraz pracy społecznie użytecznej na rzecz miasta Wrocławia.

W ramach programu osoby te w zorganizowanych i nadzorowanych grupach wykonywały drobne usługi remontowo-budowlane, prace porządkowe oraz ogrodowe na terenie 37 placówek edukacyjnych, służby zdrowia, opieki społecznej oraz instytucjach i organizacjach zajmujących się pomocą charytatywną na terenie Wrocławia.

W roku 2009, Zespoły Kuratorów Zawodowych ds. Dorosłych skierowały do Stowarzyszenia Pomocy „Ludzie Ludziom” **465** wyroków orzekających karę ograniczenia wolności i pracę społecznie użyteczną (**399 mężczyzn, 66 kobiet**). Suma zasądzonych godzin w roku 2009 wyniosła 51 120, odpracowanych zostało 21.493 godziny. Średnia ilość zasądzonych godzin dla jednego skazanego wynosiła ok. 110.

➤ **Profilaktyka i Rozwiązywanie Problemów Uzależnień w formie twórczych działań środowiskowych i studyjnych oraz zajęć rekreacyjnych dla osób wykluczonych społecznie Ponownie w Grze**

Liczba umów: **1**

Udział w zadaniu wzięło ok. **90** osób bezdomnych.

Forma aktywizacji – udział drużyn piłkarskich w rozgrywkach – we Wrocławiu, Polsce, w Europie.

Zakładane cele:

- przygotowanie uczestników do dalszego samo rozwoju oraz poruszania się po rynku pracy,
- podjęcie prób wyjścia z bezdomności,
- spotkania ze specjalistami: psychologiem, terapeutą, prawnikiem,
- wzrost kondycji zdrowotnej i higieny osobistej.

➤ Domy Pomocy Społecznej

Domy Dziennego Pobytu dla Osób Starszych z Deficytem Pamięci, zajmują się w szczególności osobami starszymi dotkniętymi zaburzeniami pamięci, demencją, chorobą Alzheimera.

- a) DDPS dla Osób Starszych z Deficytem Pamięci „Matuzalem” przy ul. Kraszewskiego 2 prowadzony jest przez Stowarzyszenie pod wezwaniem Matki Bożej Nieustającej Pomocy. Placówka przeznaczona jest dla **25** podopiecznych.
- b) DDPS dla Osób Starszych, w tym z deficytami pamięci pod wezwaniem Świętej Rodziny przy ul. Rydygiera 22-28 prowadzony jest przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza. Placówka została uruchomiona z dniem 23 lutego 2009 r. i przeznaczona jest dla **25** podopiecznych.

Na terenie Wrocławia w 2009 r. prowadziło działalność 6 dziennych domów pomocy społecznej, przy czym 2 z nich, przeznaczone dla **50 osób** prowadzone były przez organizacje pozarządowe, którym zlecono to zadanie w trybie ustawy o pomocy społecznej.

Dzienne Domy Pomocy Społecznej jako ośrodki wsparcia, stanowią środowiskową formę pomocy półstacjonarnej, służącej utrzymaniu osoby starszej w jej naturalnym środowisku. Zgodnie ze statutową działalnością placówki zapewniają dzienną opiekę, zwłaszcza osobom w wieku emerytalnym, samotnym o zmniejszonej sprawności psychofizycznej, organizują różne formy wypoczynku i rekreacji, zapewniają gorący posiłek oraz integrację osób starszych, samotnych ze środowiskiem. W każdym z funkcjonujących we Wrocławiu dziennych domów pomocy społecznej oprócz wyżywienia uczestnicy mają zapewnione różnego rodzaju zajęcia terapeutyczne, integracyjne, kulturalne.

Dodatkowo Gmina Wrocław zleca podmiotom pozarządowym zadanie prowadzenia Domów Pomocy Społecznej:

1. Zgromadzenie Sióstr Maryi Niepokalanej Prowincja Wrocławska z siedzibą we Wrocławiu, przy ul. Kardynała Bolesława Kominka 3/5, który prowadzi dwie placówki całodobowe:
 - DPS przy ul. Farnej 3, przeznaczony dla 96 osób przewlekłe psychicznie chorych;
 - DPS przy ul. Objazdowej 40, przeznaczony dla 45 dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie;
2. Ewangelickie Centrum Diakonii i Edukacji im. Ks. Marcina Lutra we Wrocławiu, przy ul. Wejherowskiej 28, prowadzące:
 - DPS przy ul. Świątnickiej 25/27, przeznaczony dla 104 osób w wieku podeszłym;
3. Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Maryi Nieustającej Pomocy z siedzibą w Krzyżanowicach prowadzące:
 - DPS przy ul. Grunwaldzkiej 104, przeznaczony dla 73 osób przewlekłe somatycznie chorych;
4. Fundację PRZYJAZNY DOM im. Stanisława Jabłonki z siedzibą we Wrocławiu, przy ul. Okulickiego 2, która prowadzi:
 - DPS przy ul. Okulickiego 2, przeznaczony dla 20 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie;
5. Fundację „ARKA” z siedzibą w Śledziejowicach, która prowadzi:

- DPS przy ul. Jutrosińskiej 29, przeznaczony dla 7 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie;
6. Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu z siedzibą w Kraków, prowadzące:
- DPS przy ul. Św. Marcina 10, przeznaczony dla 18 osób przewlekle somatycznie chorych.

➤ **Program promocji zdrowia psychicznego oraz wsparcia dla osób z problemami zdrowia psychicznego i osób z doświadczeniem choroby psychicznej**

Liczba umów: **1**

Cel programu: Poprawa jakości życia osób starszych z zaburzeniami pamięci i przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu poprzez prowadzenie działań ukierunkowanych na usprawnianie sfery psychofizycznej i aktywizację społeczną odbiorców programu.

Zakres realizowanych zadań:

- organizowanie zajęć edukacyjno-korekcyjnych i integracyjnych dla osób starszych z zaburzeniami pamięci,
- prowadzenie terapii zajęciowej (manualnej, plastycznej, muzycznej),
- prowadzenie ćwiczeń ruchowych ogólnie usprawniających,
- prowadzenie ćwiczeń pamięci w ramach zajęć edukacyjnych,
- organizowanie spacerów i wyjść rekreacyjnych oraz wycieczek,
- umożliwianie osobom starszym branie udziału w imprezach kulturalno-rozrywkowych,
- udzielanie porad socjalnych opiekunom osób z zaburzeniami pamięci.

W 2009r. z pomocy skorzystało bezpośrednio **28** osób z zaburzeniami pamięci; wsparciem objęto również ich rodziny i opiekunów. Program zawiera bogatą ofertę zajęć terapeutycznych dla osób starszych. Rodziny i opiekunowie osób z chorobą Alzheimera, Parkinsona i innymi zaburzeniami związanymi z procesem starzenia są informowani o możliwościach pomocy i wsparcia dla ich podopiecznych.

➤ **Prowadzenie poradnictwa rodzinnego w różnych rejonach Wrocławia**

Liczba umów: **11**

Cel programu: Udzielanie wsparcia rodzinom, szczególnie znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, w wypełnianiu ich podstawowych funkcji, w tym opiekuńczo-wychowawczej, poprzez zorganizowanie systemu specjalistycznego poradnictwa rodzinnego.

Zakres realizowanych zadań:

- diagnozowanie potrzeb oraz udzielanie pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej i socjalnej,
- prowadzenie edukacji w formie wykładów, szkoleń, warsztatów, szczególnie w zakresie podnoszenia kompetencji rodzicielskich oraz kształtowania i rozwijania umiejętności podtrzymywania więzi rodzinnych,
- pomoc rodzicom i opiekunom w radzeniu sobie z trudnościami w procesie opieki i wychowania dzieci i młodzieży,

- udzielanie wsparcia przy podejmowaniu ważnych decyzji życiowych, wyboru drogi życiowej i aktywnego przygotowania się do pełnienia ról w małżeństwie i rodzinie,
- prowadzenie edukacji w zakresie odpowiedzialnego rodzicielstwa i udzielanie pomocy, gdy istnieje potrzeba ochrony macierzyństwa,
- promowanie pozytywnego wizerunku rodziny pełnej, wielodzietnej i wielopokoleniowej,
- prowadzenie mediacji rodzinnych,
- pomoc osobom uzależnionym od alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych oraz osobom współuzależnionym i rodzinom.

W ramach programu udzielono ok. **5500** porad specjalistycznych dla osób indywidualnych, par i całych rodzin oraz przeprowadzono kilkanaście cykli warsztatów i wykładów. Z różnych form wsparcia i pomocy skorzystało ok. **4000** mieszkańców Wrocław.

Cyklicznie odbywały się spotkania Zespołu Merytorycznego ds. poradnictwa rodzinnego, w skład którego wchodzi przedstawiciele wszystkich realizujących zadanie organizacji oraz pracownik Centrum Pracy Socjalnej i Rodziny przy MOPS. W 2009 odbyło się **8** spotkań podczas których: kontynuowano prace nad doskonaleniem standardów jakości pracy placówki prowadzącej poradnictwo rodzinne, opracowano treści merytoryczne ulotki informacyjnej dotyczącej poradnictwa rodzinnego, przygotowywano się do udziału w imprezach dotyczących promowania tematyki prorodzinnej, wymieniano doświadczenia z realizacji poszczególnych zadań oraz ustalano potrzeby mieszkańców Wrocławia w zakresie poradnictwa na 2010r.

➤ **Program Mediacji Społecznych oraz Profilaktyki Konfliktów**

Cel główny: Zapewnienie bezpłatnego dostępu do mediacji mieszkańcom Wrocławia oraz popularyzowanie tej formy rozwiązywania konfliktów na terenie Wrocławia.

Cele szczegółowe: Celem programu jest przybliżenie społeczeństwu idei sprawiedliwości naprawczej oraz mediacji jako jednej z dziedzin, dzięki której istnieje możliwość rozwiązywania konfliktów i sporów na drodze pozasądowej. Dzięki programowi mediacji mieszkańcy Wrocławia i okolic z różnych grup społecznych mogą znaleźć wsparcie zarówno w sprawach karnych jak i cywilnych, pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, gospodarczych, lokalnych, sąsiedzkich. Jedną z organizacji prowadzi także mediacje transgraniczne, w rodzinach dwunarodowościowych. Program mediacji skierowany jest do osób dorosłych jak i nieletnich. Działania promujące Program mediacji odbywały się również podczas pikników Rad Osiedli i innych wydarzeń kulturalnych, w tym 23.05.2009 r. Europejski Dzień Sąsiada, 31.05.2009 Dni Kultury Muzułmańskiej, 05.06.2009 r. promocja działań społecznych i programów społecznych w Rynku, 13.06.2009 r. Piknik R.O. Ołbin, 21.06.2009 Dzień Otwarty Rzecznika Praw Obywatelskich.

Opis działań: W ramach zadania przeprowadzono bezpłatne dyżury mediatorów, oferujących pomoc mieszkańcom Wrocławia, mediacje pozasądowe kierowane przez wymiar sprawiedliwości, szkolenia dla mediatorów karnych, rodzinnych i cywilnych. Cykl szkoleń dla specjalistów zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych oraz mających do czynienia z sytuacjami konfliktogennymi, odbył się przy współpracy z policją, prokuraturą, sądami

karnymi, cywilnymi i rodzinnymi, z Krajowym Centrum Szkolenia Kadr Sądów Powszechnych i Prokuratury. W realizację zadania włączyły się dwie organizacje.

Wrocławskie Centrum Mediacji i Profilaktyki Konfliktu

Zgodnie z planowanym harmonogramem zrealizowano następujące działania:

- W okresie od 02.01.2009 do 20.02.2009 – przygotowano program szkoleń, materiały szkoleniowe oraz ankiety dotyczące popularyzowania idei mediacji wśród różnych grup społecznych i zawodowych.
- W okresie od 20.02.2009 do 05.06.2009 zrealizowano 11 szkoleń.

Z listy NGO, wskazanych przez Urząd Miejski do przeszkolenia w pierwszej kolejności, spośród 70 organizacji, na propozycję szkolenia odpowiedziało 5 organizacji.

W dotychczas przeprowadzonych szkoleniach wzięły udział **244** osoby w tym:

- Kuratorzy społeczni – 63 osoby
- Funkcjonariusze policji - 10 osób
- Pracownicy MOPS oraz Środowiskowy Dom Samopomocy – 17 osób
- Pedagodzy, nauczyciele – 49 osób
- Słuchacze Kolegium Pracowników Służb Społecznych – 47 osób
- Członkowie NGO – 58 osób.

W okresie od 20.02.2009 do 05.06.2009 przeprowadzono **16** sesji mediacyjnych. 14 z przeprowadzonych sesji stanowiło kontynuację Programu z roku 2008. Dwie przeprowadzone sesje wynikały z działań rozpoczętych w 2009 roku.

W ramach wolontariackich działań promujących Program mediacji społecznych 2009, członkowie Stowarzyszenia prowadzili punkt konsultacyjny i rozdawali ulotki podczas Pikniku Rodzinnego na Partynicach, w dniu 03.05.2009.

Wrocławskie Towarzystwo Opieki nad Więźniami Dolnośląski Ośrodek Mediacji

Sądy we Wrocławiu skierowały do 25 mediacji, które prowadziło 10 mediatorów. Z organizacją współpracowali przeszkoleni mediatorzy, przygotowujący się do samodzielnej pracy. Procedura mediacyjna średnio składała się z dwu lub trzygodzinnych posiedzeń.

Dyżury dla społeczności lokalnej odbywały się w siedzibie przy ul. Katedralnej 4 w dniach: poniedziałek w godz. od 9:30 do 11:00, wtorek od 10:30 do 12:00 i od 16:30 do 18:00. Dyżurów było około 60. W ich ramach udzielano informacji o mediacji, a także porad prawnych. Prowadzono także tzw. „mediacje z ulicy”, przede wszystkim bezpłatne dla stron. Przeprowadzono dwie superwizje trudnych przypadków mediacji prowadzonych przez mediatorów DOM. Na 5-godzinnym seminarium zapoznano się z możliwościami w różnych dziedzinach prawa cywilnego, szczególnie z odpowiedzialnością prawną spółek.

Przedstawiciel DOM uczestniczył w 4 posiedzeniach Rady ds. ADR przy Ministrze Sprawiedliwości RP w Warszawie. DOM został przez Ministra Sprawiedliwości powołany w skład Rady na drugą jej kadencję od 2009 do 2014 roku. Wraz z podziękowaniem za pracę w I kadencji Minister Sprawiedliwości powołał Elżbietę Dobiejewską na członka tej Rady.

W ramach prac na rzecz społeczeństwa DOM:

1. prowadził prelekcje o sprawiedliwości naprawczej i mediacji w Uniwersytecie Trzeciego wieku przy Uniwersytecie Ekonomicznym dla ok. **250** osób;
2. prowadził trzy szkolenia dla sędziów rodzinnych i karnych we współpracy z Centrum Szkolenia Sądów Powszechnych i Prokuratury;

3. przeprowadził rozmowy z księżmi i proboszczami parafii Św. Faustyny i Św. Elżbiety oraz Ojcami Kapucynami i Franciszkanami Konwentualnymi i kierownikiem Ośrodka Adopcyjnego na temat utworzenia parafialnych ośrodków mediacji, uzyskując ich zgodę na współpracę;
4. zorganizował II Jubileuszowe Seminarium pt. „Sprawiedliwość naprawcza drogą do podmiotowości obywateli” zakończone warsztatami, których efektem są Rekomendacje Wrocławskie;
5. DOM wraz z Towarzystwem Opieki nad Więźniami przygotowuje stoisko informacyjne w ramach akcji organizowanej przez Terenowe Biuro RPO w dniu 21 czerwca br. W tym celu przy ul. Oławskiej we Wrocławiu przygotowuje się wystawę i ulotkę informacyjną o pracy i działalności DOM.

Od lutego 2009 r. trwają prace nad organizacją i merytorycznym przygotowaniem IV seminarium pt. „Polsko – niemieckie mediacje w rozwiązywaniu konfliktów dotyczących opieki nad dziećmi”:

- ustalono miejsce seminarium i wynajęto salę,
- opracowano ramowy program merytoryczny seminarium,
- w 85% zawarto wstępne umowy z referentami i trenerami,
- opracowano wnioski i wystąpiono o współpracę do Centrum Informacji i Rozwoju Społecznego we Wrocławiu, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, Fundacji Współpracy Polsko – Niemieckiej.

Ulotka promująca Program Mediacji Społecznych oraz Profilaktyki Konfliktów

Porozmawiaj i znajdź rozwiązanie

- Jeśli trudno Ci rozmawiać z małżonkiem, dzieckiem, rodzicem, sąsiadem
- Jeśli rozmowa z bliskimi to ciągłe ataki, pretensje, zale i kłótnie
- Jeśli wyczerpałeś znane Ci sposoby rozwiązywania konfliktu
- Jeśli chcesz się porozumieć bez walki w sądzie

skorzystaj z pomocy mediatorów

Mediacja	to rozwiązywanie konfliktu w obecności mediatora, to dialog, w którym obie strony wygrywają.
Mediator	pozostaje bezstronny i jednako traktuje obie strony.
Mediator	jest neutralny; nie narzuca i nie sugeruje rozwiązań.
Mediacja	jest dobrowolna i poufna.

Zadzwoń i umów się na spotkanie z mediatorem:
 1. Wrocławskie Towarzystwo Opieki nad Więźniami, ul. Katedralna 4
 tel. 071 322 74 12
 2. Wrocławskie Centrum Mediacji i Profilaktyki Konfliktu, al. Jarzębinowa 24/26 lok. 2
 tel. 071 729 03 23, mediacje@interia.eu

Mediacja jest możliwa, gdy wszystkie osoby zaangażowane w konflikt zgodzą się na udział w niej.

Mediacja wskazana jest w wielu sprawach społecznych:

Rodzinnych

- spór między małżonkami, rodzicami, rodzeństwem,
- sprawy około rozwodowe,
- ustalenie sposobu sprawowania opieki nad dzieckiem,
- sprawy alimentacyjne,
- sprawy majątkowe itp.

Sąsiedzkich

- spór między osobami zamieszkującymi razem budynek, osiedle, użytkującymi wspólnie drogę itp.

Korzyści z mediacji:

- satysfakcja z samodzielnego rozwiązania konfliktu,
- oszczędność czasu,
- oszczędność kosztów,
- komfort psychiczny.

Mediacja umożliwia dialog, który daje konkretne rozwiązania.

W 2009 roku program finansowany przez Miasto Wrocław

➤ **Prowadzenie Ośrodków Poradnictwa Obywatelskiego**

Cel główny: Wszechstronne wspomaganie mieszkańców Wrocławia, poprzez realizację zadań w zakresie poradnictwa.

Cele szczegółowe: Celem zadania jest zapewnienie mieszkańcom Wrocławia, w szczególności osobom w trudnej sytuacji życiowej, dostępu do informacji oraz bezpłatnej i bezstronnej pomocy prawnej oraz informowanie o przysługujących im uprawnieniach.

Opis działań: Program realizowany jest przez 8 organizacji w 17 miejscach. Działania promujące Program mediacji obywateli się również podczas pikników Rad Osiedli i innych wydarzeń kulturalnych, w tym 23.05.2009 r. Europejski Dzień Sąsiada, 31.05.2009 Dni Kultury Muzułmańskiej, 05.06.2009 r. promocja działań społecznych i programów społecznych w Rynku, 13.06.2009 r. Piknik R.O. Ołbin.

1. Stowarzyszenie Biuro Porad Obywatelskich we Wrocławiu posiada trzy punkty, w tym punkt w Areszcie Śledczym przy ul. Świebodzkiej 1, gdzie udzielane są porady w ramach programu „Łatwiejszy Start”.
2. Fundacja Centrum Praw Kobiet – udziela porad prawnych, porad psychologicznych, a także prowadzi działalność edukacyjną - szkolenia, dystrybucję ulotek i poradników. Fundacja Centrum Praw Kobiet prowadzi działalność w dwóch punktach na terenie miasta: ul. Ruska 46 b, 50 – 079 Wrocław oraz ul. Na Szańcach 14, 50-320 Wrocław.
3. Dolnośląskie Stowarzyszenie Pomocy Ofiarom Przestępstw „KARTA 99” - w prowadzonym Ośrodku Poradnictwa Obywatelskiego udziela porad prawnych dla mieszkańców Wrocławia. Profil spraw rozkładał się następująco: sprawy rodzinne – 42%, sprawy spadkowe – 27%, sprawy lokalowe 15%, sprawy cywilne inne - 9%, sprawy karne - 7%. Ponadto stowarzyszenie przeprowadziło szkolenia i warsztaty tematyczne – 12 wykładów z różnej tematyki. Stowarzyszenie udziela porad w czterech punktach na terenie miasta ul. Włodkowica 23, ul. Białoskórnicza 17/18, ul. Rękodzielnicza 1, ul. Reymonta 10).
4. Fundacja Społecznych Kuratorów Sądowych Dajmy Szansę – prowadziła porady kuratorów sądowych – 4 porady/tyg, prawników – 5 porad/tyg, pedagogów – 4 porady/tyg, specjalistów ds. pomocy społecznej – 4porady/tyg. Ponadto zajmowała się rozpropagowaniem działań poradni. Fundacja udziela porad w lokalu przy ul. Piłsudskiego 95.
5. Polska Izba Młodych Przedsiębiorców LOM –Porady udzielane są w dwóch lokalizacjach przy ul. Płońskiego 13/1 oraz przy ul. Nowodworskiej 51/3.
6. Fundacja Sancta Familia – udziela porad prawnych w punkcie przy ul. Monte Cassino.
7. Fundacja Integracji Społecznej – PROM – Fundacja udziela porad w 3 lokalizacjach (ul. Kniaziewicza 28/2, ul. Szkocka 99 c, ul. Ruska 46 b). Z porad skorzystało wiele osób ze społeczności romskiej oraz osoby z chorobami psychicznymi.
8. Związek Organizacji Pozarządowych WROS – udziela porad w punkcie przy ul. Rybnickiej 39.

W 2009 roku z porad udzielanych przez Ośrodki Poradnictwa Obywatelskiego skorzystało **19 000** Wrocławian.

W ramach programu poradnictwa w niedzielę 21.06.2009 r. we Wrocławiu odbyły się Dni Otwarte Rzecznika Praw Obywatelskich (RPO). W namiotach ustawionych na jednej z głównych ulic miasta (ul. Oławskiej) można było spotkać się m.in. z

ekspertami Biura RPO, instytucji miejskich, otrzymać informację o miejskich programach społecznych skierowanych do mieszkańców Wrocławia, a także złożyć wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich.

Współpracę z Biurem Rzecznika w ramach organizacji tego wydarzenia podjęli: Wrocławski Sejmik Osób Niepełnosprawnych, Dom Spotkań im. Angelusa Silesiusa, Stowarzyszenie Biuro Porad Obywatelskich, Dolnośląskie Stowarzyszenie Pomocy Ofiarom Przestępstw „KARTA 99”, Uniwersytecka Poradnia Prawna, Dolnośląski Ośrodek Mediacji „DOM”, Wojewódzka Komenda Policji, Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Wrocławskie.

➤ **Program wspierania repatriantów**

Liczba umów: **1**

Celem programu jest pomoc repatriantom zapraszanym przez Gminę Wrocław, w szczególności w zakresie adaptacji społecznej oraz aktywizacji zawodowej poprzez tworzenie warunków do osiedlenia się we Wrocławiu.

Działania w ramach programu obejmują:

- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych
- pomoc prawna
- współpraca z innymi instytucjami
- organizacja spotkań integracyjnych i okolicznościowych
- transport repatriantów do Wrocławia
- prowadzenie pracy socjalnej wg indywidualnego planu pomocy rodzinie
- udzielanie niezbędnej pomocy repatriantom oraz członkom ich rodzin,
- aktywizacja zawodowa, wspieranie w poszukiwaniu zatrudnienia

Ilość osób objętych programem – ponad **60** .

➤ **Program na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych Wrocławskie Bandurzystki i Zespół „Bud’mo”**

Cel główny: Celem programu jest prowadzenie zintensyfikowanych działań ukierunkowanych na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz ich integrację ze środowiskiem lokalnym, wspieranie tożsamości mniejszości narodowych i etnicznych zamieszkujących we Wrocławiu oraz promowanie wielokulturowości Wrocławia.

Cele szczegółowe: Organizowanie imprez artystycznych mających istotne znaczenie dla promowania kultury mniejszości, propagowanie wiedzy o mniejszościach, w celu wzmacniania tolerancji i szacunku wobec kultury i tradycji mniejszości narodowych, utrwalanie więzi i utrwalanie kontaktów między dziećmi należącymi do różnych narodowości, promocja Wrocławia jako miasta wielokulturowego.

Opis działań: W ramach realizacji programu Związek Ukraińców w Polsce prowadzący zespoły: Wrocławskie Bandurzystki i zespół „Bud’mo” zorganizował cykl warsztatów (organizacja warsztatów gry na bandurze, warsztaty etnograficzne, taneczne, wokalne) i konkursów, a także przygotował program artystyczny promujący kulturę mniejszości. Program ten zaprezentowano podczas festiwalu Kalejdoskopu Kultur i festiwalu dziecięcego w Koszalinie. W warsztatach uczestniczyło około **75 uczestników**, liczba widzów przekroczyła **120 osób**.

➤ Festiwal Romski

Cel główny: Prowadzenie zintensyfikowanych działań ukierunkowanych na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz ich integrację ze środowiskiem lokalnym. Edukacja kulturowa w tym społeczeństwa większościowego oraz wspieranie tożsamości mniejszości narodowych i etnicznych

Cele szczegółowe: Wzmacnianie tożsamości kulturowej i kultywowanie tradycji romskiej oraz aktywizacja wrocławskich Romów do udziału w życiu społecznym Miasta.

Opis działań: Organizacja i przeprowadzenie festiwalu muzyki romskiej we Wrocławiu w formie koncertu zespołów prezentujących kulturę romską.

Festiwal Romski

IV.2. Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe

➤ Projekty realizowane w 2009 roku

- Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych w sferze kultury w trakcie 2009 roku w jednym z zakresów: projekt muzyczny, projekt plastyczny, projekt teatralny, projekt interdyscyplinarny. Zrealizowanych zostało 66 projektów.

- Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych pn. „Organizacja Międzynarodowego festiwalu prezentującego nieznane lub ginące kultury i tradycje z całego świata w latach 2009-2011”. Z uwagi na specyfikę zadania został wyłoniony jeden organizator.
- Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych pn. Prowadzenie kompleksowej edukacji kulturalnej dla dzieci, młodzieży i pracowników młodzieżowych pn. "Laboratorium wrażliwości estetycznej i społecznej". Z uwagi na specyfikę zadania został wyłoniony jeden organizator.
- Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych pn. „Prowadzenie autorskich grup teatralnych oraz teatrów alternatywnych”. Zrealizowano 2 projekty.
- Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych pn. „Prowadzenie Centrum Sztuki WRO we Wrocławiu wraz z działaniami programowymi w zakresie sztuki współczesnej, realizowanego w okresie 2009 – 2013”. Z uwagi na specyfikę zadania został wyłoniony jeden organizator.
- Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych pn: „Kontynuacja tworzenia regionalnej kolekcji sztuki współczesnej we Wrocławiu”. Z uwagi na specyfikę zadania został wyłoniony jeden organizator.
- Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych pn: „Organizacja Gabinetu Kultury Współczesnej Wrocławia”. Z uwagi na specyfikę zadania został wyłoniony jeden organizator.
- Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych pn: Prowadzenie działalności wydawniczej w latach 2009-2011 polegającej na wydawaniu pisma kulturalno-artystycznego pt. „Rita Baum” oraz książek z zakresu literatury i sztuki. Z uwagi na brak środków finansowych nie wyłoniono organizatora.

➤ **Konferencja pn.: „Wybitni Wrocławianie z wielokulturowej historii miasta”**

Cel główny: Propagowanie wiedzy o wielokulturowej historii Wrocławia.

Cele szczegółowe: Organizacja i przeprowadzenie konferencji pn. „Wybitni Wrocławianie z wielokulturowej historii miasta”, której celem było przybliżenie szerokiemu gronu odbiorców sylwetek wybitnych wrocławian, stanowiących część kulturowego dziedzictwa Dolnego śląska.

Opis działań: Niemieckie Towarzystwo Kulturalno-Społeczne zorganizowało w dniu 24 listopada 2009 roku konferencję pn. "Wybitni wrocławianie z wielokulturowej historii miasta". Konferencja miała charakter sesji popularnonaukowej. Współorganizatorami było Muzeum Miejskie Wrocławia i Uniwersytet Wrocławski. Prelegenci pracownicy naukowcy Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Muzeum Miejskiego przybliżali wrocławianom dawnych mieszkańców nadodrzańskiego miasta między innymi postać Władysława Nehringa, Hermanna Margrafa, Wandy Bibrowicz czy Bernhardta Mannfelda.

Plakat promujący konferencję naukową
„Wybitni Wrocławianie z wielokulturowej historii miasta”

➤ **Prace konserwatorskie, restauratorskie i budowlane w obiektach zabytkowych**

W roku 2009 zawarto 47 umów z organizacjami pozarządowymi i podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich i budowlanych w obiektach zabytkowych położonych na terenie Wrocławia. Dwie umowy nie zostały wykonane w całości, prace zostaną dokończone w br.

Wykonywane w 2009 roku prace konserwatorskie:

- Remont konserwatorski elewacji frontowej z portalem i elewacji wschodniej zespołu klasztornego Sióstr Urszulanek we Wrocławiu.
- Konserwacja fragmentu muru gotyckiego budynku klasztornego Zgromadzenia Sióstr Szkolnych de Notre Dame we Wrocławiu.
- Kontynuacja restauracji zabytkowej plebani w konstrukcji szachulcowej z XVII wieku. w Parafii p.w. Św. Anny - Prace Odrzańskie.
- Osuszenie murów przyziemia kościoła p.w. NMP na Piasku.

- Rewaloryzacja Synagogi pod Białym Bocianem w ramach Programu Ścieżek Kulturowych Czterech Świątyń- prace restauratorskie odtworzeniowe i zabezpieczające.
- Renowacja ambony w kościele p.w. św. Macieja.
- Freski i konserwacja malowideł drugiego przęsła empory północnej - II etap - Parafia p.w.. Najświętszego Imienia Jezus.
- Konserwacja pomników bpa Nankiera i bpa Gotfryda wraz ze złożeniem figur w Katedrze św. Jana Chrzciciela.
- Malowidła ściennie na ścianach absydy prezbiterium kościoła parafialnego na Książu Małym.
- Konserwacja i restauracja renesansowych malowideł w prezbiterium kościoła p.w. św. Michała Archanioła.
- Wykonanie i montaż witraży w trzech oknach prezbiterium kościoła p.w. Św. Elżbiety.
- Prace konserwatorskie przy epitafium Johanna Christopha Neumanna (+1734) i jego żony, autorstwa rzeźbiarza Franza Josepha Mangoldta.
- Prace konserwatorskie przy epitafium Alexandra starszego von Egkh i jego żony (+1577) Autorem kamiennego pomnika jest Friedrich starszy Gross.
- Prace konserwatorskie przy epitafium Christopha von Gebinhofer (+1564) i jego żony Magdaleny (+1590) autorem dzieła jest Hans Fleiser zwany Gruyter.
- Prace konserwatorskie przy epitafium Friedricha starszego Schaeffera i jego żony (+1607).
- Prace konserwatorskie przy epitafium Ulricha von Schaffgotsch (+1561) / Autorem jest anonimowy rzeźbiarz określony mianem Mistrza Christopha Hoberga/ i prace konserwatorskie przy renowacji gotyckiej belki z łuku tęczy.
- Prace konserwatorskie w Kaplicy Schmedchinów.
- II etap remontu kapitalnego zabytkowego statku "Złota Kaczka".
- Renowacje elewacji, remonty dachów, stolarek okiennych, podłóg itp. w różnych obiektach.

IV.3. Ochrona i promocja zdrowia

➤ **Wsparcie działalności wydawniczej o tematyce informacyjnej z zakresu spraw społecznych i zdrowotnych, miesięcznik LUDZKA SPRAWA**

Cel główny: popularyzowanie wiedzy o zachowaniach zdrowotnych oraz profilaktyce chorób, szczególnie cywilizacyjnych, o zagrożeniach zdrowotnych wynikających z uzależnienia od tytoniu, alkoholu i narkotyków, leków oraz innych środków i zachowań stanowiących zagrożenie dla zdrowia.

Cele szczegółowe: poprzez wydawanie bezpłatnej gazety „Ludzka Sprawa”, informowanie mieszkańców Wrocławia oraz prowadzenie szeroko pojętych działań edukacyjnych zmierzających do zmiany postaw wobec używania i nadużywania alkoholu i narkotyków. Ukazanie możliwości terapii i wyjścia z uzależnień oraz pomoc w znalezieniu drogi powrotu do normalnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Opis działań: Udostępnienie na łamach „Ludzkiej Sprawy” informacji o placówkach, w których można szukać pomocy (ich adresów i oferty terapeutycznej). Powiadamianie mieszkańców Wrocławia o działaniach Wydziału Zdrowia Urzędu Miasta, Centrum Informacji i Rozwoju Społecznego, przekazywanie informacji, wszelkiego rodzaju komunikatów, czy instrukcji zachowań w sytuacjach uznanych za kryzysowe (epidemie, choroby zakaźne itp.). Informowanie o możliwościach społecznej i zawodowej aktywizacji ludzi wykluczonych społecznie. Gazeta promuje oraz czynnie uczestniczy w kampaniach społecznych. W 2009 roku wydano 5 numerów gazety „Ludzka Sprawa” w nakładzie 5000 egzemplarzy każdy, co gwarantuje dotarcie do ok. **75 tys.** odbiorców. Odbiorcami Ludzkiej Sprawy są zarówno instytucje zajmujące się osobami z szeroko pojętymi problemami społecznymi (wykluczenie, uzależnienie, przemoc), jak i przychodnie, szpitale (Dolmed, Szpital przy ul. Kamieńskiego), jednostki kultury (teatry, Centra Kultury), oraz CIRS, a także Urzędy (wojewódzki, marszałkowski) i Rady Osiedli.

Okladka magazynu Ludzka Sprawa nr 5 (32) 2009

➤ **Wrocław bez papierosa**

Cel główny: Dofinansowanie programów z zakresu ochrony zdrowia

Cele szczegółowe: inicjowanie publicznej debaty na temat szkodliwości biernego palenia oraz potrzeby zwiększenia ilości miejsc objętych zakazem.

Organizacja i przeprowadzenie działań pn. Wrocław bez papierosa 2009, w tym:

- przygotowanie i dystrybucja materiałów informacyjno – reklamowych kampanii (plakaty - 600, mapki – 15 000, broszury – 6 000, smycze 500, vleпки 300, koszulki -200),
- działania promocyjne (działalność biura prasowego, reklamy, artykuły, wywiady, promocja konkursów, prowadzenie strony internetowej, itp.) zorganizowanie stoiska informacyjnego.

Propagowanie wrocławskich programów profilaktyki antynikotynowej, w tym Młodzieżowego Punktu Antytytoniowego oraz Informacji o Uzależnieniach.

Ogólnopolska Kampania Społeczna Polska Bez Dymu adresowana jest do wszystkich mieszkańców Wrocławia oraz przebywających w nim turystów. Kampania ta ma na celu przygotowanie mieszkańców do wejścia w życie ustawy zakazującej palenia w miejscach publicznych oraz kreowanie mody na życie bez "dymka". Opiera się na wielokierunkowej promocji zdrowia i edukacji prozdrowotnej. Ma za zadanie dotrzeć do osób palących, a także uświadomić zagrożenia wynikające biernego palenia.

Opis działań: Intensywna kampania w mediach lokalnych, działania promocyjne, działania informacyjno – perswazyjne w środowisku właścicieli wrocławskich lokali oraz akcja plenerowa przeznaczona dla wszystkich mieszkańców zaplanowana na 3 października. Na wrocławskim Rynku organizatorzy Stowarzyszenie Manko oraz Miasto Wrocław promowali przestrzeń wolną od dymu. Dla chętnych do przyłączenia się do akcji przygotowano degustację potraw, konkurencje sportowe dla palących i niepalących, interaktywny quiz oraz mapki wrocławskich lokali bez papierosa (do akcji „Lokal bez papierosa” przyłączyło się 91 wrocławskich pubów i restauracji do około 200 dotarła informacja o kampanii). Uczestnicy mieli również możliwość zbadania się smookolizerem zawartości dymu w płucach. Pod petycją dotyczącą zakazu palenia w miejscach publicznych 3.10. 2009r. złożono około **600 podpisów**. Szacuje się, że akcja dotarła do około **10 000 odbiorców**.

Plakaty promujące akcję Wrocław bez papierosa

Mural na terenie Zespołu Szkół Integracyjnych

- **Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień – w formie twórczych działań środowiskowych i studyjnych oraz zajęć rekreacyjnych dla osób wykluczonych społecznie” program p.n. „Zderzenia Międzypokoleniowe – Arteterapia Przez Teatr”**

Zorganizowano 12 spotkań-spektakli (imprezy plenerowe) z czynnym udziałem wrocławskich dzieci i młodzieży. Czas trwania 1 imprezy ok. 1,5 h widzowie – od 50 do 300 osób obejrzało każdy ze spektakli. Przeprowadzono 43 zajęcia warsztatowe (warsztaty teatralne) w ramach cyklu „Zdarzenia” i „Zdarzenia Międzypokoleniowe” (z udziałem wrocławskich seniorów), które trwały po 5 godzin lekcyjnych. W każdym brało udział od 7 do 25 uczestników. Zorganizowano 2 pokazy finałowe warsztatowiczów, które obejrzało ok. **170** osób. Podczas grudniowego Pokazu Finałowego zrealizowano premierę spektaklu „jasełka”. W realizację programu zaangażowana była liczna grupa wolontariuszy: aktorów, happenerów, muzyków i plastyków. Imprezy w ramach realizowanego zadania promowane były poprzez afisze, ulotki i anonse w środkach masowego przekazu.

- **Profilaktyka i Rozwiązywanie Problemów Uzależnień w formie warsztatów teatralno – aktorskich, ruchowych, muzycznych**

Zakładane cele:

- zorganizowanie wolnego czasu dla osób wykluczonych społecznie w postaci twórczych działań artystycznych,
- wykształcenie postaw prospołecznych i prozdrowotnych,
- zatrudnianie osób niepełnosprawnych jako forma terapii,
- integracja środowisk: artystów, terapeutów, pedagogów, młodzieży niepełnosprawnej, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W warsztatach wzięło udział ok. **350-400 osób.**

➤ **Kluby Abstynenta**

Liczba umów: **3**

Cel programu: Ograniczanie szkód społecznych i zdrowotnych wynikających z nadużywania alkoholu poprzez utrzymanie abstynencji i aktywizację społeczną. Zapewnienie dostępności do usług terapeutycznych dla osób nadużywających alkoholu i ich rodzin poprzez udzielanie informacji o możliwościach pomocy.

Zadanie realizowane było przez 3 organizacje pozarządowe, z różnych form wsparcia prawnego, psychologicznego oraz grup wsparcia dla osób nadużywających alkoholu i ich rodzin, skorzystało ok. **3 000** osób.

➤ **Poradnictwo, psychoterapia, działania środowiskowe, punkty konsultacyjne, dla osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin**

Liczba umów: **9**

Cel programu: Zwiększenie dostępności do informacji i poradnictwa, terapii i readaptacji dla osób uzależnionych od narkotyków oraz członków ich rodzin.

Zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii na terenie Gminy realizują przede wszystkim organizacje pozarządowe posiadające odpowiednie warunki lokalowe oraz dysponujące specjalistyczną kadrą pozwalającą na prawidłową i efektywną realizację powierzonych zadań. W roku 2009 zadanie realizowane było przez 9 organizacji pozarządowych. W punktach konsultacyjnych udzielono porad **5575 osobom**, z porad telefonicznych skorzystało **2478 osób**. Z porad edukacyjnych w szkołach skorzystało 700 osób głównie rodziców. Z porad edukacyjnych prowadzonych w ramach street-workingu i programu klubowego skorzystało **638 osób**. Udzielono także **2232** porad przez internet (komunikator Gadu-Gadu i e-mail). W różnych formach terapii uczestniczyło **435** osób. W ramach realizacji programu klubowego rozdano **2059** prezerwatyw oraz około **2200** ulotek informacyjnych.

➤ **Prowadzenie programu redukcji szkód narkotykowych w okolicy Dworca Głównego PKP**

Liczba umów: **1**

Cel programu: Ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania środków psychoaktywnych.

W ramach programu udzielono **4 280** porad edukacyjnych, **423** porad pielęgniarstkich i **324** porad lekarskich. Wydano **22 789** igieł, **18 560** strzykawek, rozdano **3 000** prezerwatyw.

➤ **Program zapobiegania i zwalczania HIV/AIDS we Wrocławiu**

Liczba umów: **1**

Cel ogólny: Ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażenia wirusem HIV

Działania :

- prowadzenie poradnictwa dla osób z problemem HIV/AIDS i ich rodzin,
- wsparcie psychologiczne dla osób z problemem HIV/AIDS i ich rodzin,
- działania edukacyjne.

W ramach realizacji programu **1 828 osobom** udzielono porad telefonicznych, ok. **116** osobom chorym udzielono wsparcia psychologicznego na terenie zakładów opieki zdrowotnej. Wspólnie z Wrocławskim Centrum Zdrowia SP ZOZ zorganizowano konferencję dotyczącą problematyki HIV i AIDS, w której uczestniczyło ponad **100 osób**.

W 2009 r. odbyły się 4 spotkania zespołu merytorycznego ds. problemów narkotykowych, w skład którego wchodzi przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz Komendy Miejskiej Policji, Straży Miejskiej, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Wrocławskiego Centrum Zdrowia SP ZOZ. W ramach zespołu doskonalono standardy pracy realizatorów GPPN, planowano działania do realizacji w roku 2010, oraz analizowano wyniki monitorowania problemów narkotykowych w mieście. W trakcie spotkań ustalono zasady podnoszenia kwalifikacji realizatorów, prowadzenia szkoleń i superwizji.

➤ **Program promocji zdrowia psychicznego oraz wsparcia dla osób z problemami zdrowia psychicznego i osób z doświadczeniem choroby psychicznej**

Liczba umów: **6**

Program realizowany jest we współpracy z organizacjami pozarządowymi i stanowi uzupełnienie świadczeń zdrowotnych finansowanych z NFZ ukierunkowanych na terapię oraz poprawę jakości życia osób z problemami dotyczącymi zdrowia psychicznego.

Cel programu: Wzmacnianie zdrowia psychicznego u osób z grup wysokiego ryzyka, przeciwdziałanie kryzysom psychicznym oraz wykluczeniu społecznemu osób z doświadczeniem choroby psychicznej, a także poprawa jakości życia osób z doświadczeniem choroby psychicznej oraz wsparcie dla ich rodzin i opiekunów.

Zakres realizowanych zadań:

- organizowanie wsparcia środowiskowego – alternatywnego i/lub uzupełniającego w stosunku do psychiatrycznego leczenia stacjonarnego i ambulatoryjnego,
- udzielanie indywidualnego i grupowego wsparcia psychologicznego osobom z problemami zdrowia psychicznego oraz ich rodzinom i opiekunom,
- zorganizowanie różnych form zajęć klubowych nakierowanych na rozwój osobisty i aktywizację społeczną (np. arteterapia, choreoterapia, muzykoterapia itp.),
- organizowanie działań integrujących społecznie,
- prowadzenie bezpłatnego poradnictwa psychologicznego, socjalnego, prawnego dla osób z problemami zdrowia psychicznego i ich rodzin,
- prowadzenie grup wsparcia dla osób z problemami zdrowia psychicznego oraz ich rodzin i opiekunów,
- prowadzenie edukacji i wsparcia dla rodzin osób z doświadczeniem choroby psychicznej (np. psychoedukacja na temat radzenia sobie z chorobą psychiczną w rodzinie),
- prowadzenie stałej rekrutacji wolontariuszy zainteresowanych współpracą przy programach pomocowych skierowanych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz organizowanie szkoleń dla wolontariuszy,
- organizacja wsparcia psychologicznego dla osób przewlekle i nieuleczalnie chorych (działania prowadzone przez wolontariuszy i

psychologa/psychoterapeuty na terenie Kliniki Hematologii Dorosłych i Dolnośląskiego Centrum Onkologii).

W 2009r. z różnych form pomocy skorzystało ok. **400** osób z zaburzeniami psychicznymi. Większość prowadzonych działań miała charakter kompleksowego i długofalowego wsparcia, z którego beneficjenci programu korzystają w sposób systematyczny.

Dodatkowo w ramach programu wsparciem i opieką wolontariuszy objętych zostało ok. **4000** pacjentów Kliniki Hematologii Dorosłych Akademii Medycznej oraz Dolnośląskiego Centrum Onkologii we Wrocławiu, w tym ze specjalistycznego wsparcia psychologicznego (psycholog/psychoterapeuta) skorzystało ok. **150** osób doświadczających kryzysu zdrowia psychicznego związanego z długotrwałą lub nieuleczalną chorobą.

➤ **Zorganizowanie i prowadzenie punktu informacyjno-konsultacyjnego oraz udzielanie wsparcia psychologicznego osobom doświadczającym kryzysu zdrowia psychicznego, ich rodzinom i opiekunom**

Liczba umów: **1**

Cel programu: Zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańcom Wrocławia zagrożonym kryzysem lub doświadczającym kryzysu zdrowia psychicznego, poprzez zorganizowanie i udzielanie wsparcia psychologicznego oraz informację i edukację zdrowotną.

Zakres realizowanych zadań to:

- zorganizowanie i prowadzenie ogólnodostępnego punktu informacyjno-konsultacyjnego na terenie placówki medycznej świadczącej usługi z zakresu opieki psychiatrycznej oraz leczenia uzależnień i współuzależnienia,
- udzielanie informacji i specjalistycznych konsultacji o charakterze psychologicznym, terapeutycznym, medycznym i socjalnym, osobom doświadczającym kryzysu (osobistego, rodzinnego, małżeńskiego), w tym: osobom z zaburzeniami psychicznymi, ofiarom przemocy, osobom z problemem uzależnienia od alkoholu i narkotyków oraz ich rodzinom,
- objęcie osób doświadczających kryzysu zdrowia psychicznego wsparciem niezbędnym do przezwyciężenia kryzysu i/lub uzyskania motywacji do podjęcia leczenia w specjalistycznej placówce medycznej w ramach ubezpieczenia zdrowotnego,
- udzielanie pomocy w formie:
 - a. działań informacyjno-interwencyjnych prowadzonych w ramach dyżuru specjalistów w punkcie,
 - b. indywidualnych konsultacji psychologicznych, psychiatrycznych, socjalnych, prawnych,
 - c. krótkoterminowych działań terapeutycznych, indywidualnych i grupowych (grupy wsparcia, terapia krótkoterminowa).
- zapobieganie bezpośrednim (np. zaburzenia psychiczne, rozwój uzależnienia od substancji psychoaktywnych) i pośrednim (np. zaburzenia funkcjonowania społecznego, w szczególności rodzinnego) negatywnym skutkom kryzysu zdrowia psychicznego poprzez udzielanie wsparcia psychologicznego i prowadzenie psychoedukacji,
- współpraca z publicznymi i niepublicznymi placówkami opieki zdrowotnej, pomocy społecznej oraz organizacjami pozarządowymi, polegająca na

wymianie informacji oraz tworzenie i systematyczne uaktualnianie bazy danych dotyczącej oferty pomocy dla mieszkańców Wrocławia doświadczających kryzysu zdrowia psychicznego.

W 2009r. specjaliści przeprowadzili ok. **800** interwencji (bezpośrednio w Punkcie i telefonicznych). Zorganizowano **65** spotkań terapii par oraz poprowadzono **2** grupy wsparcia, pomagając łącznie ok. **200** osobom doświadczającym kryzysu zdrowia psychicznego, ich rodzinom i opiekunom.

W ramach interwencji w środowisku w maju 2009r. odbyło się spotkanie z młodzieżą szkolną w XIV LO. Utworzono również bazę danych z informacjami o formach i miejscach pomocy dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego, w formie strony internetowej.

Przy Wydziale Zdrowia UM działa Zespół Merytoryczny ds. zdrowia psychicznego; w spotkaniach uczestniczą przedstawiciele organizacji pozarządowych, lekarze psychiatry i pracownik MOPS. Podczas **6** zebrań uczestnicy wymieniali doświadczenia i informacje na temat różnorodnych działań na rzecz osób z problemami zdrowia psychicznego. Zespół opiniował nowe programy, w ramach psychiatrycznej opieki środowiskowej, oraz angażował się w prace przygotowawcze związane z obchodami Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego, w tym m.in.: opracowanie informacji o zdrowiu psychicznym i miejscach pomocy.

➤ **Wspieranie działań w zakresie ochrony zdrowia w ramach Programu Wrocławskiej Sieci Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie**

Liczba umów: **6**

Wrocławską Sieć Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie tworzy **59** przedszkoli oraz **135** szkół ze wszystkich poziomów nauczania, w tym: **64** szkoły podstawowe, **32** gimnazja, **29** szkół ponadgimnazjalnych i **10** Ośrodków Szkolno - Wychowawczych.

Nadrzędnym celem przedszkoli i szkół promujących zdrowie jest podejmowanie działań na rzecz rozwoju i poprawy zdrowia społeczności przedszkolnej, szkolnej i lokalnej.

We wszystkich przedszkolach i szkołach należących do sieci powołani zostali koordynatorzy ds. promocji zdrowia. W celu efektywnej współpracy przedszkoli i szkół utworzono 9 zespołów, w pracach których aktywnie uczestniczy ponad 200 nauczycieli. Zespoły koordynatorów spotykają się raz w miesiącu celem omówienia bieżących problemów w realizacji programu. Każda grupa koordynatorów ma do wykonania określone zadania, wynikające z rozpoznanych problemów wychowawczych i zdrowotnych.

➤ **Koordynacja i monitorowanie działań Programu Wrocławskiej Sieci Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie w 2009 roku**

Liczba zawartych umów: **1**

Celem ogólny: Wychowywanie dla zdrowia poprzez propagowanie zdrowego stylu życia oraz kształtowanie postawy odpowiedzialności za zdrowie własne i innych.

Cele szczegółowe:

- podnoszenie poziomu wiedzy o zdrowiu i jego zagrożeniach,

- kreowanie postaw promujących zdrowy styl życia ,
- kształtowanie umiejętności dokonywanie świadomych wyborów prozdrowotnych,
- poprawa jakości życia we wszystkich okresach rozwoju,
- kształtowanie środowiska na potrzeby własne z zachowaniem norm i wartości ekologicznych,
- rozpoznawanie i modyfikowanie czynników ryzyka zagrażających zdrowiu,
- wzmacnianie zdrowia na wszystkich płaszczyznach: fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej,
- zmniejszenie zagrożeń dla zdrowia i zapobieganie chorobom.

Cele realizowano poprzez szkolenia, warsztaty umiejętności oraz inne działania, które przedstawiono w tabeli nr 4:

Tabela nr 4

Realizowane zadania	Liczba uczestników
Szkolenia oraz konsultacje merytoryczno-metodyczne dotyczące realizacji zadań i programów promocji zdrowia w środowisku przedszkolnym	59 nauczycieli
Zajęcia warsztatowe za zakresu umiejętności wychowawczych - „Szkola dla rodziców i wychowawców” oraz rozwoju osobistego realizowane w środowisku przedszkolnym	52 uczestników
Spotkania edukacyjne, warsztaty, konsultacje merytoryczno -metodyczne dotyczące realizacji zadań i programów promocji zdrowia w środowisku szkolnym	192 nauczycieli
Festiwal Zdrowia	59 koordynatorów 885 dzieci
Międzyszkolny Konkurs Plastyczny „Moja Rodzina”,	780 dzieci
Międzypreszkolny konkurs dla nauczycieli na projekt działań edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia "Tydzień dla zdrowia w moim przedszkolu"	18 koordynatorów 1800 dzieci
Międzyszkolny Konkurs Wiedzy Ekologicznej	73 uczniów
Warsztaty dla uczniów pn. „Bądź przyjacielem swojego zdrowia”	45 uczniów
Warsztaty integracyjno-edukacyjne pn. „Bezpieczeństwo moje i moich bliskich	180 uczniów, 50 nauczycieli
Międzyszkolny Konkurs na Projekt Plakatu pod hasłem „Dlaczego warto pić mleko?”	76 uczniów, 20 nauczycieli, 10 rodziców
Międzyszkolny Konkurs "Bezpieczeństwo na drodze"	57 uczniów
Międzyszkolny Konkurs Plastyczny „Radosny Uśmiech, Radosna Przyszłość”	61 uczniów
Międzyszkolny Konkurs „Zawsze zdrowi”	63 uczniów
Impreza integracyjna „Wyścigi na smoczych łodziach”	180 uczniów
Impreza integracyjno-edukacyjna „Sportowe Mikołajki”	200 uczniów
Turniej wiedzy o AIDS	60 uczniów
Międzyszkolny Konkurs wiedzy o zdrowiu „Zdrowie szansą na sukces”	44 uczniów
Turniej gier edukacyjnych "Wygraj z AIDS"	21 uczniów
Międzyszkolny Konkurs plastyczny „Młodzi i AIDS”	44 uczniów
Międzyszkolny konkurs plastyczny „Papierosy, alkohol, narkotyki – utracone możliwości”	42 uczniów
Międzyszkolny Konkurs „Czy znasz swoje prawa i obowiązki?”	50 uczniów
Międzyszkolny konkurs na scenariusz lub grę edukacyjną nt. zdrowego odżywiania	6 uczniów, 12 nauczycieli
Olimpiada wiedzy o AIDS/HIV	3168 uczniów
Międzyszkolny konkurs literacki dotyczący problematyki HIV/AIDS	67 uczniów
Konkurs na prezentację komputerowa dotycząca HIV/AIDS	54 uczniów
RAZEM	8 428 uczestników

➤ **Programy rozwoju osobistego i społecznego młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w ramach zagospodarowania czasu wolnego oraz przeciwdziałania ryzykownym zachowaniom**

Liczba zawartych umów: **2**

Cel ogólny: Promowanie zdrowego stylu życia oraz aktywnego spędzania czasu wolnego wśród uczniów wrocławskich szkół ponadgimnazjalnych

Cele szczegółowe:

- popularyzacja wśród młodzieży aktywnych form spędzania wolnego czasu,
- kształtowanie prozdrowotnych postaw młodzieży,
- zapobieganie uzależnieniom,
- kształtowanie rozwoju intelektualnego i społecznego poprzez kontakt ze sztuką,
- pobudzanie i rozwijanie pasji i talentów,
- dawanie młodym ludziom okazji do otwartego wyrażania swoich emocji i poglądów,
- odkrywanie i stwarzanie warunków do rozwoju utalentowanych młodych ludzi.

W 2009r. zrealizowano następujące programy:

Festiwal Sztuki Młodzieży Szkół Ponadgimnazjalnych

Tabela nr 5

Realizowane zadania	Liczba uczestników
Warsztaty: taneczne, kabaretowe, plastyczne, literackie, rękodzieła artystycznego, pieśni słowiańskich.	608 uczniów
Konkursy festiwalowe: literacki, kabaretowy, fotograficzny, plastyczny, graficzno-konceptyjny na plakat festiwalu, na prezentację komputerową, na etiudę filmową, na wykonanie piosenki.	218 uczniów, 180 rodziców (publiczność), 26 nauczycieli
Pogadanki i konsultacje na temat znaczenia snu dla fizycznego, intelektualnego i emocjonalnego funkcjonowania.	215 uczniów, 19 nauczycieli
Przygotowano i przeprowadzono koncertu finałowy VII Festiwalu Sztuki Młodzieży Szkół Ponadgimnazjalnych.	62 uczniów, 34 rodziców, 23 nauczycieli, 300 widzów
RAZEM	1 685 uczestników

„Rozwińmy Skrzydła”

Tabela nr 6

Realizowane zadania	Liczba uczestników
Warsztaty: twórczości artystycznej (teatralno- literackie), pantomimiczne, ruchowe z elementami tańca, aktorskie i lalkarskie, piosenki, monodramów, kabaretu, teatru ulicznego, aktorstwa filmowego	1500
Pokaz 10 spektakli młodzieżowych oraz wystawienie sztuki teatralnej zrealizowanej przez młodzież biorącą udział w warsztatach.	1000
RAZEM	2 500 uczestników

➤ **Programy profilaktyki uzależnień, rekomendowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowane we wrocławskich szkołach**

Liczba zawartych umów: 1

Cel ogólny: Kształtowanie umiejętności psychospołecznych i postaw zdrowego stylu życia.

Cele szczegółowe:

- obniżenie skłonności do podejmowania ryzykownych zachowań związanych ze środkami psychoaktywnymi,
- odkłamanie stereotypowych przekonań i mitów wynikających z nadużywania alkoholu,
- ułatwienie identyfikacji problemu wynikającego z życia w rodzinie z problemem alkoholowym,
- kształtowanie postawy asertywnych zachowań wobec osób nakłaniających do zażywania środków psychoaktywnych,
- umacnianie systemu wartości społecznych,
- dostarczenie wiedzy na temat szkód wynikających z używania alkoholu i środków psychoaktywnych.

Zestawienie programów i szkoleń

Tabela nr 7

Realizowane programy i szkolenia	Liczba uczestników
Program profilaktyczny „DEBATA” przeprowadzony w 15 szkołach gimnazjalnych oraz 3 szkołach ponadgimnazjalnych	1540 uczniów
Program profilaktyczny „NOE” przeprowadzony w 9 szkołach gimnazjalnych oraz 11 szkołach ponadgimnazjalnych	3082 uczniów
Program profilaktyczny „KOREKTA” przeprowadzony w 15 szkołach ponadgimnazjalnych	1861 uczniów
Program profilaktyczny „SPÓJRZ INACZEJ” przeprowadzony w 8 szkołach podstawowych	656 uczniów
Szkolenie realizatorów programu „Cukierki”.	19 nauczycieli
RAZEM	7158 uczestników

➤ **Program szkoleń dla społeczności przedszkolnej i szkolnej z zakresu promocji zdrowia, profilaktyki chorób i uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy i agresji**

Liczba zawartych umów: 1

Cel ogólny: Pogłębianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień i kształtowanie umiejętności dokonywania zdrowych wyborów.

Cele szczegółowe:

- motywowanie społeczności szkolnej do świadomego wyboru zdrowego stylu życia poprzez działania edukacyjne i informacyjne,
- pomoc psychologiczna i pedagogiczna dla rodziców oraz dla młodzieży, ukierunkowana na kształtowanie umiejętności dokonywania zdrowych wyborów oraz kształtowanie prawidłowych relacji interpersonalnych,
- kształtowanie zachowań pro zdrowotnych ukierunkowanych na wszechstronny rozwój ucznia (emocjonalny, intelektualny i fizyczny),

- kształtowanie umiejętności życiowych uczniów potrzebnych do rozwiązywania sytuacji problemowych, radzenia sobie z agresją oraz presją rówieśniczą,
- pogłębianie psychologicznej wiedzy nauczycieli, rozwijanie ich umiejętności wychowawczych oraz potencjału twórczego, przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.

Zestawienie programów i szkoleń

Tabela nr 8

Realizowane zadania	Liczba uczestników
Programy	
Program profilaktyczny „Dobry Początek” dla uczniów, rodziców i nauczycieli I klas gimnazjów	90 osób
Program edukacyjno-informacyjny dla młodzieży zagrożonej uzależnieniem od środków odurzających	1490 uczniów
Program „Narkotekom mówię NIE” – warsztaty dla uczniów	2305 uczniów
Program „Gdy odchudzanie staje się chorobą” – warsztaty dla uczniów	1815 uczniów
Szkolenia	
Szkolenie przygotowujące nauczycieli i pedagogów szkolnych do realizacji programu „Domowych detektywów” oraz „Fantastyczne możliwości”	15 nauczycieli
Szkolenie dla nauczycieli „Komunikacja interpersonalna w pracy wychowawczej”	49 nauczycieli
Szkolenie dla nauczycieli „Godność ucznia, godność nauczyciela. Warsztaty z zachowań asertywnych dla nauczycieli”	34 nauczycieli
Szkolenie dla nauczycieli „Gry i zabawy na lekcje wychowawcze”	29 nauczycieli
Szkolenie dla nauczycieli „Konstruktywne rozwiązywanie konfliktów”	47 nauczycieli
Szkolenie dla nauczycieli „Ziemniaczki. Warsztaty wspierania rozwoju zdolności twórczych dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym”	15 nauczycieli
Szkolenie dla nauczycieli „Płomyk – jak zapobiegać wypaleniu zawodowemu”	15 nauczycieli
Szkolenie dla nauczycieli „Tworzenie Szkoły Promującej Zdrowie”	142 nauczycieli
Warsztaty choreoterapii	102 nauczycieli
Warsztaty psychoedukacyjne „Szkoła dla rodziców i wychowawców”	12 osób
Spotkania	
Cykl spotkań z uczniami, rodzicami i nauczycielami pt. „I Ty możesz zostać Mistrzem” z udziałem znanych sportowców	839 osób
Spotkania z rodzicami i nauczycielami dotyczące zagadnień z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki uzależnień	109 osób
Spotkania edukacyjne dla rodziców z zakresu profilaktyki uzależnień	236 rodziców
Zajęcia	
Zajęcia dla młodzieży „Moje ciało – sterydy i odżywianie”	2166 uczniów
Zajęcia dla młodzieży szkół z zakresu profilaktyki uzależnień	2092 uczniów
RAZEM	11 602 uczestników

- **Opracowanie i realizacja programu szkoleń z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej oraz przeciwdziałania zagrożeniom zdrowotnym w środowisku nauczania i wychowania**

Liczba zawartych umów: **1**

Cel programu: Popularyzacja idei niesienia pomocy drugiemu człowiekowi oraz podnoszenie umiejętności udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Cele szczegółowe:

- podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności dzieci, młodzieży i nauczycieli z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej,
- podniesienie świadomości środowiska szkolnego i przedszkolnego w tematyce promocji zdrowia i udzielania pierwszej pomocy,
- zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez pracę w kołach zainteresowań z zakresu pierwszej pomocy oraz uczestnictwo w konkursach z pierwszej pomocy,
- kształtowanie postaw odpowiedzialności za zdrowie własne i innych,
- przyjęcie przez dzieci i młodzież idei niesienia bezinteresownej pomocy.

Zestawienie przeprowadzonych szkoleń

Tabela nr 9

Realizowane zadania	Liczba uczestników
Szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy i bezpiecznych zachowań.	620
Pokazy z zasad zachowania bezpieczeństwa dla dzieci w wieku przedszkolnym.	240
Międzyszkolne konkursy dla uczniów wrocławskich szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.	450
Konsultacje merytoryczne z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej.	120
RAZEM	1430 uczestników

Program Wrocławskiej Sieci Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie realizowany w roku 2009 wniósł istotny wkład w funkcjonowanie i rozwój społeczności przedszkolnych oraz szkolnych. W roku 2009 w działaniach realizowanych w ramach programu, prowadzonych we współpracy z organizacjami pozarządowymi, łącznie wzięło udział **32 853** osób.

Prowadzone działania:

- umożliwiły wszechstronną edukację prozdrowotną dzieci i młodzieży,
- motywowały dzieci, młodzież i dorosłych do zdrowego stylu życia oraz pozwoliły stworzyć realne i atrakcyjne możliwości dokonywania zdrowych wyborów,
- wyposażyły uczestników w wiedzę i umiejętności, niezbędne do podejmowania wyborów dla poprawy własnego zdrowia oraz poprawy i ochrony środowiska fizycznego,
- przyczyniły się do rozwoju potencjału fizycznego, psychicznego i społecznego uczniów oraz wzmocnienia ich poczucia własnej wartości,
- umożliwiły przeciwdziałanie uzależnieniom, przemocy i agresji oraz antyspołecznym zachowaniom dzieci i młodzieży,
- podniosły jakość oddziaływań wychowawczych dzięki wyposażeniu nauczycieli i rodziców w podstawowe umiejętności interpersonalne oraz wiedzę psychologiczną.

Wspieranie działań w zakresie ochrony zdrowia w ramach Programu Wrocławskiej Sieci Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie przyczyniło się do budowania społeczeństwa ludzi dokonujących świadomych i odpowiedzialnych wyborów w zakresie własnego zdrowia i funkcjonowania społecznego.

➤ Społeczna Kampania Antynarkotykowa

Cel główny: Wspieranie działań ukierunkowanych na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć dla uczniów.

Cele szczegółowe: Inicjowanie publicznej debaty na temat szkodliwości stosowania substancji psychoaktywnych, podwyższenie poziomu wiedzy na temat szkodliwości stosowania tychże substancji, a także przeciwdziałanie używaniu substancji psychoaktywnych wśród gimnazjalistów, licealistów i studentów. Kampania pod hasłem "ZOSTAŃ REŻYSEREM SWOJEGO ŻYCIA - NIE DAJ SZANSY NARKOTYKOM", która prowadzona jest w całym kraju od 15 sierpnia do 30

listopada 2009 ma na celu wzbudzenie motywacji do osiągania sukcesu, wiary we własne możliwości i umiejętności, promowanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego, zdrowego i twórczego stylu życia.

Opis działań: W ramach kampanii trwającej od 15 sierpnia do 30 listopada 2009 roku wydano ulotki, informujące o zagrożeniach oraz promujące aktywny tryb życia, rozwijanie pasji, pokazujące alternatywne do zażywania narkotyków sposoby spędzania wolnego czasu. Materiały te zostały rozpropagowane we wrocławskich szkołach, uczelniach wyższych, a także w miejscach, w których spotyka się młodzież: świetlicach i klubach środowiskowych, domach kultury itp. W ramach działań promocyjnych i informacyjnych wydano plakat informacyjny o projekcie rozdyskrebowany do placówek i osób potencjalnie biorących udział w przygotowanych przez stowarzyszenie trzech konkursach – fotograficznym, literackim oraz plastycznym. Nadesłane na konkurs fotograficzny zdjęcia prezentowały pasje, zainteresowania, hobby, które mogą być alternatywą na spędzanie wolnego czasu bez narkotyków. Tematyka konkursu literackiego dotyczyła twórczej aktywności młodzieży, polegającej między innymi na wybieraniu wartości trzeźwego i satysfakcjonującego życia. Konkurs plastyczny ogłoszono pod hasłem „Barwy młodości – trzeźwy sposób na życie”. Uwieńczeniem kampanii antynarkotykowej była debata – dyskusja o sformalizowanej formie, w czasie której doszło do wymiany poglądów na temat szkodliwości zażywania narkotyków, także dopalaczy, ale również różnych możliwości spędzania wolnego czasu. Dyskusja prowadzona w sposób nieoceniający miała stworzyć możliwość otwartej i szczerej rozmowy na tematy nurtujące młodych ludzi. Była także okazją do zaprezentowania alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu. W debacie udział wzięli specjaliści terapii uzależnień – którzy podzielili się swoimi doświadczeniami z pracy z młodymi ludźmi, przedstawiciele AN – opowiedzieli o swojej walce z nałogiem, a także przedstawiciele szkół i uczelni oraz mediów.

SPOŁECZNA KAMPANIA ANTYNARKOTYKOWA
sierpień – listopad 2009

SIARA CHODZIĆ Z MARYCĄ

Konkurs fotograficzny. Konkurs polega na wykonaniu fotoreportażu prezentującego pasje, zainteresowania, hobby, które mogą być sposobem na spędzanie wolnego czasu bez narkotyków. Konkurs przeznaczony jest dla młodzieży ponadgimnazjalnej i studentów.

Używanie narkotyków powoduje szereg problemów zdrowotnych. Prowadzi do obniżenia jakości życia i jego skrócenia. Społeczna kampania antynarkotykowa skierowana jest do młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej i studentów. Jej celem jest m.in. podwyższenie poziomu wiedzy na temat szkodliwości stosowania substancji psychoaktywnych, promocja zdrowego i twórczego stylu życia, jako wartościowego sposobu zagospodarowania czasu wolnego.

W ramach kampanii ogłaszamy konkurs dla gimnazjalistów, uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz studentów w trzech kategoriach:

Konkurs literacki pod tytułem „Potrafię być twórczy bez narkotyków” zorganizowany jest w trzech grupach wiekowych: uczniowie gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych oraz studenci. Tematyka konkursu powinna dotyczyć twórczej aktywności młodzieży, polegającej między innymi na wybieraniu wartości trzeźwego i satysfakcjonującego życia.

Konkurs plastyczny pod tytułem „Barwy młodości – trzeźwy sposób na życie.” Konkurs polega na wykonaniu plakatu wykonanego dowolną techniką. Konkurs przeznaczony jest dla młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej.

Do konkursu mogą zgłaszać się osoby indywidualnie lub całe zespoły klasowe. Prace przyjmowane będą do 1 listopada 2009. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi 10 listopada 2009. Szczegółowy regulamin konkursów na stronie www.karan.wroc.pl
Centrum Interwencji Kryzysowej KARAN
54-071 Wrocław (Leśnica), ul. Skoczysłasa 6
tel/fax (071) 349 15 56

17 listopada 2009 odbędzie się debata na temat szkodliwości zażywania narkotyków oraz przedstawienie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, rozstrzygnięcie konkursów, podsumowanie kampanii. W dyskusji udział weźmą m.in. zaproszeni specjaliści terapii uzależnień, uczniowie, studenci, przedstawiciele szkół. Zapraszamy wszystkich do udziału w szczerej i otwartej rozmowie. Szczegóły na stronie www.karan.wroc.pl

Kampania współfinansowana przez Miasto Wrocław

Plakat promujący społeczną kampanię antynarkotykową

➤ **Organizacja i przeprowadzenie finału konkursu Tato Roku 2009 – IV edycja Ogólnopolska**

Cel główny: Wspieranie działań ukierunkowanych na realizację Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Cele szczegółowe: Finał konkursu TATO ROKU 2009 ma na celu pogłębienie w społeczeństwie świadomości roli ojca w rodzinie, promowanie dobrych wzorców i ideałów dla młodzieży, a samym ojcom dostarcza motywacji do tworzenia własnego wizerunku dobrego męża i opiekuńczego rodzica. Wydarzenie przyczynia się do budowania pozytywnych relacji rodzinnych i małżeńskich oraz promuje akcję zapobiegania konfliktom, promowania postaw prozdrowotnych i abstynencyjnych.

Opis działań: W ramach zadania zorganizowano koncert finałowy, podczas którego zostały wręczone nagrody ojcom, reprezentującym wzorcową postawę w środowisku rodzinnym i społecznym, będącym autorytetami oraz przedstawiającym świat wartości, na którym może się wzorować młody człowiek.

Finał konkursu na wrocławskim Rynku

Plakat promujący finał konkursu Tato Roku

➤ **Organizacja XIII Międzynarodowego Zjazdu Animatorów Spotkań Małżeńskich**

Cel główny: Wspieranie działań ukierunkowanych na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Cele szczegółowe: Zadanie ma na celu wymianę i dzielenie się doświadczeniami animatorów spotkań małżeńskich, pogłębienie zagadnień z zakresu psychologii komunikacji oraz socjologii i antropologii małżeństwa i rodziny, a przez to zwiększenie przez osoby prowadzące Spotkania Małżeńskie umiejętności w zakresie profilaktyki patologii życia małżeńskiego i rodzinnego. Istotną częścią realizacji zadania było promowanie pozytywnych relacji małżeńskich w tym nowatorskich metod rozwiązywania problemów alkoholowych. Organizacja spotkania rozpoczęła się w I półroczu natomiast spotkanie odbyło się we wrześniu.

Opis działań: W trakcie zjazdu odbyły się panele dyskusyjne, konferencje, referaty, a także indywidualna wymiana doświadczeń. Elementem zadania jest również przygotowanie wystawy zdjęć, otwartej dla wszystkich wrocławian, dokumentującej dotychczasową działalność Ruchu Spotkania Małżeńskie, połączona z akcją promującą tenże ruch. Zakładanym rezultatem zadania będzie profilaktyka zjawisk patologicznych w rodzinie, a także pomocy rodzinom przeżywającym kryzysy. W spotkaniu planowany jest udział ok. **300** Animatorów Spotkań Małżeńskich (ok. 50 osób z zagranicy, 250 z Polski w tym 50 wrocławian).

➤ **Stacjonarna opieka hospicyjna dla dorosłych**

Liczba umów: **1**

Dotowana, przez Miasto w roku 2008, rozbudowa obiektu budowlanego Konwentu OO. Bonifratrów we Wrocławiu przy ul. Poświęckiej 8 przyczyniła się do zwiększenia liczby miejsc w hospicyjnej opiece stacjonarnej dla dorosłych z **12** w roku 2007 do **16** w roku 2009.

➤ **Stacjonarna opieka długoterminowa w Zakładach Opiekuńczo – Lecznicznych dla dorosłych**

Liczba umów: **2**

Przekazana w roku 2007 dotacja dla Kongregacji Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza pozwoliła na utworzenie Zakładu Opiekuńczo – Lecznicznego przy ulicy Rydygiera 22-28 we Wrocławiu, który w roku 2009 dysponował 62 łózkami dla pacjentów.

Przekazane w latach 2007 i 2008 dotacje na rozbudowę i remont obiektów należących do Zgromadzenia Sióstr Albertynek Posługujących Ubogim umożliwiły zwiększenie liczby miejsc (łóżek) dla pacjentów z 41 w roku 2007 do **49** w roku 2009 w Zakładzie Opiekuńczo – Lecznicznym przy ul. Traugutta.

➤ **„Realizacja działań profilaktycznych zachowań ryzykownych (uzależnień, żebractwa, prostytucji nieletnich) w ramach realizacji Programu zapobiegania zachowaniom ryzykownym dzieci i młodzieży FALOCHRON”**

W ramach realizacji programu „Profilaktyka alternatywna – Wspólna przestrzeń” przeprowadzono warsztaty teatralne dla młodzieży z wrocławskich gimnazjów oraz zaprezentowano 10 pokazów przedstawienia profilaktycznego przygotowanego w ramach warsztatów. Wyprodukowano także płytę z zapisem w/w spektaklu „Życie jako dar”, poruszającego m.in. problem prostytucji wśród nieletnich oraz uzależnień (w tym od komputera). W spektaklach, które obejrzało ok. **640** widzów z wrocławskich gimnazjów, występowało 30 osób. Wyprodukowano 100 szt. Płyt z nagraniem spektaklu.

Przeprowadzono kampanię społeczną mającą na celu zwiększenie świadomości wśród osób żebrzących i osób wspierających osoby żebrzące na temat konsekwencji wynikających z uprawiania tego procederu oraz zwiększenie dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia przez osoby doświadczające kryzysu funkcjonowania. W ramach kampanii wykupiono 6 miejsc reklamowych typu CITYLIGHT w różnych miejscach miasta na okres 1 miesiąca, wydrukowano **45.000** szt. ulotek i **1 000** szt. plakatów; Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne zamieściło 200 szt. plakatów w kasetonach reklamowych autobusów i tramwajów na okres 2 miesięcy. Plakaty zostały zamieszczone również w 37 kościołach Wrocławia i w 2 centrach handlowych DH ASTRA I TESCO – Bielany Wrocławskie, które wyraziły również zgodę na wystawę prac plastycznych dzieci i młodzieży z Wrocławia pn. „Dając pieniądze nie pomagasz – pomagaj mądrze”. W dwóch wystawach zaprezentowano 10 sztuk + około 30 prac plastycznych. Dokonano także opracowania graficznego oraz wydruku na koszulkach typu t-shirt z hasłem „dając pieniądze nie pomagasz – pomagaj mądrze”, które będą służyć w kolejnej edycji kampanii – 100 szt. Wypromowano numer telefonu, pod którym można otrzymać informację na temat ośrodków pomocy zajmujących się wsparciem dla osób jej potrzebujących.

IV.4. Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy i zagrożonych bezrobociem

Centrum Integracji Społecznej współpracuje z organizacjami pozarządowymi w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Organizowano również (raz na kwartał) spotkania w ramach nieformalnej inicjatywy "Partnerstwo dla zatrudnienia", której celem jest dostosowanie szkoleń osób bezrobotnych do potrzeb pracodawców. W 2009 roku zorganizowano 3 spotkania:

- 27 kwietnia pod hasłem „Wsparcie przedsiębiorczości i samo-zatrudnienia. Prezentacja projektów szkoleniowych finansowanych z EFS/ PO KL dla bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo kobiet”.
- 30 września pod hasłem „Przedsiębiorczość społeczna w praktyce”.
- 18 grudnia „Wystartuj z własnym biznesem”.

Dodatkowo również nawiązywana była nieformalnie współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie promocji i rekrutacji do projektów, poprzez przekazanie materiałów informacyjno - promocyjnych projektów w ramach prowadzonych kampanii informacyjno-promocyjnych.

IV.5. Upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i krajoznawstwa

➤ Realizowane imprezy:

- 17 Otwarte Mistrzostwa Wrocławia - całoroczny cykl zawodów w 29 dyscyplinach sportowych, dla około **40.000** mieszkańców Wrocławia i okolic. Najbardziej popularne dyscypliny to siatkówka, siatkówka plażowa oraz piłka nożna.
- Sport osób niepełnosprawnych – zajęcia szkoleniowo- treningowe i imprezy sportowe realizowane w formie wspierania finansowego organizacji pozarządowych. W tym roku zorganizowano **7** imprez dla osób niepełnosprawnych.
- Działania na rzecz osób ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym:
 - dofinansowanie Międzynarodowych Mistrzostw Polski w piłce nożnej ulicznej ludzi bezdomnych,
 - zlecenie realizacji programu Trener Osiedlowy. Program polega na organizacji imprez oraz zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży spędzających czas wolny na szkolnych i osiedlowych boiskach oraz terenach zielonych. Poprzez obecność Trenera Osiedlowego dbano o bezpieczeństwo uczestników czego efektem był brak zagrożeń patologicznych w miejscach gdzie działał trener. W 2009 roku na wytypowanych boiskach zajęcia prowadziło **47** trenerów osiedlowych. Co roku program przyciąga około **200.000** dzieci i młodzieży biorących czynny udział w zajęciach i imprezach sportowo-rekreacyjnych.

➤ Młodzieżowe Centra Sportu

Młodzieżowe Centra Sportu (MCS) – program był realizowany w formie wspierania finansowego szkoleń sportowych dzieci i młodzieży uzdolnionej w kategoriach: żak, orlik, młodzik, junior młodszy, junior i młodzieżowiec, w ramach sekcji sportowych w różnych dyscyplinach, które osiągnęły punktowane wyniki w Ogólnopolskim Systemie Sportu Młodzieżowego (minimum 10 pkt – średnia z ostatnich trzech lat). Dofinansowanie otrzymało 57 Centrów, prowadzonych przez 26 klubów sportowych.

1. Grupy Szkolenia Podstawowego (GSP) – program realizowany w formie wspierania finansowego obejmującego zarówno kluby sportowe osiągające wyniki (od 1 do 9 punktów) w Ogólnopolskim Systemie Sportu Młodzieżowego, jak również te, które nie osiągają punktowanych wyników sportowych oraz nie uczestniczą w zawodach w Ogólnopolskim Systemie Współzawodnictwa dzieci i młodzieży. Dofinansowywano szkolenia w klubach oraz programy uaktywnienia sportowego. Wsparciem objęto kilka tysięcy dzieci i młodzieży z 40 wrocławskich klubów sportowych.
2. Basketmania i Footballmania – to nazwy miejskich programów sportowych, które zostały stworzone na potrzeby wykorzystania sprzyjających okoliczności rozwoju koszykówki i piłki nożnej we Wrocławiu (przyznanie Polsce organizacji Mistrzostw Europy w Koszykówce Mężczyzn „Eurobasket 2009” oraz Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej Mężczyzn „Euro 2012”). Programy realizowane były na przestrzeni roku szkolnego (od września do czerwca),

gdzie głównym podmiotem zainteresowania była wrocławska młodzież szkolna. Realizatorami zadania byli WKS Śląsk Wrocław, Wrocławski Klub Koszykówki, Stowarzyszenie „Stores”, Wrocławski Szkolny Związek Sportowy oraz wrocławskie kluby piłkarskie.

Ponadto wspierano działania mające na celu równomierny rozwój sportu na obszarze miasta Wrocławia – głównie poprzez dofinansowanie działań sportowo-rekreacyjnych na peryferiach Wrocławia prowadzonych przez Wrocławskie Zrzeszenie LZS. Ma temu służyć również kontynuacja ubiegłorocznego programu Parafialnych Animatorów Sportu.

Młodzieżowe Centrum Sportu Wrocław stworzyło Bank Informacji Sportowej oraz Internetowy System Rezerwacji Obiektów. Dzięki opracowanym bazom danych można znaleźć zarówno informacje dotyczące możliwości uprawiania sportu we Wrocławiu jak i dostępność bazy sportowej będącej w gestii Młodzieżowego Centrum Sportu Wrocław. Z udostępnienia obiektów sportowo-rekreacyjnych skorzystało 93 kluby sportowe, szkoły i organizacje pozarządowe oraz 65 firm.

➤ **Wspieranie organizacji imprez i widowisk sportowych**

1. Imprezy oraz zajęcia sportowe i rekreacyjne – zadanie było realizowane w formie udzielania dotacji organizacjom pozarządowym, które przeprowadzały zawody i imprezy sportowe, sportowo-rekreacyjne oraz zajęcia sportowo-rekreacyjne uaktywniające wrocławskie dzieci i młodzież szkolną. Dofinansowano około 150 projektów o zróżnicowanym poziomie sportowym i organizacyjnym (od małych imprez sportowo-rekreacyjnych do Mistrzostw Polski, Europy oraz Świata). Zorganizowano m.in. Międzynarodowy Turniej Szermierczy „Challenge Wroclavia” czy Ergowiosła.
2. Imprezy cykliczne, całoroczne i systemowe - realizowane w formie wsparcia finansowego konkretnych przedsięwzięć, przeprowadzanych przez organizacje pozarządowe, o charakterze systemowym i całorocznym np. wrocławska część Kalendarza Dolnośląskich Igrzysk Młodzieży Szkolnej, Igrzyska, Gimnazjada i Licealiada, Akademickie Mistrzostwa Wrocławia i Europy. Realizatorami zadania byli Wrocławski Szkolny Związek Sportowy i Klub Środowiskowy Akademickiego Związku Sportowego.
3. Prestiżowe imprezy sportowe o zasięgu międzynarodowym:
 - Mistrzostwa Europy w Koszykówce Mężczyzn „EuroBasket 2009”,
 - Mistrzostwa Europy w Siatkówce Kobiet „EuroVolleyball 2009”,
 - Międzynarodowy Turniej Tenisowy Mężczyzn ATP KGHM-Dialog Polish Indoors 2009.

➤ **Działania związane z poprawą bezpieczeństwa mieszkańców Miasta w trakcie imprez sportowych i na obiektach sportowych**

Zgodnie z zapisami w umowach zapewnienie bezpieczeństwa w trakcie imprez sportowych i na obiektach sportowych leży pod stroną organizacji pozarządowych realizujących zadania. Miasto sprawowało nadzór nad prawidłową realizacją szczególnie tych imprez, bądź zajęć, w których udział brała duża liczba uczestników.

➤ **Wykorzystanie walorów sportowych, turystycznych, rekreacyjnych i krajoznawczych rzeki Odry**

Zorganizowano otwarcie i zamknięcie sezonu wodniackiego na Odrze oraz zamknięcie sezonu na Szlaku Gondoli. W ramach konkursów dla organizacji pozarządowych przekazano środki na odmulenie i pogłębienie kanału wejściowego do zatoki wykorzystywanej przez Harcerski Ośrodek Wodny „Stanica” oraz naprawę pomostów, dałb cumowniczych i trapów w Marinie Millenium prowadzonej przez UKS „Żeglarz”.

➤ **Wspieranie organizacji imprez krajoznawczych i rekreacyjnych na terenie Miasta**

- Zadanie realizowane poprzez wsparcie organizacji pozarządowych, które zorganizowały m. in. Wrocławski Festiwal Podróży, Wrocławski Spacery Krajoznawcze, Święto Wrocławskiego Rowerzysty, Mistrzostwa Polskiej Ligi Western I Rodeo oraz pokazy westernowe w miasteczku Jack's City na terenie WTWK Partynice., promocję miasta Wrocławia podczas Międzynarodowych Targów Turystycznych Wrocław 2009, WrocLoveSnow – zawody snowboardowe w dwóch kategoriach PRO (zawodowcy) oraz OPEN (amatorzy),
- Zorganizowano we współpracy z WTWK Partynice 3-dniowy piknik rodzinny Wielka Majówka oraz Dzień Dziecka.
- Ponad to przez cały rok funkcjonowała Zabytkowa Linia Tramwajowa (na trasie pl. Teatralny – Hala Stulecia), grany był hejnał miasta Wrocławia z wieży Ratusza, rozbudowano serwis internetowy www.rekreacja.wroc.pl.

➤ **Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w okresie ferii letnich i zimowych**

ZIMA W MIEŚCIE 2009 - Wypoczynek zimowy dla dzieci i młodzieży wraz z programem zachowań prozdrowotnych dot. m.in. profilaktyki uzależnień – realizowany był przez 22 organizacje pozarządowe na kwotę **195.782,80 zł.**

EKO ZIMA 2009 - Wyjazdowy wypoczynek dzieci i młodzieży– realizowany był przez 44 organizacje pozarządowe na kwotę **401. 740,00 zł.**

Łącznie na wypoczynek zimowy 2009 Gmina Wrocław wydatkowała kwotę **597.522,80 zł.**

Z wypoczynku skorzystało ogółem **4. 382 dzieci** (w tym: wypoczynek w mieście - 1156, i wypoczynek wyjazdowy – 3226).

LATO W MIEŚCIE 2009 - Wypoczynek letni dla dzieci i młodzieży wraz z programem zachowań prozdrowotnych dot. m.in. profilaktyki uzależnień

Kwota dotacji ogółem - **220 516,00 zł.**

Do konkursu przystąpiło 28 organizacji pozarządowych, w efekcie wypoczynek letni w mieście w roku 2009 zorganizowało 17 organizacji.

Z półkolonii dofinansowanych przez Gminę Wrocław skorzystało **1591** dzieci i młodzieży z wrocławskich szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, mieszkających we Wrocławiu.

Koszt całkowity przypadający na 1go uczestnika wyniósł **195, 50 zł.**

Dotacja (średnie dofinansowanie na 1 os.) : **138.60 na osobę**

Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci młodzieży LATO W MIEŚCIE pozwoliła zagospodarować czas wolny od szkoły dzieciom i młodzieży zapewniając im bezpieczne i atrakcyjne półkolonie we Wrocławiu. Umożliwiono uczestnikom poznanie atrakcyjnych form spędzenia czasu wolnego poprzez wspólne zajęcia, wyjścia i wycieczki po Wrocławiu i okolicach. Organizowane w ramach półkolonii zajęcia pomagały dzieciom i młodzieży rozwijać swoje zainteresowania i zdolności, wspólne spotkania pozwoliły na zawieranie przyjaźni i budowanie relacji interpersonalnych.

Ponadto dzieci i młodzież uczestniczyły w zajęciach promujących zachowania prozdrowotne, dotyczące m.in. profilaktyki uzależnień oraz sportowo – rekreacyjne (szkółka piłkarska, letnie spotkania taneczne).

EKO LATO 2009 - Wyjazdowy wypoczynek dzieci i młodzieży.

Do konkursu zostały złożone 93 oferty, natomiast podpisanych zostało 65 umów

Kwota dotacji ogółem - **1.250.760 zł**

Ilość dzieci biorących udział w wypoczynku – **8.472 osoby**

Ilość dzieci, którym przyznano dofinansowanie – **7.816 osoby**

Średnia kwota dofinansowania na 1 dziecko – **206,88 zł**

Kolonie i obozy miały miejsce w miejscowościach nadmorskich oraz w górach.

W ramach wypoczynku były zaplanowane m.in. następujące zajęcia: koszykówka, lekka atletyka, piłka ręczna, „Letnia Akademia Policyjna”, zdrowie i ekologia, warsztaty artystyczno – sportowe.

➤ **Organizacja wolontariatu na EURO 2010, w tym szkolenia wolontariuszy**

Jednym z zadań Biura ds. EURO 2012 UM Wrocławia jest organizacja wolontariatu miejsc miejskich podczas Turnieju UEFA EURO 2012™.

W grudniu 2009 roku została opracowana wstępna koncepcja funkcjonowania wolontariatu podczas Turnieju UEFA EURO 2012™. Jednym z zapisanych w koncepcji celów strategicznych jest rozwój i współpraca z organizacjami pozarządowymi.

W dniu 03.02.2010r. została przegłosowana Uchwała Nr 5 Dolnośląskiego Komitetu Organizacyjnego Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012 w sprawie ustalenia składu osobowego Dolnośląskiego Komitetu Organizacyjnego Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012.

Ustanowiono również skład Zespołu Roboczego ds. szkoleń i wolontariatu. Do zadań Zespołu należy współpraca z organizatorami Turnieju UEFA EURO 2012™ w zakresie organizacji obszaru wolontariatu, dzielenie się posiadaną wiedzą i umiejętnościami oraz pomoc w sprawnej organizacji tego obszaru w roku 2012.

W skład Zespołu wchodzi również przedstawiciele organizacji pozarządowych, mających doświadczenie w organizacji wolontariatu, tj. Stowarzyszenie "Nowa Rodzina" oraz Fundacja Convention Bureau.

Rozpoczyna się również współpraca z organizacjami studenckimi. Bazę wolontariuszy Biura ds. EURO 2012 zasili już członkowie Organizacji Studenckiej SMAK.

Ponadto w 2009 roku przy współpracy z Convention Bureau Wrocław realizowano następujące zadania związane z realizacją zadań związanych z EURO 2012:

- Monitoring istniejącej i nowo powstającej bazy noclegowej we Wrocławiu poprzez cykl wizytacji w obiektach noclegowych na terenie Wrocławia i Dolnego Śląska;
- Bieżąca weryfikacja i aktualizacja dokumentacji dotyczącej istniejącej oraz nowo powstającej bazy noclegowej zgodnie z wytycznymi UEFA, m.in. opracowanie tabel sumarycznych i szczegółowych obrazujące potencjał bazy noclegowej Wrocławia i Dolnego Śląska;
- Występowanie ze strony Miasta w roli koordynatora ds. bazy hotelowej (tzw. lokalnego eksperta) oraz uczestnictwo w spotkaniach dotyczących bazy noclegowej na UEFA EURO 2012™ z ekspertami UEFA, przedstawicielami PZPN, PL.2012 Sp. z o.o., i innymi instytucjami odpowiedzialnymi za bazę noclegową. Udzielono wsparcia dla przedstawiciela Agencji ds. Zakwaterowania TUI w procesie kontraktowania pokoi na UEFA EURO 2012™;
- Ścisła współpraca i bieżący kontakt z hotelami we Wrocławiu oraz na terenie do 2 godzin jazdy od stadionu do danego obiektu;
- Kontakt z dziennikarzami i innymi podmiotami zainteresowanymi bazą noclegową na UEFA EURO 2012™ w celu informowania, opracowywania danych i pomocy w pozyskiwaniu inwestorów na rozwój bazy noclegowej mającej wpływ na potrzeby UEFA EURO 2012™, m.in. udzielanie wywiadów, przeprowadzenie kampanii informacyjno-promocyjnej w prasie lokalnej;
- Współpraca z przedstawicielami województw ościennych (opolskie, lubuskie, wielkopolskie) zajmującymi się bazą noclegową w celu wymiany informacji oraz przygotowania do podpisania porozumień o współpracy na potrzeby UEFA EURO 2012™;
- Organizacja i koordynacja cyklu spotkań informacyjnych z branżą hotelową z udziałem koordynatora krajowego ds. EURO 2012 – organizacja serii spotkań informacyjnych dla sektora hotelowego nt. szans na rozwój bazy noclegowej w kontekście UEFA EURO 2012™ oraz przedstawianie wymogów UEFA;
- Przygotowanie w językach polskim i angielskim opracowania (broszury) zawierającego informacje o nowych inwestycjach hotelowych we Wrocławiu wraz z oprawą graficzną i pełną dokumentacją o etapach prac budowlanych;
- Wizytacja skategoryzowanych obiektów noclegowych we Wrocławiu i na terenie do 2 godzin jazdy od stadionu do danego obiektu hotelowego wraz z koordynatorem krajowym ds. bazy noclegowej i/lub przedstawicielem urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.

IV.6. Bezpieczeństwo i porządek publiczny

realizacja Programu poprawy bezpieczeństwa we Wrocławiu;

- z zakresu profilaktyki i informacji o destrukcyjnej działalności sekt, niektórych ruchów religijnych i pseudoreligijnych. W ramach realizacji podpisano umowy z jednym wykonawcą. Działaniami objęto ok. **1200**

osób. Celem działań było prowadzenie ośrodka informacji o nowych ruchach religijnych i sektach, który miał za zadanie gromadzić, udzielać, analizować informacje o działalności sekt oraz udzielać pomoc psychologiczną i pedagogiczną wraz z profilaktyką w przedmiotowym temacie. Zadanie to zostało zrealizowane bardzo dobrze.

- Z zakresu zorganizowania i prowadzenia cyklicznych zajęć sportowych, kulturalnych i artystycznych dla dzieci i młodzieży. W ramach realizacji podpisano umowy z czterema wykonawcami, związanymi z poszczególnymi dzielnicami Wrocławia. Celem zadania było przeprowadzenie działań, które pozwolą na zapewnienie dzieci i młodzieży z terenu Wrocławia spędzenia czasu wolnego w sposób zorganizowany oraz nauczą dzieci i młodzież zachowań społecznych i bezpiecznych. Ilość osób objętych działaniami to ok. **500**.
- z zakresu ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenach nadodrzańskich oraz na terenie pozostałych akwenów Gminy Wrocław. Polegało na zorganizowaniu patroli wodnych, prewencyjnych na terenie wrocławskiego odcinka Odry w okresie wakacji oraz w okresach korzystania przez mieszkańców z terenów przyrzecznych w pozostałych miesiącach. Zadanie zostało w pełni zrealizowane.

IV.7. Edukacja

W 2009 roku odbyły się 2 otwarte konkursy ofert w formie wsparcia na realizację zadania publicznego, adresatami zadania były dzieci i młodzież w wieku szkolnym (do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, z wyłączeniem szkół policealnych), mieszkająca lub ucząca się we Wrocławiu.

Realizacja zadań odbywała się w czasie wolnym dzieci i młodzieży jako cykliczne zajęcia dodatkowe (pozaekscyplinarne) wykorzystujące aktywne formy i metody pracy.

Średni koszt dofinansowania Gminy Wrocław przy realizacji zadań z zakresu edukacji wyniósł **25,54 zł/uczestnika**.

➤ Edukacja popularyzująca przedmioty ścisłe wśród dzieci i młodzieży

Cel realizacji zadania - podnoszenie jakości kształcenia w przedmiotach ścisłych, rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań oraz wyrównywanie szans edukacyjnych w zakresie nauk ścisłych.

Liczba umów – **9**, w tym:

1. 5 umów na realizację projektów w okresie 01.01.2009 – 31.08.2009 (kontynuacja zadań z roku 2008):
 - a. Edukacja Popularyzująca Przedmioty Ścisłe Wśród Dzieci i Młodzieży "Z matematyką za pan brat" - całoroczny cykl imprez (jedna miesięcznie) dla wszystkich typów wrocławskich szkół (VII Maraton Matematyczny, VI Wrocławski Matematyczny Marsz na Orientację, VIII Dolnośląskie Mecze Matematyczne, IV Konkurs Matematyczny KoMa, XX Międzynarodowy Konkurs Matematyczny „Matematyka bez granic”, VII Zawody w Lingwistyce, III Rejs Matematyczny po Odrze „Matematyka na fali”, IV Mistrzostwa Wrocławia w Szybkim Liczeniu)

- b. Edukacja Popularyzująca Przedmioty Ścisłe Wśród Dzieci i Młodzieży MATRIX II – zajęcia pozalekcyjne rozwijające pamięć, sprawność umysłową i wyobraźnię przestrzenną skierowane do dzieci w wieku 10-13 lat z osiedla Gaj w Szkole Podstawowej Nr 90 we Wrocławiu
- c. Edukacja Popularyzująca Przedmioty Ścisłe Gimnastyka Umysłu poprzez ATARI GO i inne gry logiczne – zajęcia w Szkole Podstawowej nr 64 im. Władysława Broniewskiego we Wrocławiu poprzez naukę abstrakcyjnych gier logicznych typu ATARI-GO, warcaby, Othello, Abalone i wiele innych, turnieje Atari-Go
- d. Edukacja Popularyzująca Przedmioty Ścisłe Wśród Dzieci i Młodzieży Odkrywamy jak działa świat - warsztaty adresowane do dzieci i młodzieży ze świetlicy środowiskowej Tobiaszki we Wrocławiu z przedmiotów ścisłych (matematyki, fizyki i chemii)
- e. Edukacja Popularyzująca Przedmioty Ścisłe Wśród Dzieci i Młodzieży – gry i zabawy matematyczno-logiczne – dla uczniów z klas IV-VI w Szkole Podstawowej Nr 68 im. II Tysiąclecia Wrocławia przy ul. Szczęśliwej 28

2. 4 umowy na realizację projektów w okresie 01.09.2009 – 31.12.2009:

- a. Edukacja Matematyczna Dzieci i Młodzieży "Z matematyką za pan brat" - całoroczny cykl imprez popularnonaukowych (jedna miesięcznie) dla wszystkich typów wrocławskich szkół inspirujących działalność kółek matematycznych w szkołach (VIII Maraton Matematyczny, VII Wrocławski Matematyczny Marsz na Orientację, IX Dolnośląskie Mecze, V Konkurs Matematyczny, XXI Międzynarodowy Konkurs Matematyczny „Matematyka bez granic, VIII Zawody w Lingwistyce Matematycznej, V Mistrzostwa Wrocławia w Szybkim Liczeniu)
- b. Edukacja Matematyczna Dzieci i Młodzieży - Primo Loco - zajęcia pozalekcyjne wg programu innowacyjnego Małgorzaty Włodarczyk „Stymulowanie wielostronnego rozwoju dziecka” dla uczniów klas I-III w szkole Podstawowej Nr 63 we Wrocławiu
- c. Edukacja Matematyczna Dzieci i Młodzieży Gimnastyka umysłu poprzez ATARI Go i inne gry logiczne - zajęcia w Szkole Podstawowej nr 64 im. Władysława Broniewskiego we Wrocławiu - nauka abstrakcyjnych gier logicznych typu ATARI-GO, warcaby, Othello, Abalone i wiele innych, turnieje Atari-Go
- d. Edukacja Matematyczna Dzieci i Młodzieży. MATI - gry i zabawy, pozwalające w niekonwencjonalny sposób przekazać wiedzę matematyczną uczniom Szkoły Podstawowej nr 90 i Terapeutycznej Szkoły Podstawowej nr 119 we Wrocławiu

Łączna liczba uczestników zadania – **15.754** (w roku szkolnym 2008/2009 – 11.174, 2009/2010 – 4.580)

➤ **Zadanie pn.: Edukacja Alternatywna Dzieci i Młodzieży**

Cel realizacji zadania - wspieranie projektów edukacyjnych, wykraczających poza statutowe zadania szkoły (w tym podnoszenie aspiracji edukacyjnych dzieci

i młodzieży, edukacja europejska, wzmacnianie postaw pro-obywatelskich, kształtowanie kreatywności i umiejętności interaktywnych, promowanie liderów młodzieżowych podejmujących inicjatywy na rzecz społeczności lokalnych, kształcenie wolontariuszy na liderów młodzieżowych grup rówieśniczych, promocja aktywnego spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży - wolontariatu, wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów zaniedbanych edukacyjnie).

Liczba umów – **30**, w tym:

1. 18 umów na realizację projektów w okresie 01.01.2009 – 31.08.2009 (kontynuacja zadań z roku 2008):

- a. "Edukacja Alternatywna Dzieci i Młodzieży" *Pogotowie uczniowskie* - projekt skierowany do dzieci zagrożonych wykluczeniem z systemu edukacji, a tym samym zagrożonych wykluczeniem społecznym
- b. Edukacja Alternatywna Dzieci i Młodzieży "Na harcerskich ścieżkach" - praca wychowawcza prowadzona metodą harcerską; projekt uwzględniał przedsięwzięcia o charakterze sportowo – turystycznym, kulturalno – patriotyczno – duchowym, inicjatywy adresowane do dzieci chorych, niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem
- c. Edukacja Alternatywna Dzieci i Młodzieży Przeciw Szarości 2008/2009 – projekt realizowany przez drużyny harcerskie i gromady zuchowe Związku Harcerstwa Polskiego; wśród propozycji zadań znajdowały się: propozycje o charakterze sportowo – turystycznym, propozycje o charakterze kulturalno – duchowym, propozycje adresowane do harcerzy i dzieci niepełnosprawnych i pokrzywdzonych przez los, zrzeszonych w środowiskach drużyn Nieprzetartego Szlaku
- d. "Edukacja Alternatywna Dzieci i Młodzieży" - blok programowy „Lego – Logos” – innowacyjny projekt Jarosława Marka Spychały - koło filozoficzne z wykorzystaniem klocków LEGO
- e. EDUKACJA ALTERNATYWNA DZIECI I MŁODZIEŻY AKADEMIA ROZWOJU PRZY WROCŁAWSKIEJ KONCEPCJI EDUKACYJNEJ: I. Katedra humanistów "Leonardo", II. "Tajemnice dziecięcej wyobraźni", III. Forum dyskusyjne - debata IV. Katedra ruchu, V. Zostań arcymistrzem... VI. Tanecznym krokiem do sukcesu - realizacja zajęć z młodzieżą w Gimnazjum nr 14 im. Hugona Kołłątaja we Wrocławiu
- f. Edukacja alternatywna dzieci i młodzieży - razem do sukcesu z teatrem – autorski program skierowany do dzieci klas młodszych szkół podstawowych - warsztaty teatru cieni
- g. Edukacja alternatywna dzieci i młodzieży "Wrocław - miastem młodych artystów" – kontynuacja - zajęcia artystyczne w dziedzinach: malarstwo, rysunek, ceramika, szkło artystyczne, zajęcia muzyczne we Wrocławskiej Galerii Młodych
- h. Edukacja alternatywna dzieci i młodzieży. "Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży w Stowarzyszeniu Przyjaciół Szkoły przy Szkole Podstawowej nr 19" - realizacja zajęć artystyczno - plastycznych,

logopedycznych, komputerowych, teatralnych, zajęć zespołu wokalnoinstrumentalnego, gier i zabaw sportowych

- i. Edukacja alternatywna dzieci i młodzieży "W krainie bajki" – warsztaty teatralne dla osób niepełnosprawnych – podopiecznych HANDICAP Stowarzyszenia Na Rzecz Wyrównywania Szans Rozwojowych Dziecka O Obniżonej Sprawności
 - j. "Edukacja Alternatywna Dzieci i Młodzieży" zajęcia pt. "Jestem więc muszę myśleć" – warsztaty w gimnazjach wrocławskich poświęcone ważnym problemom z dziedziny filozofii, etyki i estetyki
 - k. "Edukacja alternatywna dzieci i młodzieży" "Cztery pory roku" zajęcia kulinarne i plastyczne dla dzieci w Ośrodku Wsparcia i Interwencji Kryzysowej dla Kobiet i Matek z Dziećmi przy ul. Obornickiej 99 we Wrocławiu
 - l. Edukacja alternatywna dzieci i młodzieży – zajęcia pozalekcyjne wg programu innowacyjnego Małgorzaty Włodarczyk „Stymulowanie wielostronnego rozwoju dziecka” dla uczniów klas I-III w szkole Podstawowej Nr 63 we Wrocławiu (zajęcia muzyczne, warsztaty plastyczne, gimnastyka z elementami kinezylogii edukacyjnej, koło szachowe, zajęcia taneczne, gry matematyczno-logiczne)
 - m. Edukacja alternatywna dzieci i młodzieży. "Porwij ciało, uwolnij głos" – warsztaty teatralne i ruchowe – taneczne dla uczniów szkół ponadpodstawowych
 - n. Edukacja alternatywna dzieci i młodzieży - "Działania kameralnego chóru Angelus" - KAMERALNY CHÓR ANGELUS działający przy Liceum Ogólnokształcącym nr IX im. Juliusza Słowackiego we Wrocławiu; członkami zespołu są głównie uczniowie liceów wrocławskich
 - o. Edukacja alternatywna dzieci i młodzieży - Forum Młodych Liderów 3 – warsztaty dla młodzieży – liderów społecznych
 - p. Edukacja alternatywna dzieci i młodzieży (kontynuacja programu Warsztaty Twórcze Ekspresji Głosowej "W poszukiwaniu Głosu" - IX edycja) – warsztaty i koncerty dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych
 - q. Edukacja alternatywna dzieci i młodzieży Odyseja Umysłu we Wrocławiu – projekt realizowany w ramach międzynarodowego programu edukacyjnego Odyseja Umysłu
 - r. "Edukacja alternatywna dzieci i młodzieży" nazwa własna - "ja - czyli kto?" – zajęcia dla harcerzy działających w ramach skautingu europejskiego kształtujące aktywne postawy młodych ludzi
2. 12 umów na realizację projektów w okresie 01.09.2009 – 31.12.2009:
- a. Edukacja Alternatywna Dzieci i Młodzieży "Zajęcia Pozalekcyjne Dla Dzieci i Młodzieży W Stowarzyszeniu Przyjaciół Szkoły Przy SP Nr 19" – realizacja zajęć artystyczno - plastycznych, logopedycznych, komputerowych, teatralnych, zajęć zespołu wokalnoinstrumentalnego, gier i zabaw sportowych

- b. Edukacja Alternatywna Dzieci I Młodzieży - PRIMO LOCO - zajęcia pozalekcyjne według programu innowacyjnego Małgorzaty Włodarczyk „Stymulowanie wszechstronnego rozwoju dziecka w klasach młodszych” dla uczniów klas I-III w Szkole Podstawowej Nr 63 we Wrocławiu
- c. Edukacja Alternatywna Dzieci I Młodzieży - Forum Młodych Liderów 4 – warsztaty dla młodzieży - liderów społecznych
- d. Edukacja Alternatywna Dzieci I Młodzieży. WARSZTATY EMSA Moja Natura Moja Architektura 2009/2010 – projekt skierowany do podopiecznych świetlic środowiskowych
- e. Edukacja Alternatywna Dzieci I Młodzieży (Kontynuacja Programu Zajęcia Popularyzujące Polskie Tradycje I Obyczaje Dolnego Śląska "Dom Polski I Rok Polski"- V Edycja)
- f. Edukacja Alternatywna Dzieci I Młodzieży "Na Harcerskich Ścieżkach" – kontynuacja projektu z roku 2008/2009
- g. PRZECIW SZAROŚCI 2009/2010 – projekt adresowany do liderów-harcerzy - kontynuacja projektu z roku 2008/2009
- h. Edukacja Alternatywna Dzieci I Młodzieży "Odnaleźć Siebie. Tutoring W Gimnazjum Nr 8"
- i. Edukacja Alternatywna Dzieci I Młodzieży "Dialogi Na Cztery Nogi" - zajęcia dla osób niepełnosprawnych, podopiecznych HANDICAP Stowarzyszenia Na Rzecz Wyrównywania Szans Rozwojowych Dziecka O Obniżonej Sprawności, w formie aktywnych zajęć warsztatowych
- j. Edukacja Alternatywna Dzieci I Młodzieży Odyseja Umysłu we Wrocławiu – projekt realizowany w ramach międzynarodowego programu edukacyjnego Odyseja Umysłu
- k. Edukacja Alternatywna Dzieci I Młodzieży "Wyroby Rodzinne" – zajęcia edukacyjno – warsztatowe oraz plenerowe realizowane w muzeach i kościołach wrocławskich dla uczniów szkół podstawowych
- l. Edukacja Alternatywna Dzieci I Młodzieży "Pogotowie Uczniowskie" – projekt skierowany do dzieci zagrożonych wykluczeniem z systemu edukacji a tym samym zagrożonych wykluczeniem społecznym

Łączna liczba uczestników zadania – **8.560** (w roku szkolnym 2008/2009 – 5860, 2009/2010 – 2700)

➤ **Współpraca z organizacjami pozarządowymi poza trybem otwartych konkursów ofert**

Kontynuacja współpracy z Towarzystwem Edukacji Otwartej (TEO) w ramach projektu pn. *Tutoring opiekuńczy w gimnazjach*. Na początku projekt został wdrożony w trzech Gimnazjach nr 8, 16, 25. Do czerwca 2009 r. projekt realizowało 14 tutorów, którzy swą opieką objęli blisko 130 uczniów. Celem projektu jest zmiana relacji pomiędzy uczniem i nauczycielem, opartej na bardziej bezpośrednim i indywidualnym kontakcie i wsparcie w rozwoju najważniejszego podmiotu w szkole, jakim jest młody człowiek. W klasie objętej

tutoringiem pracowało 3 opiekunów. Projekt został dobrze oceniony przez szkoły, które go wdrożyły i dlatego od września 2009 r. projekt został rozszerzany o kolejne 6 klas (po dwie klasy w Gimnazjum nr 8, 16 i 25) oraz wdrożony w dwóch klasach pierwszych w Gimnazjum nr 3. Podsumowując pilotażowy projekt tutoring w gimnazjach należy zauważyć, iż został on pozytywnie przyjęty przez uczniów, rodziców i nauczycieli. Wszyscy zaangażowani w projekt uznali go za wartościowy i potrzebny oraz wart kontynuacji. W trakcie szkoleń, konsultacji i seminariów roboczych wypracowano narzędzia tutorskie przydatne do pracy w gimnazjum. W efekcie zaobserwowano intensywniejszy, regularny kontakt indywidualny z uczniami klas pierwszych, nauczyciele – tutorzy bardziej zaangażowali się w pracę z uczniami, a także wzmocniła się wychowawcza funkcja szkoły. Planowany koszt realizacji projektu w całym roku szkolnym dla trzech szkół (G3, G16 i G25) to 48 600 zł. Gimnazjum nr 8 kontynuuje uczestnictwo w programie tutoring w ramach projektu realizowanego przez TEO pt. „Odnaleźć siebie. Tutoring w Gimnazjum nr 8” finansowanego przez Gminę Wrocław w ramach konkursu „Edukacji Alternatywnej Dzieci i Młodzieży”.

➤ **Edukacja Artystyczna Dzieci i Młodzieży**

W 2009 roku przeprowadzono 2 otwarte konkursy ofert w formie wsparcia na realizację zadania publicznego pn.: „**Edukacja Artystyczna Dzieci i Młodzieży**”.

Celem zadania było wspieranie artystycznych projektów edukacyjnych, wykraczających poza statutowe zadania szkoły, adresowanych do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym (do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, z wyłączeniem szkół policealnych), mieszkającej lub uczącej się we Wrocławiu. Realizacja zadań odbywała się w czasie wolnym dzieci i młodzieży jako cykliczne zajęcia dodatkowe (pozaekscyjne) wykorzystujące aktywne formy i metody pracy.

Liczba umów – **10** na realizację projektów w okresie od 01.09.2009 r. do 30.06.2010 r.:

1. Edukacja Artystyczna Dzieci i Młodzieży (kontynuacja programu Warsztaty Twórcze Ekspresji Głosowej "W poszukiwaniu Głosu"- X edycja) – projekt skierowany do uczniów szkół ponadgimnazjalnych w formie warsztatów i koncertów
2. Edukacja Artystyczna Dzieci i Młodzieży. Warsztaty teatralne dla dzieci w wieku 9-12 lat – projekt realizowany w „ARKA” Chrześcijańskiej Szkole Podstawowej i Gimnazjum
3. Edukacja Artystyczna Dzieci i Młodzieży – zajęcia muzyczno-taneczne realizowane przez Reprezentacyjny Dolnośląski Zespół Pieśni i Tańca „WROCŁAW”
4. Edukacja Artystyczna Dzieci i Młodzieży "WARSZTATY FILMOWE - MAŁY FILMOWIEC" – projekt realizowany w Szkole Podstawowej Nr 47 we Wrocławiu
5. "Edukacja Artystyczna Dzieci i Młodzieży" "Przygody w krainie perkusji" – cykl muzycznych zajęć skierowany do dzieci i młodzieży szkół podstawowych i gimnazjów

6. Edukacja Artystyczna Dzieci i Młodzieży "Młody twórca" - zajęcia teatralne, plastyczne i taneczne skierowane do dzieci i młodzieży rekrutujących się spośród uczniów w wieku 10-16 lat zamieszkałych w okolicach osiedla Nowy Dwór
7. Edukacja artystyczna dzieci i młodzieży- Świetlica kreatywna – warsztaty z zakresu: Dj`ing – nauka miksowania muzyki, tworzenie muzyki na komputerze, grafiki komputerowej, warsztaty plastyczne
8. Edukacja Artystyczna Dzieci i Młodzieży. SIĘGNAĆ GWIAZD – warsztaty taneczne realizowane w Szkole Podstawowej Nr 90 we Wrocławiu
9. "Edukacja Artystyczna Dzieci i Młodzieży. Warsztaty muzyczne dla dzieci i młodzieży. Przygody muzyczne w krainie instrumentów etnicznych" – warsztaty skierowane do uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych - nauka podstaw gry na instrumentach oraz obcowania ze sprzętem perkusyjnym
10. WROCŁAW- MIASTEM MŁODYCH ARTYSTÓW- kontynuacja – zajęcia artystyczne w dziedzinach: malarstwo, rysunek, ceramika, szkoła artystyczne, zajęcia muzyczne w siedzibie Wrocławskiej Galerii Młodych

Łączna liczba uczestników zadania – **1030**

➤ **Edukacja Regionalna Dzieci i Młodzieży**

Realizacja projektów w ramach zadania publicznego pn.: **Edukacja Regionalna Dzieci i Młodzieży** rozpoczęła w roku 2008 i była kontynuowana do dnia 31 sierpnia 2009 r.

Celem zadania było budowanie społeczeństwa obywatelskiego, rozwijanie tożsamości regionalnej, popularyzacja tradycji i obyczajów oraz edukacja historyczna.

Adresatami zadania były dzieci i młodzież w wieku szkolnym (do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, z wyłączeniem szkół policealnych), mieszkająca lub ucząca się we Wrocławiu.

Realizacja zadań odbywała się w czasie wolnym dzieci i młodzieży jako cykliczne zajęcia dodatkowe (pozaekscyplne) wykorzystujące aktywne formy i metody pracy.

Liczba umów – **5**

1. Edukacja Regionalna Dzieci i Młodzieży - zajęcia muzyczno-taneczne realizowane przez Reprezentacyjny Dolnośląski Zespół Pieśni i Tańca „WROCŁAW”
2. Edukacja Regionalna Dzieci i Młodzieży III edycja Dom Ojczysty – projekt realizowany w Szkole Podstawowej Nr 90 przy ul. Orzechowej 62, Terapeutycznej Szkole Podstawowej Nr 119 przy ul. Bytomskiej 7 oraz Gimnazjum Nr 25 przy ul. Orzechowej 62 – zajęcia plastyczne, muzyczne i plenerowe których podsumowaniem był konkurs plastyczny pn. „dom ojczysty” oraz Przegląd Piosenki Regionalnej „Mój rodzinny dom”
3. Edukacja Regionalna Dzieci i Młodzieży (kontynuacja programu Zajęcia popularyzujące Polskie Tradycje i Obyczaje "Dom Polski i Rok Polski" - IV edycja) - poznawanie i popularyzacja tradycji polskich różnych regionów

wśród dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki Dolnego Śląska

4. Edukacja Regionalna Dzieci i Młodzieży - poznaj swój Dolny Śląsk – program realizowany w 6 wrocławskich szkołach (gimnazjach i ponadgimnazjalnych) – w cyklu „Ludzie i zdarzenia” zrealizowano 6 projektów, a opracowane materiały zamieszczono na stronach www.szkolna.wroclaw.pl oraz www.biblioteka.wroc.pl do wykorzystania przez uczniów i nauczycieli wszystkich wrocławskich szkół
5. Edukacja Regionalna Dzieci i Młodzieży - IV edycja akcji "Święto na plakacie" - edukacja historyczna i popularyzowanie tradycji – poszanowanie rodziny, ojczyzny poprzez różne konkursy.

Liczba uczestników zadania – **359**.

➤ **Szkoły międzynarodowe**

Wspomaganie działań związanych z zaspokajaniem potrzeb edukacyjnych uczniów obcojęzycznych uczęszczających do szkół międzynarodowych we Wrocławiu oraz zapewnienie opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym będących pod opieką tych szkół realizowane było w ramach dwóch wieloletnich umów dotacyjnych.

Liczba umów – 2

1. „Prowadzenie szkoły międzynarodowej oraz zajęć pozalekcyjnych dla uczniów tej szkoły w latach 2006-2011”
Fundacja Edukacji Międzynarodowej prowadzi Wrocławską Szkołę Międzynarodową w dwóch budynkach: przy ul. Zielińskiego 38 (gimnazjum – dzieci w wieku 12-16 lat) oraz przy ul. Beyzyma 17 (dzieci młodsze w wieku 4 –11 lat).
Liczba uczestników zadania – **98** uczniów w wieku od 4 do 16 lat.
2. „Prowadzenie Szkoły Międzynarodowej oraz zajęć pozalekcyjnych dla uczniów tej szkoły w latach 2007-2009” - realizacja zadania do dnia 31.08.2009 r
Fundacja Oświatowa EKOLA prowadzi szkołę międzynarodową dla uczniów na poziomie szkoły gimnazjalnej i licealnej pod nazwą International School of Ekola w budynku przy ul. Zielińskiego 56.
Liczba uczestników zadania – **57**.

➤ **Oferta edukacyjna przedszkoli w zakresie integracji przedszkolnej oraz wspomagania rozwoju dziecka z uwzględnieniem jego indywidualnych upodobań i uzdolnień**

Liczba umów – 4

W ramach umowy wieloletniej, Fundacja PROMYK SŁONCA zakończyła w dniu 31.08.2009r. I etap zadania polegającego na przygotowaniu miejsca do uruchomienia i prowadzenia przedszkola integracyjnego, natomiast z dniem 01.09.2009r. rozpoczęła II etap zadania - prowadzenie przedszkola integracyjnego w okresie od 01.09.2009 r. do 31.08.2018 r. (liczba adresatów zadania: do **150** dzieci).

Ponadto w celu rozszerzenia oferty edukacyjnej przedszkoli ogłoszono konkurs ofert na realizację zadania publicznego pn.: Wsparcie techniczne, adaptacja i

wyposażenie pomieszczeń na prowadzenie różnych form wychowania przedszkolnego, o których mowa w ustawie o systemie oświaty.

W roku 2009 organizacje pozarządowe przeprowadzały adaptację i modernizację pomieszczeń na prowadzenie punktów przedszkolnych. Uruchomienie punktów zaplanowano na okres styczeń – marzec 2010 roku:

1. Klub Pod Dzwonnicą – Domowe Przedszkole „DUSZEK” prowadzone przez Rzymsko-Katolicką Parafię p.w. Ducha Świętego we Wrocławiu. W Domowym Przedszkolu zostaną utworzone trzy grupy dzieci: dwie poranne dla 3 i 4-latków oraz 5 i 6-latków, jedna grupa popołudniowa. Każda grupa będzie liczyć 25 osób.
2. Punkt Przedszkolny prowadzony przez Stowarzyszenie Dolnośląska Akademia Wyobraźni DAW w części pomieszczeń budynku Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety przy ul. Św. Józefa 1/3 we Wrocławiu. Docelowo w Punkcie Przedszkolnym powstanie 50 miejsc dla dzieci w wieku 3-5 lat (3 oddziały).
3. Punkt Przedszkolny prowadzony przez Stowarzyszenie "Żyć Inaczej" w części pomieszczeń budynku przy ul. Kamieńskiego 10 B. Docelowo w Punkcie Przedszkolnym powstanie 25 miejsc dla dzieci w wieku 3-5 lat.

Łączna liczba uczestników zadania – **300**.

➤ **Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie nie ujętym w uchwale (poza trybem otwartych konkursów ofert):**

1. **Fundacja „Świat na tak”** - Gmina Wrocław wspólnie z Fundacją zorganizowała wrocławską XV edycję Ogólnopolskiego Samorządowego Konkursu Nastolatków „Ośmiu Wspaniałych”, zgodnie z uchwałą Nr XLIV/1425/02 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 31.01.2002 r. w sprawie Ogólnopolskiego Samorządowego Konkursu Nastolatków „Ośmiu Wspaniałych” i tworzenia Klubów Ośmiu – młodzieżowego wolontariatu we wrocławskich placówkach oświatowych. W Konkursie udział wzięło 40 osób w kategorii *zgłoszenia indywidualne*, oraz 4 grupy w kategorii *zgłoszenia grupowe*.
2. **Polskie Centrum Mediacji** - kontynuując działania z zakresu bezpieczeństwa w placówkach oświatowych na rok szkolny 2008/2009 w dniu 09.10.2008 r. złożono deklarację przystąpienia do III edycji programu społecznego „Szkoła bez przemocy” deklarując się do zrealizowania w roku szkolnym 2008/2009 działań opisanych w Regulaminie uczestnictwa jednostek samorządu terytorialnego w programie społecznym „Szkoła bez Przemocy” tj. sfinansowanie działań „Diagnoza szkolna” dla co najmniej 10-ciu szkół oraz warsztatów dla nauczycieli z zakresu przeciwdziałania przemocy. W ramach III edycji Samorząd Wrocławia zrealizował działania w zakresie:
 - a. Sfinansowania szkolenia z zakresu mediacji rówieśniczych dla 7 rad pedagogicznych Gimnazjów nr 4, 8, 13, 15, 17, 21, 25 oraz 100 nauczycieli (5 grup warsztatowych) na łączną kwotę 28.850 zł
 - b. Sfinansowania szkoleń dla nauczycieli szkół podstawowych i gimnazjów :

- ✓ „jak sobie radzić z agresją i przemocą w szkole” – Stowarzyszenie Psychoprofilaktyki „Spójrz inaczej”(10 szkoleń – 180 nauczycieli)
- ✓ „Spójrz inaczej na agresję” - Stowarzyszenie Psychoprofilaktyki „Spójrz inaczej”(5 szkoleń – 70 nauczycieli)
- ✓ „Trening pewności siebie. Program wsparcia dla dzieci ofiar przemocy rówieśniczej” – Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Integracji Środowisk Szkolnych „Bliżej Dziecka” (5 szkoleń – 110 nauczycieli)
- ✓ „Młodzi obywatele działają, czyli projekty uczniowskie na rzecz społeczności lokalnej: - Centrum Edukacji Obywatelskiej (5 szkoleń – 120 nauczycieli)

Na w/w zadania przeznaczono środki finansowe w wysokości 84.250 zł.

- c. Sfinansowania badań dotyczących analizy źródeł i przyczyn przemocy i agresji pod nazwą „diagnoza Szkolna” w 10 gimnazjach na terenie Wrocławia, dla których Miasto Wrocław jest organem prowadzącym.

Na w/w zadanie przeznaczono środki finansowe w wysokości 18.300 zł.

W Zespole Szkół nr 25 przy ul. Skwierzyńskiej 1/6, w kwietniu 2009 r., odbyły się Dolnośląskie Warsztaty Regionalne „Szkola bez Przemocy” skierowane do nauczycieli, pedagogów i psychologów pracujących w szkołach z województwa dolnośląskiego, których Miasto Wrocław było współorganizatorem. W warsztatach udział wzięło 150 nauczycieli z Dolnego Śląska.

3. **Kłodzkie Towarzystwo Oświatowe** - zorganizowano we Wrocławiu Ogólnopolskie Forum Edukacyjne Równać Szanse pod patronatem Katarzyny Hall – Minister Edukacji Narodowej i Rafała Dutkiewicza – Prezydenta Wrocławia przy współpracy z Gimnazjum nr 14, w którym uczestniczyło 500 osób. Celem projektu jest zmniejszenie dysproporcji między edukacją dzieci i młodzieży z małych miejscowości i w aglomeracjach poprzez wspieranie różnych inicjatyw społecznych.
4. **Fundacja „Promyk Słońca”** – współpraca przy projekcie „Kursy przygotowujące nauczycieli oraz pracowników oświatowych do pracy z dziećmi z dysfunkcjami rozwojowymi”. Jest to projekt partnerski realizowany przez Gminę Wrocław i Fundację Promyk Słońca, w którym liderem jest fundacja. Głównym celem jest przeprowadzenie kursów kwalifikacyjnych z dziećmi z dysfunkcjami rozwojowymi dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach, dla których miasto Wrocław jest organem prowadzącym. Przeprowadzone zostaną dwie edycje kursów kwalifikacyjnych: terapia pedagogiczna, tyflopädagogika, przygotowanie pedagogiczne. Koszt całkowity projektu to 1.098.758 zł. Zostanie on zrealizowany w terminie od 01.02.2009 r. do 31.03.2011 r.

Ponadto Gmina Wrocław udzieliła w 2009 roku dotacji podmiotowym szkołom i placówkom oświatowym prowadzonym przez organizacje pozarządowe (dotacje podmiotowe udzielane na podstawie art. 80 i art. 90 ustawy z dnia 7 września 1991 r. systemie oświaty) zgodnie z poniższą tabelą:

Wykaz dotacji podmiotowych przekazanych dla szkół i placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym są organizacje pozarządowe

Tabela nr 10

Lp.	Organizacja pozarządowa	Adres organizacji	Liczba szkół prowadzonych przez podmiot i dotowanych przez Miasto Wrocław	Nazwa szkoły prowadzonej przez organizację	Liczba uczniów, na których przekazano dotację podmiotową	Kwota otrzymanej dotacji w 2009 roku
1	Fundacja Wolne Inicjatywy Edukacyjne	ul. Skwierzyńska 34a, 53-522 Wrocław	2	Przedszkole Wolne Inicjatywy Edukacyjne Wrocławska Szkoła Przyszłości	596	241 706,40
2	"Handicap" Stowarzyszenie na Rzecz Wyrównywania Szans Rozwojowych Dziecka o Obniżonej Sprawności	ul. Stawowa 1a, 50-015 Wrocław	3	Społeczna Specjalna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia "Handicap" Społeczna Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy Stowarzyszenia "Handicap" Społeczne Gimnazjum Specjalne Stowarzyszenia "Handicap"	620	969 171,52
3	Dolnośląskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom z Mózgowym Porażeniem Dziecięcym	ul. Krowia 1, 50-149 Wrocław	1	Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjny dla Dzieci Niepełnosprawnych	1 847	2 757 167,15
4	Fundacja "Optimum"	ul. Rybacka 17, 53-656 Wrocław	2	Społeczna Szkoła Podstawowa "Optimum" Społeczne Gimnazjum "Optimum"	1 187	391 497,24
5	Stowarzyszenie Edukacyjne Chryścijan "ARKA"	ul. Stalowowolska 24/26, 53-404 Wrocław	2	Chryścijańska Szkoła Podstawowa Gimnazjum Stowarzyszenia Edukacyjnego Chryścijan "Arka"	1 605	529 171,06
6	Stowarzyszenie Rozwoju Osiedla Świniary	ul. Pęgowska 34, 51-180 Wrocław	2	Niepubliczna Szkoła Podstawowa Niepubliczne Przedszkole Stowarzyszenia Rozwoju Osiedla Świniary	538	179 890,89
7	Zakrzowskie Stowarzyszenie Edukacyjne "Rodzina"	ul. Zatorska 11, 51-213 Wrocław	2	Społeczna Szkoła Podstawowa Zakrzowskiego Stowarzyszenia Edukacyjnego Społeczne Gimnazjum Zakrzowskiego Stowarzyszenia Edukacyjnego	766	232 911,93

8	Stowarzyszenie Wsparcia Burs i Internatów "Adept"	ul. Jemiołowa 48/48, 53-426 Wrocław	2	Bursa Szkolna	2 277	1 720 459,17
				Niepubliczny Specjalny Ośrodek Wychowawczy dla Młodzieży		
9	Stowarzyszenie Edukacji Integracyjnej	ul. Żelazna 36, 53-428 Wrocław	2	Społeczne Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi "Amigo"	1 321	1 116 287,06
				Społeczne Integracyjne Liceum Ogólnokształcące "AMIGO"		
10	Fundacja "Promyk Słońca"	ul. 1 sierpnia 25, 02-134 Warszawa	2	Publiczne Przedszkole Integracyjne "Promyk Słońca"	1 691	1 088 138,79
				Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna "Promyk Słońca"		
11	Stowarzyszenie Centrum Współpracy Europejskiej	ul. E. Orzeszkowej 80a, 50-311 Wrocław	1	Przedszkole Językowe eNTE	861	415 863,00
12	Fundacja Oświatowa "EKOLA"	ul. Zielińskiego 56, 53-534 Wrocław	3	Gimnazjum "EKOLA"	1 783	613 168,04
				Liceum Ogólnokształcące "EKOLA"		
				Szkoła Podstawowa "EKOLA"		
13	Fundacja Integracji Dzieci i Młodzieży Dolnego Śląska "PRIMUS"	ul. Matejki 16a, 50-333 Wrocław	2	Gimnazjum "PRIMUS"	2 466	789 099,34
				Szkoła Podstawowa "PRIMUS"		
14	Fundacja Edukacji Międzynarodowej	ul. Zielińskiego 38, 53-534 Wrocław	2	Dwujęzyczne Gimnazjum "ATUT" Fundacji Edukacji Międzynarodowej	3 765	1 242 548,95
				Dwujęzyczna Szkoła Podstawowa "ATUT" Fundacji Edukacji Międzynarodowej		
15	Społeczne Stowarzyszenie Prasoznawcze "STOPKA"	ul. J. Piłsudskiego 83, 18-403 Łomża	1	Policealne Studium Farmaceutyczne we Wrocławiu	1 386	415 356,48
16	Wrocławskie Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży "Bajka"	ul. Kłodnicka 22, 54-218 Wrocław	1	Przedszkole Niepubliczne "Bajka"	1 143	552 069,00
17	Fundacja Kultury i Edukacji Żydowskiej "Gesher"	ul. Żelazna 57, 53-429 Wrocław	2	Gimnazjum Lauder-Etz Chaim	1 108	794 591,34
				Szkoła Podstawowa Lauder-Etz Chaim		
18	Towarzystwo Działań dla Samorozwoju	ul. Długa 61, 53-633 Wrocław	2	Autorskie Gimnazjum Samorozwoju GASSA	1 975	700 310,86

				Spółeczne Liceum Ogólnokształcące Autorska Szkoła Samorozwoju ASSA		
19	Międzynarodowa Federacja Modern Ju- Jitsu	ul. Królewska 12, 67-200 Głogów	2	Gimnazjum Sportowe WRO- BASKETBALL	1 459	301 055,71
				Policealna Szkoła Edukacji Europejskiej		
				Policealna Szkoła Detektywów i Pracowników Ochrony		
20	Towarzystwo Edukacji Otwartej	ul. Różana 4/6, 53-226 Wrocław	1	Spółeczne Liceum Ogólnokształcące ALA	2 225	831 493,00
21	Fundacja "Strachota"	ul. Swojczycka 118, 51-501 Wrocław	1	Ekologiczne Przedszkole Niepubliczne	1 486	763 516,48
22	Fundacja "Familiijny Poznań"	ul. Staszica 15, 60- 526 Poznań	12	"Mała Biedronka"- publiczny punkt przedszkolny	1 659	534 198,00
				"Pluszowy Miś"- publiczny punkt przedszkolny		
				"Stokrotka"- publiczny punkt przedszkolny		
				"u Krecika"- publiczny punkt przedszkolny		
				"Zielona Żabka"- publiczny punkt przedszkolny		
				"Złota Rybka"- publiczny punkt przedszkolny		
				Publiczny Punkt Przedszkolny Fundacji Familiijny Poznań "Małe Skrzaty"		
				Publiczny Punkt Przedszkolny Fundacji Familiijny Poznań "Mały Żeglarz"		
				Publiczny Punkt Przedszkolny Fundacji Familiijny Poznań "Słoneczny Domek"		
				Publiczny Punkt Przedszkolny Fundacji Familiijny Poznań "Tęczowy Zakątek"		
				Publiczny Punkt Przedszkolny Fundacji Familiijny Poznań "U Krasnali"		
				Publiczny Punkt Przedszkolny Fundacji Familiijny Poznań "Wesoła Ciuchcia"		
			50		33 764,00	17 179 671,41

IV. 8. Działalność wspomagająca organizacje pozarządowe

➤ Pozarządowy Ośrodek Kariery

Głównym celem realizacji zadania jest promowanie organizacji pozarządowych jako miejsca pracy i zdobywania doświadczenia zawodowego.

W tym celu ogłoszono otwarty konkurs ofert na prowadzenie Pozarządowego Ośrodka Kariery. W wyniku rozstrzygnięcia wyłoniona została organizacja, która prowadziła biuro pośrednictwa pracy dla organizacji pozarządowych.

Biuro pośrednictwa pracy:

- zajmowało się m.in. doradztwem w znalezieniu pracowników, wolontariuszy zainteresowanych podjęciem pracy w organizacjach pozarządowych,
- pomagało w formułowaniu oczekiwań, ofert pracy,
- prowadziło bazę potencjalnych pracowników, wolontariuszy i pracodawców oraz stronę internetową z ofertami pracy.

W ramach ww. działań:

- zorganizowano warsztaty dla kandydatów do pracy w organizacjach pozarządowych,
- podjęto współpracę z Gimnazjum nr 26 we Wrocławiu, którego uczniowie uczestniczyli w warsztatach dotyczących wolontariatu w organizacjach pozarządowych, a następnie wzięli udział w akcji „Pomaluj mi świat” – akcji malowania ścian w Klinice Transplantacji Szpiku, Onkologii i Hematologii Dziecięcej we Wrocławiu,
- przeprowadzono szkolenia z zakresu zarządzania ludźmi w organizacjach pozarządowych.

Ponadto Pozarządowy Ośrodek Kariery reprezentował sektor społeczny podczas Targów Pracy zorganizowanych przez Biuro Karier Uniwersytetu Ekonomicznego oraz Biuro Karier Wyższej Szkoły Bankowej, a także Targów Organizacji Pozarządowych zorganizowanych przez AIESEC.

Dodatkowym działaniem w ramach projektu była akcja „Dobra praktyka w NGO”, która miała na celu pokazanie studentom możliwości odbywania praktyk w organizacjach pozarządowych.

W Pozarządowym Ośrodku Kariery złożono 35 ofert pracy, 42 oferty dot. wolontariatu, 2 oferty dot. stażu oraz 28 ofert dot. praktyk. Ponadto zgłosiło się 365 kandydatów w celu podjęcia pracy w organizacjach pozarządowych.

W wyniku działań Pozarządowego Ośrodka Kariery 15 osób zostało zatrudnionych w organizacjach pozarządowych, 58 osób podjęło w nich wolontariat, natomiast 61 osób praktykę zawodową.

Ponadto przeprowadzono:

- **25** rozmów doradczych i informacyjnych,
- 23 szkolenia dla klientów POK oraz młodzieży szkolnej i studentów, w których wzięło udział **339** uczestników,
- 5 szkoleń dla przedstawicieli organizacji pozarządowych, w których udział wzięło **51** osób,

➤ Wrocławskie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych SEKTOR 3

Celem realizacji zadania było prowadzenie w 2009 roku Wrocławskiego Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych SEKTOR 3, które poprzez świadczone usługi przyczyniało się do usamodzielniania nowo powstałych organizacji oraz

doskonalenia pracy organizacji już działających. Ofertą pomocy w roku 2009 objętych zostało 51 organizacji w ramach Programu „Razem do samodzielności” oraz kilkadziesiąt organizacji i inicjatyw spoza Programu. Daje to ogólną sumę 139 organizacji korzystających w sformalizowany sposób ze wsparcia SEKTOR 3 w latach 2007-2009 tj. w trakcie trwania umowy z Gminą Wrocław.

Realizowane były wszystkie zaplanowane cele krótkoterminowe:

- udzielanie kompleksowego wsparcia organizacjom pozarządowym poprzez udostępnianie zasobów Centrum oraz prowadzenie szkoleń i doradztwa w zakresie funkcjonowania NGO,
- stwarzanie warunków do realizacji i rozwoju inicjatyw obywatelskich, w tym do tworzenia nowych organizacji o charakterze społecznym,
- wymiana doświadczeń i nawiązywanie współpracy w ramach środowiska pozarządowego w Polsce i za granicą,
- animowanie dialogu między sektorami: publicznym, pozarządowym i prywatnym.

W lipcu 2009 r. przeprowadzone zostały badanie ankietowe wśród wrocławskich organizacji pozarządowych pn. „Badanie na temat stanu i potrzeb wrocławskich organizacji pozarządowych”. W badaniu wzięło udział 60 organizacji działających na terenie Wrocławia. Narzędziem badawczym była ankieta internetowa, wysłana do reprezentatywnej próby organizacji pozarządowych drogą mailową. Część badania była poświęcona informacjom na temat korzystania przez organizacje z usług oferowanych przez SEKTOR 3. Zdecydowanie najwięcej ankietowanych korzystało z usług Centrum w zakresie szkoleń – 60% badanych – oraz konsultacji specjalistów – prawie 50%. Są to najpopularniejsze formy pomocy oferowane przez SEKTOR 3. Respondenci korzystali również z sal na spotkania, stanowisk do pracy biurowej, ksera i szafek na dokumentację. Najmniejszym zainteresowaniem cieszył się opiekun organizacji (wskazany tylko 1 raz) oraz analiza SWOT, która w ogóle nie została wybrana. Być może jest to kwestia wybranej próby, która nie jest stuprocentowa, jednakże przeprowadzenie badań na wszystkich współpracujących z Centrum NGO byłoby praktycznie niewykonalne. Zdecydowanie najczęstszą drogą, jaką informacje o Centrum docierają do potencjalnych odbiorców, są informacje od znajomych wskazane przez 47% badanych. Skuteczny jest także Internet – zarówno strona własna SEKTORA 3, jak i strona ogólna www.ngo.pl oraz, choć w nieco mniejszym stopniu, wiadomości e-mail. Tradycyjne metody, jak ulotka czy tablica ogłoszeń, są znacznie mniej skuteczne w docieraniu z informacją do odbiorców usług SEKTORA 3.

Jedną ze zmian dokonanych w trakcie realizacji zadania była rezygnacja z opublikowania w formie drukowanej informatora zawierającego bazę wrocławskich organizacji pozarządowych. Wydanie informatora uznane zostało za niezasadne w związku z dynamicznie zmieniającą się sytuacją organizacji, a zarazem ciągłą dezaktualizacją danych. Baza teleadresowa została przygotowana w formie elektronicznej we współpracy z kilkoma podmiotami i jest na bieżąco aktualizowana.

Podejmowane w roku 2009 przez Centrum SEKTOR 3 działania popularyzujące aktywność obywatelską będą stopniowo przyczyniać się do zwiększania udziału i znaczenia organizacji pozarządowych w procesie rozwiązywania problemów społecznych oraz do wzrostu społecznego zaufania wobec inicjatyw obywatelskich.

Wrocławskie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych SEKTOR 3 było czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 9:00 – 20:00. Dużą część

wydarzeń, których organizatorem było zarówno Centrum, jak i inne podmioty, wymagały dostępności również poza godzinami otwarcia oraz w weekendy.

„RAZEM DO SAMODZIELNOŚCI”

W ramach wspierania nowo powstałych organizacji realizowany był program „Razem do samodzielności”. Wzięły w nim udział organizacje młode i chcące się doskonalić.

BIEŻĄCE USŁUGI W RAMACH PROGRAMU „RAZEM DO SAMODZIELNOŚCI”

Organizacje korzystały bezpłatnie z adresu siedziby i korespondencyjnego oraz odbierały w Centrum pocztę. Codziennie udostępniane były organizacjom stanowiska pracy na godziny z dostępem do komputera, Internetu, telefonu, faxu, drukarki i ksera. Nie było stosowane ograniczenie w korzystaniu ze stanowiska komputerowego. Na podstawie billingów były pobierane opłaty za rozmowy telefoniczne.

Na bieżąco udostępniane były wszystkie zasoby lokalowe Centrum (sala konferencyjna, konsultacyjna, komputerowa oraz foyer dzielone na dwie mniejsze sale warsztatowe) na potrzeby prowadzenia przez organizacje spotkań organizacyjnych i szkoleniowych, konferencji, seminariów, wystaw, etc. Czasami wiązało się to z opłatą dokonywaną przez organizacje. Stworzenie możliwości dzielenia foyer na 2 sale szkoleniowe dzięki zamontowaniu ścian mobilnych doprowadziło do zwiększenia liczby organizowanych wydarzeń na terenie Centrum.

Pracownicy merytoryczni oraz doradcy-specjaliści udzielali konsultacji w zakresie prawa, księgowości, pozyskiwania środków na działalność statutową, informatyki, współpracy międzynarodowej. Konsultacje odbywały się poprzez kontakt bezpośredni, a także drogą telefoniczną i e-mailową.

Wymiana informacji między organizacjami odbywała się głównie poprzez kontakt osobisty (czemu sprzyjała metoda pracy „openspace” - dzięki umieszczeniu stanowisk pracy w jednej sali poprzedzielanej jedynie boksami), a także poprzez spotkania integracyjne i okazjonalne, stronę internetową, tablice prezentacyjne. Strona internetowa www.sektor3.wroclaw.pl, łączyła w sobie funkcję informacyjną z funkcją portalu społecznościowego dla osób związanych ze środowiskiem pozarządowym. Uruchomiona została na stronie www.wyszukiwarka.funduszy.dla.wroclawskich.org.pl wyszukiwarka funduszy dla wrocławskich organizacji pozarządowych. Wyszukiwarka jest na bieżąco aktualizowana przez pracowników Centrum. Można z niej pozyskać najbardziej aktualne informacje o ogłoszonych konkursach dotacyjnych, dziedzinie, jakiej dany konkurs dotyczy, instytucji dotującej, terminie składania wniosków aplikacyjnych oraz adresie strony www, na której znajdują się szczegółowe informacje nt. konkursu. Wyszukiwarka charakteryzuje się prostotą w obsłudze. Bardzo popularną formą wymiany informacji pomiędzy organizacjami był wysyłany dwa razy w tygodniu newsletter, z którego korzystało kilkaset osób związanych z organizacjami.

Biblioteczka tematyczna była uzupełniana o nowe pozycje, w tym część książek została nam подарowana przez różne osoby.

Organizacje korzystały z miejsca na serwerze w celu przechowywania dokumentów w formie elektronicznej i wdrażania własnych stron www.

SZKOLENIA W RAMACH PROGRAMU „RAZEM DO SAMODZIELNOŚCI”

Szkolenia odbywały się w ramach oferty otwartej oraz zamkniętej. W przypadku oferty otwartej przedstawiciele organizacji mogli brać udział w jednym lub więcej szkoleń w zależności od swoich potrzeb, a o przyjęciu na szkolenie decydowała kolejność zgłoszeń. Szkolenia te odbywały się w ramach modułów: TRZECI SEKTOR DLA POCZĄTKUJĄCYCH- szkolenia na poziomie podstawowym, TRZECI SEKTOR DLA ZAAWANSOWANYCH- szkolenie na poziomie zaawansowanym,

WZMACNIANIE OSOBOWOŚCI LIDERA- szkolenia dla osób prowadzących organizację lub mających funkcje kierownicze w ramach realizowanych przez organizację projektów. W przypadku oferty zamkniętej prowadzony był specjalny proces rekrutacyjny, w ramach którego wyłoniona została grupa 16 osób. Osoby te tworząc stałą grupę obligatoryjnie przeszły cykl szkoleń.

Szkolenia organizowane były w dni powszednie oraz w weekendy. Szkolenia były prowadzone przez pracowników Centrum, osoby zatrudniane na umowę o dzieło lub świadczące usługi szkoleniowe w ramach działalności gospodarczej.

Poziom zadowolenia ze szkoleń był badany każdorazowo poprzez ankietę ewaluacyjną. Szkolenia były oceniane wysoko zarówno w zakresie programu, praktycznej przydatności, możliwości wymiany informacji między uczestnikami, sposobu prowadzenia, kompetencji trenerów, jak i warunków, w jakich były prowadzone.

Szkolenia organizowane przez przez Wrocławskie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych SEKTOR 3

Tabela nr 11

L.p.	Tytuł szkolenia	Data	I.uczestników
1	Trening asertywności	9-10.01.2009r.	8
2	Księgowość organizacji pozarządowej	14-15.01.2009r.	19
3	Przygotowanie prezentacji w Programie Powerpoint	15.01.2009r.	12
4	Obsługa programu PŁATNIK	22.01.2009r.	17
5	Wzmacnianie Osobowości Lidera: Planowanie i realizacja celów	31.01- 1.02.2009r.	15
6	Wzmacnianie Osobowości Lidera: Negocjacje i mediacje	7-8.02.2009r.	20
7	Jak ośwoić wolontariusza?	11-12.02.2009r.	17
8	Budowanie partnerstw krajowych i międzynarodowych	18.02.2009r.	21
9	Techniki tworzenia doskonałego projektu TURA I	3,10,11.03.2009r.	16
10	Techniki tworzenia doskonałego projektu TURA II	4,9,12.03.2009r.	14
11	Wypełnianie dokumentów do KRS	11.03.2009r.	15
12	Polityka rachunkowości NGO	12.03.2009r.	22
13	Konstruktywna komunikacja TURA I	13-14.03.2009r.	17
14	Konstruktywna komunikacja TURA II	20-21.03.2009r.	12
15	Efektywna selekcja i rekrutacja personelu w organizacjach pozarządowych	27-28.03.2009r.	16
16	Zarządzanie sobą w czasie - zwiększenie indywidualnej efektywności	3-4.04. 2009 r.	15
17	Akademia 1% Budowanie Kampanii 1% dla małych organizacji pozarządowych	4.04.2009r.	21
19	Public Relations w organizacjach pozarządowych	20.04.2009r.	17
20	Techniki tworzenia doskonałego projektu TURA III	16,22,23.04.2009r.	15
21	Pozyskiwanie środków publicznych na realizację zadań publicznych TURA I	28.04. 2009 r.	12
22	Obowiązki sprawozdawcze organizacji pozarządowych	6.05.2009r.	45
23	Wzmacnianie Osobowości Lidera: Asertywność	13-15.05.2009r.	9
24	Pozyskiwanie środków publicznych na realizację zadań publicznych TURA II	21.05.2009r.	21
25	Edytor tekstu- szkolenie podstawowe	27.05.2009r.	7
26	Excel- szkolenie podstawowe	3.06.2009r.	12
27	Motywacja	17-18.06.2009r.	12
28	Tworzenie stron www w programie Wordpress	17.06.2009r.	9
29	Wybrane Aspekty Prawne funkcjonowania organizacji pozarządowych	24.06.2009r.	20
30	Word i Excel- praktyczne narzędzie pracy	25.06.2009r.	10
31	Pozyskiwanie środków publicznych na realizację zadań publicznych TURA III	30.06.2009r.	16
32	Wzmacnianie Osobowości Lidera: Autoprezentacja	2-3.07.2009r.	13
33	Word i Excel- praktyczne narzędzie pracy	23.07.2009	7
34	Sponsoring prywatny	30.07.2009	17
35	Księgowość organizacji pozarządowej	10-11.08.2009	22
36	Prawidłowe planowanie i stawianie celów- gwarancja skuteczności	13.08.2009	14
37	Fundraising	24-25.08.2009	16

38	Fundraising 2	15-16.10.2009	19
39	Księgowość w organizacji pozarządowej	5.11.2009	19
40	Pozyskiwanie krajowych środków publicznych	19.11.2009	16
			625

IV.9. Działania proekologiczne

Na konkurs na realizację zadania publicznego pn. **edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży w 2009 roku** wpłynęło 13 ofert. Po weryfikacji formalnej odrzucono 2 oferty nie spełniające wymagań. Komisja po dokonaniu oceny merytorycznej przyznała dotację na realizację następujących zadań:

- Rzymsko-Katolicka Parafia p.w. Św. Anny - na „Green World – Konkurs Sozologiczny w ramach Dni Ekologii w świetlicy środowiskowej „Tęcza”, kwotę 8.400 zł;
- Fundacja na Rzecz Ochrony Dziedzictwa Przyrodniczego „Natura dla Przyszłości” na edukację ekologiczną dzieci i młodzieży w 2009 roku kwotę 7.150 zł;
- Polski Klub Ekologiczny – na realizację „Oszczędność energii światłem w tunelu” kwotę 11.560 zł,
- Europejskie Stowarzyszenie Miłośników Nauki i Kultury PROGRESSIO na realizację edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży w 2009r. „Dziewczyny, chłopaki co dla was EKO znaczy” kwotę 4.140 zł,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Dolnośląski na realizację edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży w 2009r. – kwotę 3.750 zł.

Na konkurs na realizację zadania publicznego pn. **„Szkolenia z zakresu edukacji ekologicznej dla nauczycieli i edukatorów w 2009 roku”** wpłynęła 1 oferta, która została odrzucona z powodów formalnych (nieterminowe rozliczenie się z umowy D/WSR/643/1/2008).

➤ **Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt**

Prowadzenie Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt przez Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w Polsce odbywało się według zasad zawartych w umowie nr D/WIM/696/1/2009/2011 z dnia 31 grudnia 2008 roku.

1. Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w ramach przyznanej dotacji zapewniało opiekę psom, kotom i sporadycznie innym zwierzętom (świnia, kaczki, gęsi, sowy, łabędzie, gołębie, koszatniczki, fretki, lisy, szynszyle, grubodziób, zające, sarny itd.) przebywającym w Schronisku.

Opieka polegała głównie na:

- zapewnieniu schronienia przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi,
- karmieniu i pojeniu stosownie do potrzeb,
- szczepieniach profilaktycznych,
- ochronie przed pasożytami wewnętrznymi i zewnętrznymi,
- sterylizacji chirurgicznej części zwierząt,
- leczeniu zwierząt chorych,
- codziennej pielęgnacji.

2. Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami zapewniało odpowiednie warunki bytowe dla zwierząt poprzez wydzielanie pomieszczeń dla zwierząt chorych, młodych, matek z młodymi, zwierząt wrażliwych psychicznie lub agresywnych, a także poprzez rozdzielanie samic od samców oraz dbałość o stan sanitarno - higieniczny całego obiektu – sprzątaniu i dezynfekcji pomieszczeń dla zwierząt. Podczas miesięcy zimowych w przypadku wystąpienia mrozów praca rozszerzana była o dodatkowe dyżury pracowników w nocy, mające na celu zapewnienie optymalnej ochrony przed zimą.

3. Zgodnie z zawartą umową, pracownicy schroniska przyjmowali zwierzęta i prowadzili dozór w placówce przez całą dobę. Schronisko było udostępniane w dni powszednie, w godzinach od 8:00 do 16:30, a w soboty i niedziele od 9:00 do 15:00 dla osób chcących adoptować zwierzęta i innych interesantów. Pozwoliło to na uzyskanie bardzo dobrych efektów przy adopcjach zwierząt. W roku 2009 przyjęto 2048 psów, a 1958 wydano nowym opiekunom. Do tak dobrego wyniku (blisko 96%) przyczyniły się również akcje promocyjne oraz edukacyjne, prowadzone przez organizację, mające na celu zachęcanie do przyjmowania zwierząt ze schroniska.

4. Lekarze weterynarii zatrudnieni do pracy w schronisku byli dyspozycyjni przez całą dobę w razie wystąpienia nagłych sytuacji. W ramach wykonywanych obowiązków leczyli zwierzęta wydawane ze schroniska, które zachorowały do 14 dni od momentu adopcji.

5. Realizowano program zapobiegający bezdomności zwierząt obejmujący w szczególności: sterylizację zwierząt, poszukiwanie dla nich nowych właścicieli oraz usypianie ślepych miotów.

6. TOZ współpracowało z administratorami terenów, na których przebywają zwierzęta bezdomne, z Policją, Strażą Miejską i Strażą Pożarną w przypadku konieczności niesienia pomocy zwierzętom lub pomocy ludziom poszkodowanym przez zwierzęta oraz prowadziło akcje edukacyjne.

7. Zwierzęta bezdomne wyłapywane były w sposób humanitarny z zastosowaniem przepisów o ochronie zwierząt.

8. Prowadzone było znakowanie zwierząt przetrzymywanych w schronisku przy pomocy elektronicznych mikroprocesorów.

9. TOZ prowadziło szczegółową ewidencję zwierząt, prowadziło dokumentację finansową i merytoryczną placówki.

W okresie objętym sprawozdaniem:

Stan psów na dzień 01.01.2009 – 298

Stan końcowy na dzień 31.12.2009 - 262

Stan kotów na dzień 01.01.2009 - 81

Stan końcowy na dzień 31.12.2008 – 81

IV.10. Wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości

W 2009 r. rozpoczęła się realizacja właściwej części zadania publicznego „Utworzenie i prowadzenie Wrocławskiego Inkubatora Przedsiębiorczości”, wspieranego przez Gminę Wrocław (w roku 2008 przekazana została dotacja na adaptację lokalu na ten cel).

Wrocławski Inkubator Przedsiębiorczości jest jednostką wspierającą nowopowstałe firmy z sektora MŚP w pierwszym okresie ich działalności. Oprócz udostępniania powierzchni biurowej (stanowisko pracy z łączem internetowym i telefonicznym, możliwość korzystania z sali konsultacyjnej) oferuje usługi prawne, księgowe, sekretarskie, doradztwa biznesowego, a także szkoleniowe, zgodnie z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez beneficjentów. W procesie rekrutacji do uczestnictwa w programie, weryfikowana jest racjonalność planów biznesowych kandydatów, ich spójność z posiadanym doświadczeniem i kwalifikacjami oraz stopień, w jakim uczestnictwo w Inkubatorze może podnieść szanse na sukces rynkowy firmy. W roku 2009 r. w programie Inkubatora uczestniczyło 28 przedsiębiorców o bardzo zróżnicowanych profilach działalności.

Inkubator, w ramach wkładu własnego organizacji-operatora, świadczy usługi doradcze zarówno przyszłym, jak i obecnym przedsiębiorcom, nie będącym beneficjentami programu. Angażuje się także w działania z zakresu promocji przedsiębiorczości, jak np. Tydzień Przedsiębiorczości, w ramach którego, wspólnie z Biurem Rozwoju Gospodarczego oraz Wrocławskim Parkiem Technologicznym przedstawiano wrocławskim gimnazjalistom zasady wspierania początkujących przedsiębiorców.

IV.11. Współpraca międzynarodowa

➤ Program „WROCŁAW-LWÓW 2009/Partnerstwo dla współpracy”

Liczba umów: **1**

Cel główny: Rozwój współpracy międzynarodowej, upowszechnianie wiedzy o korzyściach wynikających z kontaktów partnerskich Wrocławia z innymi miastami w kraju i poza jego granicami; propagowanie aktywnego kreowania tych kontaktów przez organizacje pozarządowe.

Cele szczegółowe: Tworzenie nowych i wspieranie istniejących partnerstw organizacji pozarządowych oraz promowanie współpracy przedstawicieli organów samorządowych, instytucji państwowych z Wrocławia i ze Lwowa. Promowanie idei wolontariatu międzynarodowego (projekt *Razem możemy wszystko – wolontariat dla Europy bez Granic*). Rozwijanie partnerstwa w zakresie promowania dobrych praktyk w dziedzinie przeciwdziałania patologiom społecznym, tworzenia struktur zapewniających opiekę osobom marginalizowanym społecznie, wdrażania rozwiązań systemowych w dziedzinie opieki nad niepełnosprawnymi, edukacji oraz kultury.

Opis działań: Organizowanie seminariów (Jak organizować trójstronne spotkania młodzieży, 7 Środkowoeuropejskie Seminarium Miejsca Pamięci), konferencji oraz międzynarodowego sympozjum, prowadzenie warsztatów, wizyt studyjnych; prowadzenie partnerskiej współpracy pomiędzy szkołami, organizacjami młodzieżowymi – spotkania młodzieży, wymiana międzynarodowa

(pod hasłem Mobilność i migracja w Europie), prowadzenie partnerskiej współpracy pomiędzy przedstawicielami administracji samorządowej, organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami społecznymi, liderami lokalnymi; (spotkanie koordynatora programu Wrocław – Lwów z Sekretarzem Powiatu Wrocławskiego oraz delegacją administracji terenowej z Żytomierza) promowanie dobrych praktyk w dziedzinie opieki nad niepełnosprawnymi (warsztaty dla rodziców dzieci głuchych i niedosłyszących, przygotowanie materiałów szkoleniowych i promocyjnych dotyczących wspomaganego zatrudnienia osób niepełnosprawnych), a także w dziedzinie edukacji i kultury.

Konferencja Jubileuszowa Fundacji „Krzyżowa”, z prawej część gości z Ukrainy, czerwiec 2009

„Mobilność i migracja w Europie”, Krzyżowa, maj 2009 koncepcje różnych projektów pozytywnie wykorzystujących potencjał migrantów i młodych mobilnych Europejczyków;

➤ **Organizacja i koordynacja Szóstej Wschodniej Szkoły Zimowej w roku 2009**

Celem organizacji Szóstej Szkoły Zimowej było kształcenie studentów z krajów byłego ZSRR, oraz byłego obozu komunistycznego którzy w przyszłości będą stanowić elity wpływające na kształt polityczny i gospodarczy krajów Europy Wschodniej. Projekt zakładał również stworzenie warunków do wymiany doświadczeń, umożliwienie nawiązania międzynarodowych kontaktów, przybliżenie i promocję Wrocławia i Dolnego Śląska.

W ramach powyższego programu zorganizowano zajęcia dla 41 studentów (+ 2 wolnych słuchaczy) przy zaangażowaniu 26 wykładowców, odbyło się 13 wykładów i 4 seminaria tematyczne: Polityka – Stosunki międzynarodowe – Unia Europejska; Dzieje krajów i narodów Europy Środkowo-Wschodniej; Kraje b. ZSRR i b. obozu – transformacja polityczna, społeczna, ekonomiczna; Kultura – Literatura – Społeczeństwo. 40 uczestników brało udział w spotkaniach otwartych oraz odbyło się 8 spotkań/prezentacji w programie dodatkowym Szkoły.

Wykładom i seminariom towarzyszyły: wizyta w Bibliotece Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, spotkania z lokalnymi politykami, działaczami społecznymi, przedstawicielami świata nauki i kultury oraz dyskusje na tematy dotyczące współczesnych problemów naszego regionu i projekcje polskich filmów.

➤ **Organizacja konferencji Polska Polityka Wschodnia w roku 2009**

Celem konferencji było przedstawienie szerokiej grupie odbiorców współpracy z Europą Wschodnią na poziomie gospodarczym, politycznym, społecznym. Przedsięwzięcie odbyło w dniach 6,7 listopada 2009 roku w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu. Zgodnie z programem poruszone zostały następujące tematy:

- *Jaka polityka wschodnia ?* - panel dyskusyjny dotyczący kwestii wzajemnych relacji Polska – Europa Wschodnia; celem było usytuowanie wspólnych relacji i pokazanie dalszej drogi wzajemnej współpracy.
- *Partnerstwo Wschodnie: szanse i zagrożenia?* - panel dyskusyjny poruszający temat Polski jako łącznika w relacjach między UE a krajami Europy Wschodniej min. Armenią, Azerbejdżanem, Gruzją, Mołdawią, Ukrainą, oraz Białorusią w celu nawiązania szerszej współpracy która pomoże min. znieść ograniczenia wizowe, pogłębić Strefę Wolnego Handlu.
- *Bezpieczeństwo energetyczne* – panel dyskusyjny poruszający min. sprawę uzależnienia Polski od dostaw gazu z Rosji, oraz poszukiwanie alternatywnych rozwiązań zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego poprzez rozmowy min. z Azerbejdżanem i Kazachstanem w sprawie ropociągu dostarczającego ropę z rejonu Morza Kaspijskiego.
- *Ukraina przed wyborami prezydenckimi* – panel dyskusyjny na temat relacji Polska-Ukraina po wyborach prezydenckich.
- *Białoruś: Nowe otwarcie czy gra pozorów?* – panel dyskusyjny prognozujący relacje Polska-Białoruś.
- *Dyplomacja publiczna i społeczna w krajach Europy Wschodniej - stan obecny i wyzwania przyszłości*- panel dyskusyjny podsumowujący stan obecnej dyplomacji ze „wschodem”, oraz plany na przyszłość w zakresie dyplomatycznego rozwiązywania problemów we wzajemnych kontaktach.

W/w przedsięwzięcie zostało zrealizowane zgodnie z zawartą umową, przedstawiono również sprawozdanie dokumentujące jego koszty.

Projekt określający tematykę współpracy z Europą Wschodnią poprzez organizację konferencji nie został ujęty w uchwale.

➤ **Nowa Europa Wschodnia w roku 2009**

Celem projektu było stworzenie i wydawanie czasopisma NOWA EUROPA WSCHODNIA na łamach którego możliwa była prezentacja i wymiana poglądów na temat polityki wschodniej, wydarzeń politycznych, społecznych, ekonomicznych i kulturalnych na terenie Europy Wschodniej.

W roku 2009 ukazało się 6 numerów pisma „Nowa Europa Wschodnia”. W tym okresie redakcja współpracowała z ponad 100 autorami z Polski i zagranicy. Wśród działań partnerskich należy wymienić promocje każdego numeru w ogólnokrajowym wydaniu „Gazety Wyborczej”, a także dwa publiczne spotkania w Ośrodku Studiów Wschodnich. Jednorazowo nawiązano współpracę z Radiem Tok FM przy promocji numeru 1/2009. Partnerami były także szanowane wydawnictwa książkowe. „Nowa Europa Wschodnia” udzielała także patronatu konferencjom naukowym. Każdy z numerów pisma spotykał się z dobrym przyjęciem wśród czytelników.

➤ **Przygotowanie i budowa Pomnika upamiętniającego profesorów lwowskich zamordowanych w 1941 roku**

Celem projektu jest doprowadzenie do powstania pomnika upamiętniającego profesorów lwowskich zamordowanych w 1941 roku poprzez:

- organizację i koordynację działań administracyjnych;
- opracowanie regulaminu konkursu na projekt pomnika;

- przeprowadzenie konkursu na projekt pomnika - organizacja i obsługa prac sądu konkursowego powołanego wspólnie z Miastem Wrocław;
- organizację konferencji tematycznej związanej z projektem pomnika połączoną z wystawą prac konkursowych;
- opracowanie i publikację wydawnictwa pokonferencyjnego - katalogu informacyjnego zawierającego rys historyczny wydarzenia, opis zrealizowanych do momentu konferencji etapów projektu oraz katalogu prezentującego prace konkursowe;
- przeprowadzenie zbiórki publicznej (Miasto Wrocław przyzna na realizację zadania kwotę będącą uzupełnieniem środków pochodzących ze zbiórki publicznej) zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- realizację inwestycji na terenie Ukrainy we współpracy z partnerem ukraińskim – Władzami Miasta Lwowa;
- opracowanie i publikację wydawnictwa oraz zorganizowanie wystawy na temat odsłonięcia pomnika we Lwowie;
- zebranie i opracowanie dokumentacji multimedialnej oraz dokumentacji prasowej dokumentującej realizację projektu.

Projekt jest w fazie realizacji, oficjalne odsłonięcie Pomnika nastąpi w lipcu 2010 roku.

IV.12. Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych

W ramach realizacji programu rewitalizacji społeczno-gospodarczej wrocławskiego Nadodrza (obszar wsparcia wyznaczony Uchwałą RM nr XXXI/1037/2009) ma miejsce współpraca z organizacjami pozarządowymi, Radą Osiedla Nadodrza oraz inicjatywami nieformalnymi. Najważniejszym wydarzeniem, wokół którego ta współpraca była skupiona był Europejski Dzień Sąsiada organizowany od 2008 r.

Bazując na pozytywnych doświadczeniach w tym zakresie, w 2009 r. ogłoszono konkurs na wsparcie techniczne, adaptację i wyposażenie lokalu oraz prowadzenie Punktu Informacji o Nadodrze („Infopunkt Nadodrza”), przy czym w 2009 r. odbywały się wyłącznie prace remontowe i adaptacyjne przekazanego na ten cel z zasobu Gminy lokalu przy ul. Łokietka 5. Właściwa działalność merytoryczna ma się rozpocząć w lutym 2010 r., będzie to stałe miejsce spotkań i wymiany informacji o różnych inicjatywach mających charakter animujących i rozwijających funkcje społeczno-gospodarcze wspólnoty mieszkańców Nadodrza.

Źródła danych:

1. Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Miejskiego
2. Wydziały/Biura merytoryczne Urzędu Miejskiego
3. Wydział Księgowości Urzędu Miejskiego
4. Miejskie jednostki budżetowe